

Pismo Związku Polaków w Rumunii
Revista Uniunii Polonezilor din România

5
Polonus (170)
2010

Obchody jubileuszowe

W dniach 7 i 8 maja Polacy z Rumunii świętowali 20-lecie istnienia swojej organizacji polonijnej – Związku Polaków w Rumunii.

Obchody rozpoczęły się 7 maja w sali konferencyjnej hotelu Conacul Domnesc na obrzeżach Suczawy. Na zaproszenie Związku Polaków odpowiedzieli: senator Andrzej Szewiński – członek Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, Tadeusz Adam Pilat – prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, Ambasador RP w Bukareszcie Wojciech Zajączkowski, konsul Anna Zalewska, Romuald Łączkowski – wicedyrektor Biura Polonijnego Kancelarii Senatu, Stanisław Cygnarowski – naczelnik Wydziału Polonii i Polaków za Granicą w Departamencie Współpracy z Polonią Ministerstwa Spraw Zagranicznych, ppłk Andrzej Rosa – zastępca Attache Obrony Ambasady RP w Bukareszcie, delegacja z Zakopanego z wiceburmistrzem Janem Gąsienicą-Walczakiem, Małgorzatą Cichocką – wiceprzewodniczącą Rady Miasta i Hanną Błaszczuk-Żurowską zajmującą się w Radzie Miasta kontaktami międzynarodowymi i miastami partnerskimi, Władysław Strutyński – prezes Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza w Czerniowcach na Ukrainie oraz Daniel Ohotski – wójt Adampola w Turcji, reprezentujący tamtejszą Polonię.

Władze lokalne reprezentowali wicewojewodowie Angela Zarojanu i Radu Ionuț Crețuleac. Obecni byli także: Jego Ekscelencja biskup pomocniczy diecezji Jassy Aurel Percă, Elena Manuela David – wizytator ds. mniejszości narodowych, Daniel Hrenciuc – szef Wydziału Kultury, Wyznań i Dziedzictwa Narodowego. Wśród zaproszonych byli także związani z sympozjum organizowanym w ramach Dni Polskich prof. Veniamin Ciobanu z Instytutu Historii im. A.D. Xenopol z Jassy, prof. Ion Constantin z Instytutu Badań Totalitaryzmów w Bukareszcie i Krzysztof Nowak z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W uroczystościach uczestniczyli także dyrektorzy szkół z nauczaniem języka polskiego, delegacje wszystkich 14 zrzeszonych ze Związkiem Polaków stowarzyszeń. Szczególnego kolorytu nadała obecność młodzieży z zespołu „Sołonzanka” w góralskich strojach ludowych.

Prezes Gerwazy Longher rozpoczął uroczystości od przedstawienia i powitania zaproszonych gości. Następnie zaprezentował pokrótce działalność Związku Polaków w Rumunii w ciągu 20 ostatnich lat (1990-2010). Pierwszy głos zabrał J.E. biskup pomocniczy Aurel Percă, który przekazał zebrany życzenia J.E. biskupa

Festivități jubiliare

În zilele de 7 și 8 mai 2010, polonezii din România au sărbătorit împlinirea a 20 de ani de la înființarea organizației lor – Uniunea Polonezilor din România.

Festivitățile au început în ziua de 7 mai, în sala de conferințe a Conacului Domnesc situat nu departe de Suceava. Au răspuns invitației Uniunii Polonezilor: senatorul Andrzej Szewiński – membru al Comisiei Senatoriale pt. Problemele Emigrației și Legăturii cu Polonezii din Străinătate, Tadeusz Adam Pilat – președintele Uniunii Europene a Comunităților Poloneze, Wojciech Zajączkowski – Ambasadorul R.P. la București, consulul Anna Zalewska, Romuald Łączkowski – director adjunct al Biroului pt. Diaspora Poloneză de pe lângă Cancelaria Senatului, Stanisław Cygnarowski – directorul Secției pt. Diaspora Poloneză și Polonezii din Străinătate din Departamentul de Colaborare cu Diaspora Poloneză a Ministerului Afacerilor Externe, locotenent-colonelul Andrzej Rosa – adjunct al Atașatului Militar al Ambasadei R.P. la București, delegația din Zakopane cu viceprimarul Jan Gąsienica-Walczak, Małgorzata Cichocka – vicepreședinte al Consiliului Orașului și Hanna Błaszczuk-Żurowska de la secția contacte internaționale și cu orașe partenere a Consiliului Orașului Zakopane, Władysław Strutyński – președintele Societății Districtuale de Cultură Polonă „Adam Mickiewicz” din Cernăuți, Daniel Ohotski – primarul localității Adampol (Turcia).

Autoritățile locale au fost reprezentate de subprefecții Angela Zarojanu și Radu Ionuț Crețuleac. Au mai fost prezenți: Elena Manuela David – inspector școlar pt. minorități naționale, Excelența Sa Aurel Percă – episcop auxiliar de Iași, Daniel Hrenciuc – director al Direcției pt. Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național. Printre invitați s-au numărat și prof. Veniamin Ciobanu de la Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” din Iași, Ion Constantin de la Institutul pentru Studiul Totalitarismului din București, Krzysztof Nowak de la Universitatea din Katowice, participanți la simpozioanele științifice din cadrul Zilelor Culturii Polone. La festivități au participat și directorii școlilor din Bucovina în care se învață limba polonă, delegați ale celor 14 asociații. O pată de culoare au adus membrii ansamblului „Sołonzanka” în tradiționale costume populare muntenești.

Președintele Ghervazen Longher a deschis festivitatea prezentând invitații cărora le-a urat bun venit. Apoi a prezentat o sinteză a activității desfășurate de Uniunea Polonezilor din România în ultimii 20 de ani (1990-2010). Dintre invitați, primul care a luat cuvântul a fost Excelența Sa Aurel Percă, episcop auxiliar de Iași care a transmis

diecezji Jassy Petru Gherghela i słowa żalu, że nie mógł on osobiście wziąć udziału w uroczystości. W swoim słowie podkreślił w sposób szczególny rolę Kościoła i religii w życiu Polaków z Bukowiny, wśród których miał okazję często bywać oraz w całej Rumunii.

Senator Andrzej Szewiński odczytał list Marszałka Senatu RP Bogdana Borusewicza, który przywołał w nim między innymi wspomnienie swojego pobytu w Pojanie Mikuli z okazji wmurowania kamienia węgielnego pod budowę nowej szkoły. „(...) Doskonale pamiętam gościnne i bardzo serdeczne przyjęcie zgotowane przez bukowińskich Polaków, którzy nie bacząc na niesprzyjającą aurę przebyli długą drogę, by się z nami spotkać, wspólnie porozmawiać. Pamiętam historyczny akt wmurowania kamienia węgielnego pod budowę wspólnego dobra, jakim była – wówczas planowana na miarę pierwszej dekady XXI wieku – Szkoła Polska w Pojana Mikuli. (...) Przy okazji tego pięknego jubileuszu pragnę podziękować gorąco naszym rumuńskim Przyjaciołom za ich życzliwość i przyjazną współpracę. Jej trwałym symbolem jest otwarta w 2009 roku nowoczesna i tak bardzo potrzebna najmłodszemu pokoleniu bukowińskich Polaków Szkoła Polska w Pojana Mikuli (...)”.

Tadeusz Adam Pilat – prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych w swoim wystąpieniu odniósł się do organizacji, której przewodniczy, powstałej w Londynie w 1993 r. Obecnie zrzesza ona 44 organizacje z 31 krajów. Związek Polaków jest jej członkiem od 1996 r. W geście uznania dla działalności organizacji polonijnej z Rumunii Tadeusz Adam Pilat wręczył prezesowi Gerwazemu Longherowi Honorowy Medal Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, podkreślając fakt, że Związek Polaków jest pierwszą odznaczoną organizacją.

Stanisław Cygnarowski odczytał list Jana Borkowskiego – Sekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych ds. parlamentarnych i Polonii oraz informacji i kultury, w którym czytamy między innymi: „Dzisiejsze uroczystości upamiętniają fakt, że przed 20 laty odrodziła się organizacja mniejszości narodowej w Rumunii (...) organizująca współczesne życie społeczności polskiej. Czyniła to i czyni w sposób mądry i skuteczny, koncentrując się na sprawach dla polskiej tożsamości narodowej najważniejszych. Związek Polaków w Rumunii zawsze przywiązywał ogromną wagę do krzewienia oświaty, języka, tradycji i kultury narodowej. Dzięki tym działaniom i dzięki korzystnym przepisom oraz przyjaznemu stosunkowi władz rumuńskich, społeczność polska w Rumunii trwa w polskości, ale równocześnie potrafi zaznaczyć swą obecność w życiu tego państwa oraz przyczyniać się do rozwoju przyjaznych relacji między Polską i Rumunią. Bardzo serdecznie gratuluję Państwu dotychczasowych osiągnięć i szczerze życzę nowych sukcesów. Deklaruję także nieustanną pamięć władz Rzeczypospolitej o Polakach w Rumunii i wolę wspierania Państwa kolejnych ambitnych zamierzeń. (...)”.

celor prezenți urările Excelenței Sale Petru Gherghel – episcop al diecezei de Iași și regretul că nu poate participa la acest jubileu. Apoi a subliniat că religia și Biserica joacă un rol important în viața polonezilor din Bucovina, în mijlocul cărora a fost nu o dată.

Senatorul Andrzej Szewiński a dat citire mesajului marșalului Senatului R.P. Bogdan Borusewicz care a evocat prezența sa la Poiana Micului cu prilejul punerii pietrei de temelie a noii școli: „ (...) Îmi amintesc foarte bine caldă și ospitalieră primire pregătită de polonezii bucovinieni pentru a se întâlni cu noi, pentru a vorbi cu noi. Țin minte actul istoric al zidirii pietrei de temelie a construcției bunului comun care atunci era prevăzut pentru prima decadă a sec. XXI – Școala Polonă din Poiana Micului (...) Cu prilejul acestui frumos jubileu, doresc să aduc calde mulțumiri Prietenilor noștri români pentru bunăvoința și colaborarea prietenească. Simbolul ei durabil este moderna Școală Polonă din Poiana Micului, deschisă în anul 2009, atât de necesară celei mai tinere generații de polonezi bucovinieni” (...).

Tadeusz Adam Pilat – președintele Uniunii Europene a Comunităților Poloneze, în cuvântul său, s-a referit la organizația pe care o conduce întemeiată la Londra în 1993. În prezent ea numără 44 de organizații membre din 31 de țări, Uniunea Polonezilor din România fiind membră din anul 1996. În semn de apreciere a activității Uniunii Polonezilor, vorbitorul a înmânat președintelui Ghervazen Longher Medalia de Onoare a Uniunii Europene a Comunităților Poloneze, precizând că Uniunea Polonezilor din România este prima organizație care primește această înaltă distincție.

Stanisław Cygnarowski a dat citire mesajului lui Jan Borkowski – Secretar de Stat în Ministerul Afacerilor Externe ptr. probleme parlamentare și diasporă poloneză, de informație și cultură în care citim, printre altele: „Festivitățile de astăzi comemorează faptul că, cu 20 de ani în urmă, a renăscut organizația minorității poloneze din România care se leagă de tradiția de peste 200 de ani a prezenței poloneze în Bucovina, dar care, mai ales, organizează viața de astăzi a comunității poloneze. A făcut-o și o face înțelept și eficient, concentrându-se pe cele mai importante probleme pentru identitatea națională poloneză. Uniunea Polonezilor din România a acordat întotdeauna o uriașă importanță propagării învățământului, limbii, tradițiilor și culturii naționale. (...) Vă felicit din inimă pentru realizările de până acum și vă doresc noi succese. De asemenea, declar că autoritățile Republicii își vor aminti mereu de polonezii din România și Vă vor sprijini în următoarele Dvs. proiecte ambițioase” (...).

Consulul Anna Zalewska, în cuvântul său, a dat o înaltă apreciere activității Uniunii Polonezilor din România și a subliniat foarte buna colaborare a reprezentanței

Konsul Anna Zalewska w swoim słowie wysoko oceniła działalność Związku Polaków w Rumunii oraz podkreśliła bardzo dobrą współpracę pomiędzy placówką dyplomatyczną i organizacją polonijną.

Jan Gašienica-Walczak przekazał zebranim pozdrowienia od władz miasta Zakopane z okazji jubileuszu i pożyczył dalszych sukcesów. W liście gratulacyjnym Towarzystwa kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza z Czerniowiec, odczytanym przez prezesa Władysława Strutyńskiego napisano natomiast: „(...) Wysoko oceniamy dorobek Związku, (...) wszystkie działania w minionych latach, które zaowocowały odrodzeniem i rozwojem kultury i języka polskiego. (...) Z podziwem patrzymy na osiągnięcia artystyczne, naukowe oraz organizacyjne, które coraz bardziej jednoczą członków i sympatyków Związku. (...)”.

Krzysztof Nowak odczytał następnie list ze strony Kongresu Polaków w Republice Czeskiej, przesłany przez jego prezesa Józefa Szymeczka, w którym wyraża on zadowolenie ze współpracy Polaków z Zaolzia i Rumunii, a w zakończeniu pisze: „(...) Życząc Państwu wielu sukcesów i wszelkiej pomyślności, pragnę wyrazić szczerą nadzieję, że dalsza działalność Związku Polaków w Rumunii przyczyni się do przetrwania i rozwoju Polskości w tym zakątku Europy, która jest teraz wspólną ojczyzną wielu narodów i wielu kultur”.

Pierwszy dzień obchodów rocznicowych zakończył się przyjęciem. Ich kontynuacją był dzień następny spędzony w Nowym Sokońcu. Rozpoczęła go msza św. w kościele parafialnym. Na gości czekała banderia i odświętnie przystrojone wozy, a na progu kościoła dzieci. Mszę odprawił ks. Stanisław Kucharek wraz z dziekanem Bukowiny ks. Iosifem Dobošem, a kazanie wygłosił proboszcz z Nowego Sokońca ks. Marius Bucevski. We mszy oraz dalszych uroczystościach udział wzięli ambasador Wojciech Zajączkowski, konsul Anna Zalewska, Gheorghe Flutur – marszałek województwa Suczawa, Petru Tudose – wójt gminy Kaczyka oraz wszyscy pozostali goście przybyli dzień wcześniej na obchody, a obok nich Polacy ze wszystkich polskich środowisk w Rumunii. Ze sceny na świeżym powietrzu przy Domu Polskim głos zabrali: senator Andrzej Szewiński, Tadeusz Adam Pilat, J.E. Wojciech Zajączkowski, Jan Gašienica-Walczak, Gheorghe Flutur i Petru Tudose. Marszałek Gheorghe Flutur przemawiając podkreślił fakt istnienia dobrej współpracy władz lokalnych ze Związkiem Polaków w Rumunii i wysoko ocenił polską mniejszość.

W drugiej części obchodów na scenie wystąpiły polonijne zespoły folklorystyczne: „Mała Pojana” z Pojany Mikuli i „Sołoncanka” z Nowego Sokońca oraz na zakończenie gość specjalny – zespół „Kilersi” z Wrocławia.

Dzień zakończył piknik, podczas którego nie brakowało przyjacielskiej atmosfery i dobrej zabawy.

Tłumaczenie E. Wieruszewska-Calistru

diplomatice polone în România cu organizația minorității polone.

Jan Gašienica-Walczak a transmis felicitările consiliului orașului Zakopane cu prilejul jubileului UPR și a urat succese în activitatea viitoare. În scrisoarea de felicitare din partea conducerii Societății de Cultură Polonă „Adam Mickiewicz” din Cernăuți citită de președintele Władysław Strutyński stă scris: „(...) Dăm o înaltă apreciere succeselor Uniunii, (...) tuturor acțiunilor din anii trecuți, care s-au materializat prin renașterea și dezvoltarea culturii și limbii polone (...) Privim cu admirație realizările artistice, științifice și organizatorice care unesc tot mai mult membrii și simpatizanții Uniunii (...)”

Krzysztof Nowak a dat citire mesajului din partea Congresului Polonezilor din Republica Cehia transmis de președintele acestei organizații Józef Szymeczek în care se apreciază colaborarea dintre polonezii din Zaolzie și cei din România, iar în încheiere se spune „(...) Dorindu-vă multe succese și realizări, vreau să-mi exprim speranța că viitoarea activitate a Uniunii Polonezilor din România va contribui la persistența și dezvoltarea spiritului polonez în acest colț al Europei care este acum patria comună a multor popoare și culturi”.

Prima zi a festivităților s-a încheiat cu o recepție. Festivitățile jubiliare au continuat în ziua de 8 mai, la Solonețu Nou. Ele au început cu o Sf. Liturghie în biserica parohială. Oaspeții au fost întâmpinați de călăreți și căruțe frumos împodobite, iar în fața bisericii de copii. Liturghia a fost oficiată de pr. Stanisław Kucharek, concelebranți fiind preoți din decanatul de Bucovina cu pr. decan Iosif Doboș, iar predica a rostit-o pr. Marius Bucevski paroh în Solonețu Nou. La liturghie și la manifestările ulterioare au luat parte ambasadorul Wojciech Zajączkowski, cosulul Anna Zalewska, Gheorghe Flutur – președintele Consiliului Județean Suceava, Petru Tudose – primarul com. Cacica și toți ceilalți oaspeți, cărora li s-au alăturat polonezii din toate comunitățile poloneze din România. De pe scena amenajată în aer liber le-au vorbit celor prezenți: senatorul Andrzej Szewiński, Tadeusz Adam Pilat, Excelența Sa Wojciech Zajączkowski, Jan Gašienica-Walczak, Gheorghe Flutur și Petru Tudose. Dl. Gheorghe Flutur a subliniat buna colaborare a autorităților județene cu Uniunea Polonezilor din România, apreciind, totodată, minoritatea polonă.

În partea a doua a manifestărilor, pe scenă au evoluat ansamblurile noastre folclorice „Mała Pojana” din Poiana Micului și „Sołoncanka” din Solonețu Nou, iar în încheiere formația „Kilersi” din Wrocław.

Ziua s-a încheiat cu un picnic într-o atmosferă de prietenie și bună dispoziție.

Stanislava Iachimovschi

W związku z Jubileuszem 20-lecia Związku Polaków w Rumunii, jedynej organizacji polonijnej w Rumunii, zasyłam serdeczne gratulacje za dotychczasową wszechstronną działalność na rzecz zachowania tożsamości narodowej i kulturalnej oraz życzę dalszych osiągnięć i następnych jeszcze wspanialszych Jubileuszów.

Tadeusz Gaydamowicz - Kraków

* * * * *

Pan
Gerwazy Longher
Prezes Związku Polaków w Rumunii

Z okazji 20. Rocznicy powstania Związku Polaków w Rumunii składam serdeczne słowa, życząc pomyślności, sukcesów w działalności oraz realizacji wszelkich zamierzeń.

Antonina Kozakiewicz z rodziną - Przemyśl

Jutrzenka

* * * * *

Bielce, dnia 7 maja 2010 r.

Prezes Związku Polaków w Rumunii
Sz. P. Gerwazy Longher

Szanowny Panie Prezesie,

z okazji dwudziestolecia istnienia Związku Polaków w Rumunii w imieniu redakcji czasopisma "Jutrzenka" składam Państwu gratulacje w związku z tą ważną rocznicą oraz życzę następnych pięknych jubileuszy, a także wielu sukcesów w dalszej działalności.

Polonia moldawska zawsze z dużym zainteresowaniem śledzi wydarzenia z życia rumuńskiej diaspory przedstawiane w sugestywny sposób w piśmie "Polonus". Mamy nadzieję, że współpraca naszych środowisk polonijnych, a szczególnie czasopism wydawanych przez Stowarzyszenie "Dom Polski" w Bielicach i Związek Polaków w Rumunii, będzie w dalszym ciągu tak owocna jak do tej pory.

Redaktor naczelny
Pisma Polaków w Moldawii "Jutrzenka"
Helena Usowa

Cu prilejul Jubileului celor 20 de ani ai Uniunii Polonezilor din România, unica organizație a diasporei poloneze din România, Vă adresez cele mai sincere felicitări pentru multilaterală activitate de până acum în scopul păstrării identității naționale și culturale și Vă doresc alte realizări precum și alte Jubileuri mai frumoase.

Tadeusz Gaydamowicz - Cracovia

* * * * *

Domnul
Ghervazen Longher
Președintele Uniunii Polonezilor din România

Cu prilejul aniversării a 20 de ani de la înființarea Uniunii Polonezilor din România, Vă adresez cuvinte din inimă, urându-Vă reușite, succese în activitate precum și realizarea tuturor proiectelor.

Antonina Kozakiewicz cu familia - Przemyśl

* * * * *

Bălți, 7 mai 2010

Președintele Uniunii Polonezilor din România
DI. Ghervazen Longher

Stimate Domnule Președinte,

Cu prilejul celor douăzeci de ani de existență a Uniunii Polonezilor din România, în numele redacției publicației „Jutrzenka” Vă adresez felicitări la această importantă aniversare și Vă doresc alte frumoase jubileuri precum și numeroase succese în activitatea viitoare.

Polonezii din Moldova urmăresc mereu cu mare interes evenimentele din viața diasporei din România prezentate într-un mod sugestiv, în publicația „Polonus”. Sperăm că în continuare colaborarea dintre comunitățile noastre, dar mai ales dintre publicațiile editate de Asociația „Dom Polski” din Bălți și Uniunea Polonezilor din România va fi tot atât de fructuoasă ca până acum.

Redactor șef al Publicației Polonezilor din Moldova
„Jutrzenka” - Helena Usowa

KALENDARIUM ROCZNIC

2010

CALENDARUL ANIVERSĂRIILOR

CZERWIEC

IUNIE

1 VI – 95. rocznica urodzin księdza **Jana Twardowskiego** (1915-2006), poety, przedstawiciela współczesnej liryki religijnej;

3 VI – 120. rocznica śmierci **Oskara Henryka Kolberga** (1814-1890), etnografa, etnologa i kompozytora; 405. rocznica śmierci **Jana Zamoyskiego** (1542-1605), polityka, kanclerza wielkiego koronnego;

4 VI – 50. rocznica śmierci **Józefa Hallera** (1873-1960), generała broni Wojska Polskiego, legionisty, działacza politycznego i społecznego, naczelnego dowódcy Armii Polskiej we Francji;

5 VI – 90. rocznica urodzin **Mariana Leona Bielickiego** (1920-1972), pisarza, autora powieści science fiction;

1 VI – 95 de ani de la nașterea preotului **Jan Twardowski** (1915-2006), poet, reprezentant al liricii religioase contemporane;

3 VI – 120 de ani de la moartea lui **Oskar Henryk Kolberg** (1814-1890), etnograf, etnolog și compozitor; 405 ani de la moartea lui **Jan Zamoyski** (1542-1605), politician, cancelar al Marii Coroane;

4 VI – 50 de ani de la moartea lui **Józef Haller** (1873-1960), general de armată al Armatei Polone, legionist, militant politic și social, comandant suprem al Armatei Polone în Franța;

5 VI – 90 de ani de la nașterea lui **Marian Leon Bielicki** (1920-1972), scriitor, autor de povestiri științifico-fantastice;

6 VI – 480. rocznica urodzin **Jana Kochanowskiego** (1530-1584), najwybitniejszego poety polskiego renesansu;

9 VI – 155. rocznica śmierci **Piotra Michałowskiego** (1800-1855), malarza; 125. rocznica urodzin **Felicjana Sławoja Składkowskiego** (1885-1962), polityka, generała, lekarza;

10 VI – 100. rocznica urodzin **Piotra Zaremby** (1910-1993), architekta, pedagoga, działacza samorządowego;

13 VI – 80. rocznica urodzin **Ryszarda Kuklińskiego** (1930-2004), pułkownika, współpracownika wywiadu amerykańskiego, skazanego w Polsce na karę śmierci za przekazanie CIA planów wprowadzenia stanu wojennego w Polsce; 60. rocznica śmierci **Ksawerego Pruszyńskiego** (1907-1950), pisarza, prozaika i publicysty;

14 VI – 110. rocznica urodzin **Władysława Gębika** (1900-1986), pisarza, pedagoga, historyka, działacza narodowego i oświatowego;

16 VI – 20. rocznica śmierci **Alodii Kaweckiej-Gryczowej** (1903-1990), bibliotekarki, historyka literatury, księgoznawcy, bibliografa;

17 VI – 985. rocznica śmierci **Bolesława Chrobrego** (967-1025), pierwszego koronowanego króla Polski; 390. rocznica śmierci **Mikołaja Zebrzydowskiego** (1553-1620), marszałka wielkiego koronnego, wojewody krakowskiego, fundatora sanktuarium pasyjno-maryjnego w Kalwarii Zebrzydowskiej, od 1999 r. wpisanego na listę światowego dziedzictwa UNESCO;

18 VI – 30. rocznica śmierci **Kazimierza Kuratowskiego** (1896-1980), wybitnego matematyka, jednego z czołowych przedstawicieli warszawskiej szkoły matematycznej (jego imieniem nazwano jedną z planetoid);

20 VI – 80. rocznica urodzin **Magdaleny Abakanowicz** (1930), rzeźbiarki, twórczyni słynnych „abakanów”, laureatki Wielkiej Nagrody przyznanej przez Światowe Centrum Rzeźby;

24 VI – 620. rocznica urodzin **Jana z Kęt** (1390-1473), świętego, filozofa, teologa, księdza, profesora i dziekana Akademii Krakowskiej, opiekuna ubogich, patrona profesorów, nauczycieli i studentów;

26 VI – 80. rocznica urodzin **Sławomira Mrożka** (1930), dramaturga, prozaika i satyryka;

28 VI – 10. rocznica śmierci księdza **Józefa Tischnera** (1931-2000), filozofa, publicysty, profesora Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie; 110. rocznica urodzin **Leona Kruczkowskiego** (1900-1962), prozaika, publicysty, autora sztuk scenicznych;

30 VI – 100. rocznica śmierci **Kazimierza Kaszewskiego** (1825-1910), publicysty, krytyka literackiego i teatralnego, zasłużonego popularyzatora filozofii, estetyki oraz literatury polskiej i klasycznej.

6 VI – 480 de ani de la nașterea lui **Jan Kochanowski** (1530-1584), renumit poet al Renașterii poloneze;

9 VI – 155 de ani de la moartea lui **Piotr Michałowski** (1800-1855), pictor; 125 de ani de la nașterea lui **Felicjan Sławoj Składowski** (1885-1962), politician, general, medic;

10 VI – 100 de ani de la nașterea lui **Piotr Zaremba** (1910-1993), arhitect, pedagog, militant pentru autonomia administrativă;

13 VI – 80 de ani de la nașterea lui **Ryszard Kukliński** (1930-2004), colonel, colaborator al serviciului american de informații, condamnat la moarte în Polonia pentru transmiterea către CIA a planurilor de introducere a stării de război în Polonia; 60 de ani de la moartea lui **Ksawery Pruszyński** (1907-1950), scriitor, prozator și publicist;

14 VI – 110 ani de la nașterea lui **Władysław Gębik** (1900-1986), scriitor, pedagog, istoric, activist național și în domeniul învățământului;

16 VI – 20 de ani de la moartea **Alodiei Kaweckiej-Gryczowa** (1903-1990), bibliotecar, istoric literar, bibliograf;

17 VI – 985 de ani de la moartea lui **Bolesław Chrobry** (967-1025), primul rege încoronat al Poloniei; 390 de ani de la moartea lui **Mikołaj Zebrzydowski** (1553-1620), mareșal al Marii Coroane, voievod al Cracoviei, ctitor al Sanctuarului Patimilor Mariei de la Kalwaria Zebrzydowska, din anul 1999 înscris pe lista patrimoniului mondial UNESCO;

18 VI – 30 de ani de la moartea lui **Kazimierz Kuratowski** (1896-1980), matematician renumit, unul din reprezentanții de frunte ai școlii de matematică din Varșovia (numele lui a fost dat unuia dintre asteroizi);

20 VI – 80 de ani de la nașterea **Magdalenei Abakanowicz** (1930), sculptoriță, creatoare a celebrelor „aba-kane” (șesături în relief), laureată a Marelui Premiu acordat de Centrul Mondial de Sculptură;

24 VI – 620 de ani de la nașterea lui **Jan din Kęty** (1390-1473), sfânt, filosof, teolog, preot, profesor și decan al Academiei din Cracovia, protector al săracilor, patron al profesorilor, învățătorilor și studenților;

26 VI – 80 de ani de la nașterea lui **Sławomir Mrozek** (1930), autor de drame, prozator și satiric;

28 VI – 10 ani de la moartea preotului **Józef Tischner** (1931-2000), filosof, publicist, profesor la Academia Teologică Papală din Cracovia; 110 ani de la nașterea lui **Leon Kruczkowski** (1900-1962), prozator, publicist, autor de piese de teatru;

30 VI – 100 de ani de la moartea lui **Kazimierz Kaszewski** (1825-1910), publicist, critic literar și de teatru, cu merite deosebite în popularizarea filosofiei, esteticii precum și a literaturii polone și clasice.

Maj

05.<01. – **Czerniowce:** Bukowińskie Polskie Towarzystwo Zaliczkowe i Oszczędności w Czerniowcach opracowało Rachunek miesięczny za kwiecień 1910 r., który został podany do publicznej wiadomości w 43. numerze „Gazety Polskiej” z 29 maja.

05.<01. – **Czerniowce:** Dr Wiktor Ziemba ze Stanisławowa złożył na ręce dr. Stanisława Kwiatkowskiego 10 k na Gimnazjum Polskie w Czerniowcach.

05.01. – **Czerniowce:** Z racji wypadającego Święta Królowej Korony Polskiej odprawiona została w kościele parafialnym p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego uroczysta suma z wystawieniem Przenajświętszego Sakramentu i okolicznościowym kazaniem.

05.01. – **Jazłowiec, pow. gurahuorski:** Otwarty został nowy urząd pocztowy, w którego zakres wchodziło doręczanie listów, przyjmowanie telegramów, pocztowa kasa oszczędności, poczta wozowa.

5.01. – **Suczawa, Dom Polski:** Amatorzy czerniowieckiej „Gwiazdy”, których dyrektorem jest Ernest Schwann, dali bardzo udany gościnny występ, przedstawiając „Gwiazdę Syberii” L. Starzeńskiego.

05.01. – **Lwów:** Ks. bp Władysław Bandurski listownie podziękował dr. Stanisławowi Kwiatkowskiemu za zgłoszoną przez TBPiCP w Czerniowcach gotowość zbierania podpisów na Bukowinie celem rozpoczęcia starań o beatyfikację królowej Jadwigi.

05.04. – **Czerniowce:** Przeżywszy lat 75 zmarł emerytowany major Jan Kasprzycki de Castenedolo, jeden z założycieli TBPiCP i dożywoćnych czynnych jego członków, wieloletni członek Rady Miasta i Wydziału Miejskiego zajmujący się opieką nad ubogimi.

05.<05. – **Kocmań:** Bez porozumienia z miejscową Czytelnią powstał samozwańczy komitet obchodu rocznicy grunwaldzkiej.

05.05. – **Czerniowce, Dom Polski:** Zbiórka umundurowanych czerniowieckich sokołów oraz członków innych polskich organizacji w celu wzięcia udziału w uroczystym pochodzie do kościoła ormiańskokatolickiego na nabożeństwo z okazji rocznicy nadania Konstytucji 3 Maja. Mszę św. odprawił ks. prof. Józef Łuczko, a podniósł patriotyczne kazanie wygłosił administrator parafii ks. Andrzej Łukasiewicz. Podczas nabożeństwa śpiewał chór mieszany pod batutą Aleksandra Savula. Po nabożeństwie powrócono do Domu Polskiego na poranek muzyczno-wokalny, na który złożyły się przemówienie wiceprezesa „Sokoła”, dh Świerczyńskiego, utwory wykonane przez chór mieszany pod dyrekcją A. Savula, deklamacja utworu Kornela Ujejskiego „W dniu stuletniej

Mai

05.<01. – **Cernăuți:** Societatea Polonă de Împrumut și Economii din Bucovina a redactat Contul lunar pentru aprilie 1910 care a fost făcut public în nr. 43 al „Gazetei Polone” din 29 mai.

05.<01. – **Cernăuți:** Dr. Wiktor Ziemba din Stanisławów a donat 10 c. pentru Gimnaziul Polonez din Cernăuți prin intermediul dr. Stanisław Kwiatkowski.

05.01. – **Cernăuți:** De Sărbătoarea Reginei Coroanei Polone a fost oficiată o liturghie solemnă în biserica parohială cu hramul Înălțarea Sfintei Cruci, cu expunerea Preasfântului Sacrament și o predică ocazională.

05.01. – **Iaslovăț, districtul Gura Humorului:** A fost deschis un nou oficiu poștal care avea în program înmânarea scrisorilor, primirea telegramelor, casa poștală de economii, poșta cu cai.

05.01. – **Suceava, Casa Polonă:** Artiștii amatori de la Asociația „Gwiazda” din Cernăuți, director Ernest Schwann, au prezentat un spectacol cu „Steaua Siberiei” de L. Starzeński.

05.01. – **Lvov:** Pr. episcop Władysław Bandurski a trimis o scrisoare de mulțumire dr. Stanisław Kwiatkowski pentru adunarea de semnături din Bucovina, anunțată de APAF și L din Cernăuți, în scopul începerii demersurilor pentru beatificarea reginei Jadwiga.

05.04. – **Cernăuți:** A murit la vârsta de 75 de ani maiorul pensionar Jan Kasprzycki de Castenedolo, unul din întemeietorii APAF și L și activii ei membri, membru, timp de mai mulți ani, al Consiliului Orașului și Serviciului Orașenesc care s-a ocupat de cei săraci.

05.<05. – **Cozmeni:** Fără a se fi înțeleș cu Societatea de Lectură din localitate, a luat ființă un comitet uzurpator pentru aniversarea bătăliei de la Grunwald.

05.05. – **Cernăuți, Casa Polonă:** Adunarea membrilor Asociației „Sokół” în uniforme și a membrilor altor organizații poloneze pentru a participa la marșul festiv până la biserica armeano-catolică, la liturghia cu prilejul sărbătoririi Zilei Constituției din 3 Mai. Sf. Liturghie a fost oficiată de pr. prof. Józef Łuczko, iar înălțătoarea predică patriotică a fost rostită de administratorul parohiei pr. Andrzej Łukasiewicz. În timpul slujbei, a cântat corul mixt dirijat de Alexandru Savul. Apoi s-a revenit la Casa Polonă pentru un matineu muzicalo-vocal cu alocațiunea vicepreședintelui Asociației „Sokół” – camaradul Świerczyński, piese interpretate de corul mixt condus de A. Savul, recitarea poeziei lui Kornel Ujejski „În ziua centenarului

rocznicy nadania Konstytucji 3-go maja” przez pannę Marię Berezowską, utwory Chopina i Karasińskiego wykonane na fortepianie przez Aleksandra Savula, solowy śpiew kwartetu złożonego z W. Grabowskiego, Domańskiego, Melca i K. Grabowskiego. Wieczorem w Domu Polskim odbyło się przedstawienie „Gwiazdy Syberii” w wykonaniu amatorów „Gwiazdy”.

05.05. – Mikulowa Polana: Odbyło się walne zgromadzenie członków Czytelni Polskiej TSL. Zanotowano wzmożoną aktywność członków, którzy raz w miesiącu zbierali się na zgromadzeniach ogólnych, w każdą niedzielę i święta gromadzili się, aby czytać wspólnie m.in. „Ogniem i mieczem”, „Pana Wołodyjowskiego”, „O Kordeckim”, inne powieści historyczne, czasopisma, gazety, wysłuchiwać odczytów przygotowywanych przez ks. proboszcza Jana Adolfa Bazala i nauczycieli na tematy gospodarcze i historyczne, uroczyste obchodzili 100-lecie urodzin Juliusza Słowackiego, świętowali rocznicę uchwalenia Konstytucji 3-go Maja w połączeniu z oddaniem czci Królowej Korony Polskiej, wnosili składki na cele narodowe, rozpoczęli budowę Domu Polskiego, który jeszcze nie jest gotowy, ale już stoi okryty blachą. Ponadto 120 członków brało udział w poświęceniu sokolego boiska w Czerniowcach 4 lipca 1909 r. Zgromadzenie ponownie wybrało ks. Bazala na prezesa, a nauczyciela Jana Świderskiego na zastępcę prezesa.

05.06. – Czerniowce, Dom Polski: Odbyło się posiedzenie wydziału TBPiCP pod przewodnictwem dr. Stanisława Kwiatkowskiego. Załatwiono sprawy administracyjne i przyznano stypendium 200 k studentowi, „który dzielnie stawał w obronie naszych praw językowych”.

05.08. – Czerniowce: W wydanym tego dnia 37. numerze „Gazety Polskiej” podano do wiadomości, że tak jak w latach ubiegłych członkowie Towarzystwa Akademików Polskich „Ognisko” będą delegowani do czytelni prowincjonalnych celem wygłaszania odczytów o Konstytucji 3-go Maja według ustalonego harmonogramu, o czym poszczególne Czytelnie będą zawiadamiane pisemnie. Wyszczególniono referentów przypisanych do poszczególnych miejscowości.

05.08. – Czerniowce-Kalicznaka, Czytelnia Polska: Odbyło się walne zgromadzenie członków z wyborami nowego zarządu.

05.08. – Czerniowce, wielka sala Domu Polskiego: Na cześć Królowej Korony Polskiej odbyło się amatorskie przedstawienie w wykonaniu młodzieży szkolnej. Na program złożyły się deklamacje ze śpiewami pt. „Hołd kwiatów” oraz komedyjka „Jest to cnota nad cnotami trzymać język za zębami” w reżyserii panny Malikiewiczówny. Dochód z przedstawienia (200 k) został przez-naczony na ołtarz Królowej Korony Polskiej w rzymsko-katolickim kościele parafialnym p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego.

05.08. – Czerniowce: Staraniem komitetu zawiązanego z ramienia Rady Kultury Krajowej i utworzonego w łonie

emiterii Konstytucji din 3 mai” de către d-ra Maria Berezowska, creații de Chopin și Karasiński interpretate la pian de Alexandru Savul, piese interpretate de cvartetul alcătuit din W. Grabowski, Domański, Melec și K. Grabowski. Seara, la Casa Polonă a avut loc o reprezentație cu „Steaua Siberiei” interpretată de amatorii de la „Gwiazda”.

05.05. – Poiana Micului: S-a desfășurat adunarea generală a membrilor Societății Polone de Lectură a SSP. S-a notat intensificarea activității membrilor care, o dată pe lună, se întâlneau în adunări generale, iar în fiecare duminică și sărbători se adunau pentru a citi, printre altele, „Prin foc și sabie”, „Pan Wołodyjowski”, „Despre Kordecki”, alte romane istorice, ziare, să asculte referate pregătite de pr. paroh Jan Adolf Bazal și cadre didactice pe teme economice și istorice, au sărbătorit festiv centenarul nașterii lui Juliusz Słowacki, au sărbătorit votarea Constituției din 3 Mai cu cinstirea Reginei Coroanei Poloniei, au făcut donații pentru scopuri naționale, au început construcția Casei Polone neterminate, dar acoperită deja cu tablă. Peste 120 de membri au luat parte la sfințirea terenului Asociației „Sokół” din Cernăuți, în ziua de 4 iulie 1909. Adunarea l-a ales, din nou, pe pr. Bazal președinte, iar învățătorul Jan Świdorski vicepreședinte.

05.06. – Cernăuți, Casa Polonă: A avut loc ședința APAF și L sub conducerea dr. Stanisław Kwiatkowski. S-au rezolvat probleme administrative și s-a acordat o bursă de 200 c. unui student „care a apărat cu curaj drepturile noastre privind folosirea limbii”.

05.08. – Cernăuți: În nr. 37, editat în această zi, al „Gazetei Polone” s-a anunțat că, la fel ca în anii trecuți, membrii Societății Universitarilor Polonezi „Ognisko” vor fi delegați în provincie pentru a conferența despre Constituția din 3 Mai, conform unui program anunțat în scris și trimis organizațiilor. Au fost nominalizați referenții pentru diferite localități.

05.08. – Cernăuți-Caliceanca, Societatea Polonă de Lectură: A avut loc adunarea generală a membrilor cu alegerea noii conduceri.

05.08. – Cernăuți, marea sală a Casei Polone: Întru cinstirea Reginei Coroanei Poloniei a avut loc o reprezentație a treizeci de elevi amatori. Programul a cuprins recitări cu cântece intitulat „Omagiu florilor” și comedioara „Tăcerea e de aur” în regia d-rei Malikiewiczówna. Veniturile realizate (200 c.) au fost destinate altarului Reginei Coroanei Poloniei din biserica parohială romano-catolică cu hramul Înălțarea Sfintei Cruci.

05.08. – Cernăuți: Prin strădania comitetului din partea Consiliului Cultural al Țării și din cadrul Clubului Domnilor de aici au avut loc curse de cai pe noua și modernă pistă de pe str. Siedmiogrodzka, între spital și cazarma

tutejszego Klubu Panów odbyły się wyścigi konne na nowym i nowoczesnym torze przy ul. Siedmiogrodzkiej między szpitalem krajowym a koszarami kawalerii zaprojektowanym i wykonanym przez Mikołaja Gorzyckiego. W skład komitetu wchodził m.in.: Krzysztof Abrahamowicz, Antoni Łukasiewicz i Mikołaj Gorzycki, który też pełnił funkcję startera. Drugi dzień wyścigów odbył się 10 maja.

05.10. – Czerniowce: Na posiedzeniu Rady Miasta wbrew uprzednim uzgodnieniom nie wybrano Polaka do Rady Szkolnej Okręgowej miejskiej na miejsce zmarłego Juliana Trompeteura.

05.<12. – Czerniowce: Za pośrednictwem panny Berezowskiej panna W. K. złożyła 5 k na Gimnazjum Polskie.

05.<12. – Czerniowce: Prezydent kraju zaprezentował rzymskokatolickiemu konsystorzowi we Lwowie ks. Stanisława Wołoszczaka, dotychczasowego administratora, na proboszcza w Fürstentalu.

05.<12. – Czerniowce: Na ołtarz Królowej Korony Polskiej w rzymskokatolickim kościele parafialnym p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego datki złożyli: Gerlach – 20 k, M. Gretz – 10 k, Jakubowska – 4 k, Kochanowska – 4 k, M. Kolisko – 2 k, M. Rokicka – 2 k, ks. Szymonowicz – 2 k i dr Eugeniusz Świercho – 500 k.

05.<12. – Czerniowce: Przybyli przedstawiciele Polaków żądawskich Wojciech Kwaśny i Rajmund Hamielec, aby w Kole Polskim przedstawić, że Rada Szkolna Krajowa już półtora roku zwleka z odpowiedzią na podanie Polaków o utworzenie szkoły polskiej, podczas gdy Niemcy, „którzy daleko później poczynili kroki o szkołę, mają takową już przyrzeczoną z początkiem września tr.”.

05.12. – Czerniowce: Amatorki z przedstawienia „Hołdu Królowej Korony Polskiej” – Krausówna, Mercikówna, Pitkowiczówna i Rubiszówna – oficjalnie przekazały czysty dochód z przedstawienia „Hołd kwiatów” ks. inf. Józefowi Schmidowi.

05.12. – Mikułowa Polana: J. K. napisał sprawozdanie z rocznej działalności miejscowej Czytelni Polskiej TSL. Tekst pod tytułem „Mikułowa Polana, d. 12 maja 1910” ukazał się w rubryce Listy z kraju 39. numeru „Gazety Polskiej” z niedzieli 15 maja.

05.15. – Czerniowce: Przeżywszy lat 50 zmarła Eleonora z Frundzów Kucharska, żona zarządcy drukarni uniwersyteckiej R. Eckhardta. Pogrzeb odbył się we wtorek (17 maja) po południu.

05.15. – Łuka, pow. zastawnicki: Otwarta została nowa składnica pocztowa ze zwykłym zakresem czynności. Składnica połączona była z urzędem pocztowym w Zwiniaczu za pośrednictwem pieszego posłańca sześć razy w tygodniu przynoszącego i odbierającego listy.

05.15. – Łużany, Czytelnia Polska: Uroczyście obchodzono rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Na część pierwszą złożył się festyn z tombolą i „muzyką Bogdana z Czerniowiec”, na część drugą przedstawienie, odczyt o Konstytucji delegata Koła TSL z Czerniowiec, deklamacje, śpiewy i tańce. Czysty dochód przeznaczono na budowę kościoła rzymskokatolickiego.

cavaleriei, proiectată și realizată de Mikołaj Gorzycki. Din comitet au făcut parte, printre alții: Krzysztof Abrahamowicz, Antoni Łukasiewicz și Mikołaj Gorzycki care a îndeplinit și funcția de starter. A doua etapă a cursei s-a desfășurat în ziua de 10 mai.

05.10. – Cernăuți: La ședința Consiliului Orașului, în ciuda acordului anterior, nu a fost ales un polonez în Comitetul Școlar Districtual, în locul decedatului Julian Trompeteur.

05.<12. – Cernăuți: Prin intermediul d-rei Berezowska, d-ra W.K. a donat 5 c. pentru Gimnaziul Polonez.

05.<12. – Cernăuți: Președintele Țării a prezentat consistoriului romano-catolic din Lvov pe pr. Stanisław Wołoszczak, administrator până atunci, ca paroh în Fürstental.

05.<12. – Cernăuți: Pentru altarul Reginei Coroanei Poloniei din biserica parohială romano-catolică cu hramul Înălțarea Sfintei Cruci au făcut donații: Gerlach – 20 c., M. Gretz – 10 c., Jakubowska – 4 c., Kochanowska – 4 c., M. Kolisko – 2 c., M. Rokicka – 2 c., pr. Szymonowicz – 2 c. și dr. Eugeniusz Świercho – 500 c.

05.<12. – Cernăuți: Au sosit reprezentanții polonezilor din Jadova Wojciech Kwaśny și Rajmund Hamielec, pentru a prezenta, în Cercul Polon, faptul că Consiliul Școlar al Țării de peste un an și jumătate amână răspunsul la cererea polonezilor de a înființa școala polonă, în timp ce germanii, „care mult mai târziu au făcut demersuri pentru școală, au deja promisiunea cu începutul lui septembrie acest an”.

05.12. – Cernăuți: Artiste amatoare ale reprezentației „Omagiu Reginei Coroanei Poloniei” Krausówna, Mercikówna, Pitkowiczówna și Rubiszówna au dat pr. infulat Józef Schmid venitul net obținut în urma reprezentației cu „Omagiu florilor”.

05.12. – Poiana Micului: J.K. a scris o dare de seamă despre activitatea Societății Polone de Lectură a SȘP. Textul intitulat „Poiana Micului, 12 mai 1910” a apărut la rubrica Scrisori din țară, în nr. 39 al „Gazetei Polone” de duminică 15 mai.

05.15. – Cernăuți: A murit la vârsta de 50 de ani Eleonora Kucharska născ. Frunză, soția administratorului tipografiei universitare R. Eckhardt. Înmormântarea a avut loc marți (17 mai) după amiază.

05.15. – Luca, districtul Zastavna: S-a deschis noul oficiu poștal cu program normal. Oficiul a fost conectat cu cel din Zwiniacze prin intermediul unui curier care făcea drumul pe jos, de șase ori pe săptămână, aducând și luând scrisori.

05.15. – Lujeni, Societatea Polonă de Lectură: A fost sărbătorită festiv ziua Constituției din 3 Mai. Prima parte a cuprins un festin cu tombolă și muzica lui Bogdan din Cernăuți, în partea a doua reprezentație, conferința despre Constituție a delegatului Cercului SȘP din Cernăuți, recitări, cântece și dansuri. Venitul net a fost destinat construcției bisericii romano-catolice.

05.15. – Nowy Soloniec: W mieszkaniu prezesa Macieja Staszkwiana odbyło się walne zgromadzenie członków Spółki Oszczędności i Pożyczek w Nowym Soloncu.

05.15-16. – Czerniowce: Odbyły się wyścigi konne urządzone przez Klub Panów.

05.17. – Czerniowce: W pięknie przystrojonej kaplicy Zakładu SS. Franciszkanek Rodziny Maryi jubilat ks. inf. Józef Schmid odprawił mszę św. i udzielił zgromadzonym błogosławieństwa. Potem odbył się uroczysty poranek dla uczczenia jubilata, któremu składano życzenia, deklamowano wiersze i śpiewano okolicznościowe pieśni. Po obiedzie zaproszeni goście, wychowawczynie i wychowankowie, udali się do lasku w Horecea.

05.<19. – Czerniowce: Kazimierz Liskowacki z Czunkowa ofiarował na Bursę Polską im. A. Mickiewicza 97 k.

05.<19. – Mikułowa Polana: Na budowę Domu Polskiego datki złożyli: Czytelnia Polska TSL w Łuzanach – 5 k, panna Stefania Przyborowska, nauczycielka w Baniłowie n/Czeremoszem – 9,60 k zebranych w miejscowej Czytelni TSL (Stefania Przyborowska – 2 k, Karolina Wład – 1 k, Leopold Bohosiewicz – 2 k, nauczyciel Józef Stępkowski – 2 k, drobnymi datkami 2,60 k), Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Czerniowcach – 5 k.

05.<22. – Czerniowce: Członek Wydziału Krajowego poseł Zachariasz Bohosiewicz został wydelegowany na konferencję zwołaną przez Radę Szkolną Krajową w sprawie utworzenia szkoły gotowania i gospodarstwa domowego.

05.<22. – Czerniowce: Przed miejscową komisją kwalifikacyjną dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych zdali egzaminy z języka polskiego wykładowego: Tadeusz Kosikowski, Izydora Markiewiczowa, panna Nossekówna z wyróżnieniem, Aleksander Szulecki i Adela Ziętkiewiczówna.

05.<22. – Czerniowce: Zygmunt Kucharski z dziećmi podziękowali duchownym, siostrom Zgromadzenia Sióstr Rodziny Maryi, pracownikom miejscowych drukarni i współwłaścicielom drukarni uniwersyteckiej R. Eckardta Józefowi Musze oraz Józefowi Brüllowi za udział w pogrzebie zmarłej żony i matki Eleonory z Frundzów Kucharskiej.

05.22. – Bojan: Autor podpisany literami [C.?] K. wystosował korespondencję, która ukazała się w rubryce Listy z kraju 42. numeru „Gazety Polskiej” z czwartku 26 maja. Piszący zdał sprawę z wieczoru tanecznego z udziałem rodaków, a także innych narodowości oraz Dutkowskiego i Segdy, członków Towarzystwa Akademików Polskich „Ognisko” z Czerniowiec.

05.22. – Czerniowce, Dom Polski: Odbył się wiec ludowy Polaków wszystkich stanów i zawodów domagających się nauki religii w języku polskim w czerniowieckich szkołach średnich, nauki języka polskiego jako przedmiotu obowiązkowego w czerniowieckich szkołach średnich i wyboru Polaka do Rady Szkolnej Okręgowej miasta Czerniowiec. Wiec uchwalił 11 stosownych rezolucji.

05.15. – Solonețu Nou: În locuința lui Maciej Staszkwian a avut loc adunarea generală a membrilor Societății de Economii și Împrumut din localitate.

05.15-16. – Cernăuți: S-au desfășurat curse de cai organizate de Clubul Domnilor.

05.17. – Cernăuți: În capela frumoasă împodobită a Surorilor Franciscane ale Familiei Mariei, sărbătoritul pr. infulat Józef Schmid a oficiat o Sf. Liturghie și a binecuvântat pe cei prezenți. A urmat o întâlnire în onoarea celui sărbătorit căruia i s-au cântat cântece ocazionale. După amiază, invitații, educatoarele și elevii au mers în pădurea de la Horecea.

05.<19. – Cernăuți: Kazimierz Liskowacki din Czunków a donat 97 c. pentru Internatul Polonez „A. Mickiewicz”.

05.<19. – Poiana Micului: Pentru construcția Casei Polone au făcut donații: Societatea Polonă de Lectură a SȘP din Lujeni – 5 c., d-ra Stefania Przyborowska, învățătoare din Banilova pe Ceremuș – 9,60 c. adunate de la Societatea de Lectură a SȘP din localitate (Stefania Przyborowska – 2 c., Karolina Wład – 1 c., Leopold Bohosiewicz – 2 c., învățătorul Józef Stępkowski – 2 c., mici donații – 2,60), Societatea de Gimnastică „Sokół” – 5 c.

05.<22. – Cernăuți: Membrul Conducerii Țării deputatul Zachariasz Bohosiewicz a fost delegat pentru conferința convocată de Consiliul Școlar Național în problema înființării școlii de gătit și menaj.

05.<22. – Cernăuți: În fața comisiei locale de calificare pentru învățatorii școlilor ordinare au dat examen din limba polonă de predare: Tadeusz Kosikowski, Izydora Markiewiczowa, d-ra Nossekówna cu mențiuni, Aleksander Szulecki și Adela Ziętkiewiczówna.

05.<22. – Cernăuți: Zygmunt Kucharski cu copiii a mulțumit preoților, surorilor Congregației Surorilor Familiei Mariei, lucrătorilor tipografiei și coproprietarilor tipografiei universitare R. Eckhardt, Józef Musza și Józef Brüll pentru participarea la înmormântarea soției și mamei Eleonora Kucharska născ. Frunză.

05.22. – Boian: Un autor semnat [C?] K. a trimis o scrisoare apărută la rubrica Scrisori din țară a nr. 42 al „Gazetei Polone” de joi 26 mai. Autorul relatează despre serata dansantă la care au participat polonezi, dar și alte naționalități, precum și Dutkowski și Segda, membri ai Societății Universitarilor Polonezi „Ognisko” din Cernăuți.

05.22. – Cernăuți, Casa Polonă: A avut loc reuniunea populară a polonezilor tuturor stărilor și meseriilor care cer învățarea religiei în limba polonă în școlile medii din Cernăuți, învățarea limbii polone ca obiect obligatoriu în școlile medii și alegerea unui polonez în Consiliul Școlar Regional al orașului Cernăuți. Reuniunea a aprobat 11 rezoluții.

05.22. – Cernăuți, teatrul orașenesc: Artiștii amatori de la Asociația de Gimnastică „Sokół” au prezentat cu

05.22. – **Czerniowce**, teatr miejski: Amatorzy Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” bardzo dobrze wystawili sztukę Ludwika Anczyca „Kościusko pod Racławicami”. Dodatkowymi atrakcjami były nowe stroje, dekoracje, akompaniament orkiestry wojskowej 41 pp. W rubryce Wiadomości artystyczne i literackie „Gazety Polskiej” (43/1910, s. 3) ukazała się bardzo pochlebna recenzja przedstawienia. Po udanym pierwszym przedstawieniu amatorzy czerniowieckiego „Sokoła” powtórzyli 29 maja inscenizację sztuki umożliwiając uboższymi nabycie biletów po niższych cenach.

05.22. – **Wyżlica**: Gębarowicz wygłosił odczyt „O Konstytucji 3-go maja”, po którym śpiewano pieśni patriotyczne, a następnie odbyła się zabawa taneczna.

05.23. – **Seret**: Staraniem ks. Józefa Janiszewskiego i Leona Dihma miejscowi Polacy uczestniczyli w uroczystym obchodzie rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Na obchód złożyła się przedpołudniowa msza św. dziękczynna w kościele parafialnym p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i popołudniowe zebranie. Tę drugą część zagał Leon Dihm, po którym ks. Józef Janiszewski wygłosił bardzo dobrze przyjęty odczyt o Konstytucji 3 Maja, a synowie fizyka powiatowego dr. Stanisława Klocka deklamowali wiersze. Śpiewano także pieśni patriotyczne i odbyto walne zgromadzenie celem ponownego otwarcia Czytelni Polskiej TSL w Serecie w oparciu o nowy statut zatwierdzony przez Rząd Krajowy. Wybrano komitet założycielski, który miał zająć się wyborem odpowiedniego lokalu i kandydatów do nowego wydziału. Zebrano 20,80 k na Dar Grunwaldzki. Sprawozdanie z tego wydarzenia podpisane pseudonimem Uczestnik ukazało się w rubryce Listy z kraju 42. numeru „Gazety Polskiej” z czwartku 26 maja.

05.24. – **Czerniowce**: Dr Stanisław Kwiatkowski w imieniu Koła TSL podziękował Karolowi Nałęcz Korzeniowskiemu za 1000 k ofiarowanych jako „dar grunwaldzki” na czerniowieckie Gimnazjum Polskie.

05.25. – **Czerniowce**: Przeżywszy lat 56 zmarł majster szewski Józef Porębski. Pogrzeb odbył się 27 maja z licznym udziałem osób.

05.<26. – **Czerniowce**: Stanisław Śliwiński ofiarował wydane przez księgarnię Rzepeckiego w Poznaniu ilustrowane „Dzieje Polski” do użytku czytelników prowincjonalnych.

05.<26. – **Czerniowce**: Wydział czerniowieckiego Koła TSL zwrócił uwagę władzom czytelników prowincjonalnych, iż ich językiem urzędowym jest język polski i w takim języku mają wysyłać zaproszenia na zabawy i przedstawienia.

05.26. – **Stróżeniec**: Odbyło się doroczne walne zgromadzenie członków stróżenieckiej Czytelni Polskiej. W roku sprawozdawczym biblioteka powiększyła się o kilkadziesiąt dzieł darowanych przez prezesa Mieczysława Broniewskiego. Zgromadzeni uchwalili przystąpienie do gromadzenia funduszy na zakupienie gruntu

sukces piosa lui Ludwik Anczyz „Kościusko la Raclawice”. Alte atracții au fost noile costume, decorurile, acompaniamentul orchestrei militare a regimentului 44. La rubrica Știri artistice și literare din „Gazeta Polonă” (nr. 43, p. 3) a apărut o elogioasă recenzie a spectacolului. După prima reprezentație reușită, artiștii amatori ai Asociației „Sokół” din Cernăuți au prezentat, în ziua de 29 mai, același spectacol, astfel că cei mai săraci au putut procura bilete mai ieftine.

05.22. – **Wyżlica**: Gębarowicz a conferențiat „Despre Constituția din 3 mai”, după care s-au cântat cântece patriotice și a avut loc o petrecere dansantă.

05.23. – **Siret**: Prin strădania pr. Józef Janiszewski și Leon Dihm polonezii din localitate au participat la festivitățile prilejuite de votarea Constituției din 3 Mai. Festivitățile au cuprins Sf. Liturghie de mulțumire în biserica parohială cu hramul Nașterea Preasfintei Fecioare Maria, înainte de prânz, și, după amiază – adunarea. Această de a doua parte a deschis-o Leon Dihm, după care pr. Józef Janiszewski a conferențiat despre Constituția din 3 Mai, iar fiii medicului oficial al districtului dr. Stanisław Klocek au recitat versuri. De asemenea, s-au cântat cântece patriotice și a avut loc adunarea generală în scopul redeschiderii Societății de Lectură a SȘP din Siret, în baza noului statut aprobat de Conducerea Națională. A fost ales comitetul fondator care urma să se ocupe de alegerea unui local corespunzător și a candidaților pentru noua conducere. S-au adunat 20,80 c. pentru Darul Grunwaldului. Darea de seamă de la acest eveniment semnată cu pseudonimul Participant a apărut la rubrica Scrisori, în nr. 42 al „Gazetei Polone” de joi 26 mai.

05.24. – **Cernăuți**: Dr. Stanisław Kwiatkowski, în numele Cercului SȘP, a mulțumit lui Karol Nałęcz Korzeniowski pentru cele 1000 de c. donate ca „dar al Grunwaldului” Gimnaziului Polonez.

05.25. – **Cernăuți**: A murit la vârsta de 56 de ani maistrul cizmar Józef Porębski. În mormântarea a avut loc în ziua de 27 mai cu o numeroasă participare.

05.<26. – **Cernăuți**: Stanisław Śliwiński a donat Societăților de Lectură provinciale „Istoria Poloniei” ilustrată editată de librăria lui Rzepecki din Poznań.

05.<26. – **Cernăuți**: Filiala Cercului SȘP din Cernăuți a atras atenția conducătorilor Societăților de Lectură din provincie că limba lor oficială este limba polonă și că în această limbă trebuie să trimită invitațiile la petreceri și serbări.

05.26. – **Storojineț**: A avut loc adunarea generală anuală a Societății de Lectură din localitate. În anul analizat, biblioteca s-a mărit cu câteva zeci de cărți dăruite de președintele Mieczysław Broniewski. Cei prezenți au decis adunarea de fonduri pentru cumpărarea unui teren pentru construirea Casei Polone absolut necesare și, prin

pod budowę niezbędnego Domu Polskiego i za pośrednictwem „Gazety Polskiej” zaapelowali do Bukowińczyków o finansowe wsparcie przedsięwzięcia. Spośród zgromadzonych zadeklarowali następujące kwoty na powyższy cel: Adamek – 1 k, Boniarczyk – 10 k, M. Broniewski – 20 k, Adolf Czmilak – 10 k, Dyczewski – 11 k, Hadam – 15 k, Jurak – 10 k, Kokoszka – 20 k, Łaba – 10 k, Marciniak 10 k, Mochny – 10 k, Nepla – 5 k, Paszczyński – 5 k, Szerlej – 10 k, Ludwik Wołoszczuk – 15 k, Jakub Zielski – 10 k. Wybrano podczas zgromadzenia nowy wydział w składzie: Mieczysław Broniewski – prezes, ks. Józef Krzyżanowski – zastępca prezesa, Rudolf Kokoszka – sekretarz, Franciszek Marciniak – skarbnik, Ludwik Wołoszczuk – bibliotekarz, Ludwik Kostrakiewicz – gospodarz, Franciszek Dyczarski – zastępca gospodarza, Jakub Zielski, Kasper Łaba, Szczepan Szymański, Józef Berezowski i Ludwik Boniarczyk. Odbyło się również walne zgromadzenie Spółki Oszczędności i Pożyczek, integralnej części Czytelni Polskiej. W zastępstwie nieobecnego zawiadowcy kasy spółkowej Jakuba Zielskiego sprawy referowali R. Kokoszka i M. Broniewski. Dzień zakończył wieczorek inauguracyjny nową scenę sprawioną przez M. Broniewskiego, przemówienie ks. J. Krzyżanowskiego o Konstytucji 3 Maja, pieśni wykonane przez uczniów pod kierunkiem R. Kokoszki, deklamacja wierszy przez uczniów Boniarczyka i Wołoszczuka oraz przedstawienie trzech sztuk.

05.29. – Czerniowce: Ukazał się 43. numer 28. rocznika „Gazety Polskiej”. Na jego czele znalazł się artykuł wstępny „Do spisu ludności”, ukazujący jakie straty ponosili Polacy na Bukowinie z powodu świadomego zanizania ich liczby podczas spisów ludności i jak ważne jest, aby podczas spisu pod koniec 1910 r. każdy Polak dopilnował, aby w rubryce dotyczącej języka potocznego zapisano język polski niezależnie od tego, jakiego języka używa w kontaktach z urzędnikami, sąsiadami i współmieszkańcami danej miejscowości. W tym samym numerze znalazła się także Lista składek na „Dar Grunwaldzki” zebranych przez członków akademickiego „Ogniska”.

05.30. – Czerniowce: Odbył się pogrzeb oficjała Magistratu Bernarda Erlicha, swego czasu reportera „Gazety Polskiej”, następnie współpracownika „Bukowinische Nachrichten”.

05.31. – Czerniowce: Na posiedzeniu Rady Miasta radny dr Stanisław Kwiatkowski wniósł zażalenie na egzekutora miejskiego z powodu niesprawiedliwego postępowania przy ściąganiu przymusowych opłat miejskich. Ponadto dr Kwiatkowski zabierał głos w dyskusji nad innymi sprawami.

05.31. – Czerniowce: Na posiedzeniu Wydziału Krajowego budowę szpitala powiatowego w Stróżeńcu powierzono budowniczemu J. Rudnikowi z Radowiec.

dr Jan Bujak – Kraków

intermediul „Gazetei Polone”, au adresat un apel către bucovineni pentru a sprijini financiar această acțiune. Dintre cei prezenți au făcut donații în acest scop: Adamek – 1 c., Boniarczyk – 10 c., M. Broniewski – 20 c., Adolf Czmilak - 10 c., Dyczewski – 11 c., Hadam – 15 c., Jurak – 10 c., Kokoszka – 20 c., Łaba – 10 c., Marciniak – 10 c., Mochny – 10 c., Nepla – 5 c., Paszczyński – 5 c., Szerlej – 10 c., Ludwik Wołoszczuk – 15 c., Jakub Zielski – 10 c. În timpul adunării, a fost aleasă noua conducere alcătuită din: Mieczysław Broniewski – președinte, pr. Józef Krzyżanowski – vicepreședinte, Rudolf Kokoszka – secretar, Franciszek Marciniak – trezorer, Ludwik Wołoszczuk – bibliotecar, Ludwik Kostrakiewicz – administrator, Franciszek Dyczarski – administrator adjunct, Jakub Zielski, Kasper Łaba, Szczepan Szymański, Józef Berezowski și Ludwik Boniarczyk. De asemenea, a avut loc adunarea generală a Societății de Economii și Împrumut, parte integrantă a Societății de Lectură. În lipsa administratorului casei societății Jakub Zielski, referenți au fost R. Kokoszka și M. Broniewski. Ziua s-a încheiat cu o serată ce a inaugurat noua scenă făcută de M. Broniewski, cu alocuțiunea pr. J. Krzyżanowski despre Constituția din 3 Mai, cântece interpretate de elevii conduși de R. Kokoszka, recitare de versuri de către elevii lui Boniarczyk și Wołoszczuk precum și reprezentarea a trei mici piese.

05.29. – Cernăuți: A apărut 43. nr. 28 al anuarului „Gazetei Polone”. La început, se găsea un articol introductiv „La recensământul populației” care reliefa pierderile suferite de polonezii din Bucovina din cauza conștientei micșorării a numărului lor în timpul recensămintelor și cât de important este ca, în timpul recensământului de la sfârșitul anului 1910, fiecare polonez să aibă grijă ca, la rubrica privind limba uzuală, să fie înscrisă limba polonă, indiferent ce limbă folosește în contactele cu funcționarii, vecinii sau concetățenii localității respective. În același număr s-a aflat și Lista donațiilor pentru „Darul Grunwaldului” adunate de membrii Societății Universitarilor „Ognisko”.

05.30. – Cernăuți: A avut loc înmormântarea oficialului Magistratului Bernard Erlich, cândva reporter la „Gazeta Polonă”, pe urmă colaborator la „Bukowinische Nachrichten”.

05.31. – Cernăuți: La ședința Consiliului Orașenesc, consilierul dr. Stanisław Kwiatkowski s-a plâns de executorul orașului din cauza modului nedrept în care a strâns taxele orașenești obligatorii. Apoi dr. Kwiatkowski a luat cuvântul în discuțiile pe marginea altor probleme.

05.31. – Cernăuți: La ședința Conducerii Naționale, construcția spitalului districtual din Storojineț a fost încredințată constructorului J. Rudnik din Rădăuți.

Trad. St. Iachimovschi

Przyjaciele Rumuni z Bukowiny

Goszcząc na zaproszenie przyjaciół z Bukowiny w Rumunii, na podstawie zawartego porozumienia o integracji, współpracy i wymiany kulturalnej pomiędzy gminą Wieliszew a gminą Siret w Rumunii, miałem zaszczyt znaleźć się w tej trzydziestoosobowej grupie.

Chociaż wiele podróżowałem po różnych krajach, to ten wyjazd był całkowicie odmienny od poprzednich. Pomimo, że miał on charakter oficjalnej wizyty, to jednak atmosfera nie ukrywanej przyjaźni, z jaką się tu spotkaliśmy, była dużym zaskoczeniem i przyjemnością. Sami gospodarze nie opuszczali nas ani na krok, dbając, żeby niczego nam nie brakowało i żebyśmy się nie czuli opuszczeni. Ludność z jaką się tu spotkaliśmy była bardzo przyjazna i robiła wrażenie, że jest zaszczycona goszczeniem nas. Najbardziej jednak serdeczna i spontaniczna była tutejsza młodzież, która natychmiast zaprzyjaźniła się z naszą młodzieżą, stanowiącą ponad osiemdziesiąt procent naszej grupy. W ten sposób nawiązała się spontaniczna przyjaźń, która zapuściła korzenie w naszych sercach.

Miasteczko gminne Siret, leżące kilka kilometrów od granicy z Ukrainą, w górnym biegu rzeki o tej samej nazwie wpadającej do Morza Czarnego, jest skupione wzdłuż jej brzegów. Jest to jeden z najstarszych ośrodków dawnej Mołdawii, pochodzący według zapisów z XIII wieku, skupiający, oprócz Rumunów, różne narodowości i kultury, takie jak: Ukraińcy (jest ich najwięcej), Niemcy, Żydzi oraz Polacy. Stanowi to wszystko wielką mieszaninę, która jednak ukształtowana przez wiele wieków, żyje w ogólnej symbiozie.

Gospodarze, poza swoim miastem i gminą, pokazywali nam również wiele ciekawych miejsc na całej Bukowinie. Były w tym muzea, monastiry (prawosławne klasztory świetnie zachowane, budowane w formie warowni z XIV i XV wieku), zamek, zapora wodna z elektrownią.

Zasługująca na specjalną uwagę była nasza wizyta w Nowym Sołońcu, zamieszkałym w większości przez Polaków, którzy tu przybyli za czasów cesarstwa austro-węgierskiego. Od tamtych czasów stanowią oni główną grupę Polonii w Rumunii (ok. 5 tys. na Bukowinie). Posiadają swoje kościoły, Domy Polskie, gdzie gromadzą się i kultywują swoje polskie zwyczaje i obrzędy, w szkołach uczą się języka polskiego.

W Nowym Sołońcu zgotowano nam wspaniałe przyjęcie, pokazując występ swojego (naprawdę licznego) zespołu folklorystycznego i zespołu muzycznego, który wykonując głównie polskie utwory, bawił gości przy suto zastawionych stołach. Oficjalnie przywitał naszą grupę Gerwazy Longher – prezes Związku Polaków w Rumunii i zarazem poseł na Sejm Rumunii, wybrany przez mniejszość polską, która stanowi mocne ogniwo w społeczeństwie Rumunii. Zapoznał on nas z historią

Prietenii români din Bucovina

La invitația prietenilor din Bucovina în România, în baza acordului încheiat de integrare, colaborare și schimburi culturale încheiat între localitățile Wieliszew și Siret din România, am avut onoarea de a fi în acest grup de treizeci de persoane.

Deși am călătorit mult prin diferite țări, această călătorie a fost total diferită de cele anterioare. În ciuda faptului că ea a avut caracterul unei vizite oficiale, totuși atmosfera unei prietenii deschise pe care am întâlnit-o aici a fost o mare surpriză și plăcere. Gazdele însele nu ne-au părăsit niciun pas, având grijă să nu ne lipsească nimic și să nu ne simțim neglijați. Oamenii cu care ne-am întâlnit aici erau foarte prietenoși și dădeau impresia că sunt onorați să ne ofere ospitalitate. Totuși cei mai sinceri și spontani au fost tinerii de aici care pe loc s-au împrietenit cu tinerii noștri care reprezentau 80 la sută din grupul nostru. În felul acesta s-a legat o spontană prietenie care a prins rădăcini în inimile noastre.

Orașelul Siret situat la câțiva kilometri de granița cu Ucraina, pe cursul superior al râului cu același nume care se varsă în Marea Neagră, este așezat de-a lungul malurilor lui. Este unul din cele mai vechi centre ale Moldovei existent, conform documentelor, din sec. XIII, concentrând, în afară de români, diferite naționalități și culturi ca: ucraineni (cei mai mulți), nemți, evrei și polonezi. Aceasta reprezintă un amestec care, deși format de multe secole, trăiește într-o simbioză generală.

Gazdele, în afară de orașul lor, ne-au arătat și multe locuri interesante din întreaga Bucovină. Acestea au fost muzee, mănăstiri (ortodoxe bine păstrate, construite în formă de fortărețe din sec. XIV și XV), cetatea, barajul cu centrala electrică.

O atenție deosebită a meritat vizita noastră în Solonețu Nou locuit în majoritate de polonezi care au venit aici pe timpul imperiului austro-ungar. De atunci ei reprezintă principalul grup de polonezi din România (aprox. 5 mii în Bucovina). Au bisericile lor, Case Polone în care se întâlnesc și cultivă obiceiurile și ritualurile lor poloneze, în școli se învață limba polonă.

În Solonețu Nou ni s-a pregătit o primire deosebită, cu un spectacol al ansamblului său folcloric (cu adevărat numeros) și al formației muzicale care a interpretat mai ales piese poloneze distrând oaspeții de la mesele îmbelșugate. Oficial grupul nostru a fost întâmpinat de Ghervazen Longher – președintele Uniunii Polonezilor din România și totodată deputat în Parlamentul României, ales de minoritatea polonă care reprezintă o puternică verigă în societatea României. El ne-a făcut cunoscute

i współczesnym życiem Polonii w Rumunii oraz przekazał serdeczne życzenia i pamiątkowe upominki. My ze swojej strony, zrewanżowaliśmy się tym samym i pamiątkową polską książką z dedykacją i podpisami uczestników naszej grupy.

Nasza wizyta przypadła w okresie Świąt Wielkanocy, które wyjątkowo, katolickie i prawosławne, były obchodzone w tym samym czasie, co pozwoliło na swobodne i wspólne ich obchodzenie. Gospodarze przygotowali tradycyjne śniadanie wielkanocne po rumuńsku, gdzie oprócz różnych potraw dominowały pomalowane na różne kolory i ułożone w dużych misach jaja. Jeden z obrzędów świątecznych polega bowiem na tym, że biesiadnicy biorą jaja do rąk i „stukają” się nimi nawzajem, każdy z każdym, życząc szczęścia i zdrowia. Taki zwyczaj trwa przez cały okres Świąt Wielkanocy.

Nie będąc dłużnymi, my (goście) też przygotowaliśmy wielkanocne śniadanie po polsku z przywiezionych przez siebie produktów, na które zaprosiliśmy przedstawicieli naszych gospodarzy, na czele z burmistrzem Siretu, którzy nie ukrywali miłego zaskoczenia.

Czas wizyty umykał nam szybko, ponieważ był wypełniony w ciągu dnia zwiedzaniem i spotkaniami, a wieczorami wspólnymi zabawami, na których dominowała młodzież, chociaż i starsi nie byli obojętni.

Bardzo żywiłowo i profesjonalnie wystąpił miejscowy, młodzieżowy zespół „Kołomejka”, który śpiewem i tańcami bardzo nas zachwycił. Nasza młodzież chociaż w sposób bardzo amatorski, też nie pozostawała im dłużna. Zostały również rozegrane dwa mecze piłki nożnej, pomiędzy naszą drużyną i drużyną Siretu, które w ogólnym rozrachunku zakończyły się remisem. Miejskowa Zawodowa Straż Pożarna dała pokaz swojej sprawności i zapoznała nas ze swoją organizacją i warunkami pracy oraz z zagrożeniami, z którymi musi walczyć. Na tę okoliczność nasi strażacy, będący w grupie, ubrali się w swoje mundury strażackie i prezentowali się znakomicie.

W przeddzień naszego odjazdu gospodarze zaprosili nas do ratusza na spotkanie pożegnalne, w czasie którego, po ciepłych przemówieniach z obydwóch stron, burmistrz Siretu pan Adrian Popoiu wręczył wszystkim uczestnikom naszej grupy dyplomy HONOROWY OBYWATEL miasta Siret wraz z upominkami. W drodze rewanżu nasi przedstawiciele przekazali gospodarzom również dyplomy pamiątkowe i upominki oraz serdeczne podziękowania za wspaniałe przyjęcie i gościnność, z jakimi się tu spotkaliśmy. Ponadto prywatnie wręczyliśmy panu burmistrzowi na pamiątkę polską książkę z podpisami całej grupy.

Nie sposób opisać w jednym artykule wszystkich zdarzeń tej wizyty, których było bardzo dużo, więc opisałem je bardzo skrótowo. Na zakończenie chcę mocno podkreślić, że takie wizyty i taka współpraca mają głęboki sens, które autentycznie, a nie sztucznie, zbliżają ludzi różnych narodów. Szkoda tylko, że to jest kropla w morzu potrzeb.

istoria și viața de astăzi a polonezilor din România, ne-a transmis calde urări și ne-a oferit suveniruri. Noi, din partea noastră, ne-am revanșat cu o carte de onoare cu dedicație și semnăturile grupului nostru.

Vizita noastră a coincis cu perioada Paștelui care a fost în același timp pentru catolici și ortodocși, ceea ce a permis să fie sărbătorit împreună. Gazdele au pregătit un mic dejun tradițional românesc, la care, pe lângă diferite mâncăruri, au dominat ouăle pictate în diferite culori și puse în străchini mari. Căci unul din obiceiurile de Paște constă în ciocnirea ouălor cu fiecare, făcându-se urări de fericire și sănătate. Obiceiul acesta durează pe toată perioada Paștelui.

Nerămânând datori, și noi (oaspeții) am pregătit un mic dejun polonez de Paște cu produse aduse de noi, la care i-am invitat pe reprezentanții gazdelor noastre, în frunte cu primarul Siretului care nu și-au ascuns plăcuta surpriză.

Timpul vizitei trecea repede, căci, în timpul zilei, erau vizite și întâlniri, iar serile cu distracții comune dominate de tineri, deși nici cei vârstnici nu au rămas indiferenți.

Impetuos și profesional a evoluat ansamblul tinerețului din localitate „Kołomejka” care ne-a încântat prin cânt și dans. Tinerii noștri n-au rămas nici ei mai prejos, deși într-o manieră de amatori. De asemenea, s-au jucat două meciuri de fotbal între echipa noastră și cea a Siretului care, în final, s-au încheiat cu remiză. Pompierii profesioniști din localitate ne-au demonstrat eficiența lor și ne-au prezentat organizarea, condițiile de muncă precum și pericolele cu care se confruntă. Cu această ocazie, pompierii din grupul nostru au îmbrăcat uniformele lor și s-au prezentat remarcabil.

În ajunul plecării noastre, gazdele ne-au invitat la primărie, la întâlnirea de adio, în timpul căreia, după calde alocuțiuni din partea ambelor părți, primarul Siretului Adrian Popoiu a înmânat membrilor grupului nostru diploma de CETĂȚEAN de ONOARE al orașului Siret și suveniruri. Și reprezentanții noștri au înmânat gazdelor noastre diplome și suveniruri și au adresat calde mulțumiri pentru excelenta primire și ospitalitatea pe care au întâlnit-o aici. Apoi, personal i-am înmânat domnului primar ca amintire o carte cu semnăturile întregului grup.

Nu e posibil să descrii într-un articol toate evenimentele acestei vizite care au fost foarte multe, deci le-am descris pe scurt. În încheiere, aș vrea să subliniez că asemenea vizite și o astfel de colaborare au un sens adânc care, autentic și nu artificial, apropie oamenii diferitelor popoare. Păcat doar că este o picătură în marea de nevoi.

P o l o n u s

Suceava, str. I. V. Viteazul, nr. 5

tel/fax: 0040 (230) 520355

www.dompolski.ro

redactia_polonus@yahoo.com

ISSN 1223-4192

Redagowany przez/Redactat de:

Redaktor naczelny:

Stanisława Jakimowska

Kazimierz Longier – redaktor techniczny

Barbara Breabăn

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Iwona Olszewska

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania tekstów, zmiany tytułów. Tekstów nie zamówionych nie zwracamy.

Redacția își rezervă dreptul de a scurta textele și de a schimba titlurile. Articolele necomandate nu se returnează.

Tipografia:

Pismo dofinansowane ze środków Senatu RP dzięki pomocy Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie

**Zdjęcia na okładkach: D. Halip
Stary i nowy kościół w Pojanie Mikuli**

W dniu wyjazdu, kiedy już mieliśmy wkrótce odjeżdżać, doszła do nas wiadomość o tragicznej katastrofie prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem. Zaproszeni przez gospodarzy do ratusza na końcowe pożegnanie, przyjmowaliśmy od nich szczerze kondolencje płynące z serca, bo wszyscy razem z naszymi przyjaciółmi z Rumunii przeżywaliliśmy ten szok jednakowo. Podróż do Polski przebiegała w ciszy i zadumie nad tą wielką tragedią narodową.

Mieczysław Berdowski

Înainte de plecare a ajuns la noi vestea despre catastrofa tragică a avionului prezidențial de la Smolensk. Invitații de gazde la primărie pentru un ultim rămas bun, am primit de la ei sincere condoleanțe pornite din inimă, pentru că toți împreună cu prietenii noștri din România am trăit la fel acest șoc. Drumul spre Polonia s-a scurs în tăcere și reflecție pe marginea acestei mari tragedii naționale.

Trad. St. Iachimovachi

Dni Kultury Polskiej w Berdiańsku

W dniach od 23 kwietnia do 3 maja tego roku wspólnota polska z Berdiańska z okazji Święta Konstytucji 3 Maja zorganizowała szereg przedsięwzięć kulturalno-oświatowych, które tradycyjnie w regionie określane są jako „Dni Kultury Polskiej”. Dni Kultury Polskiej w Berdiańsku odbywały się pod egidą i z udziałem Konsula Generalnego RP w Charkowie dr. Grzegorza Seroczyńskiego.

W ramach obchodów, w których wzięli udział goście z Polski i Ukrainy odbyły się między innymi: Inauguracja Roku Chopinowskiego w Berdiańsku, wystawa dzieł wybitnego Polaka z Charkowa Alfreda Fedeckiego, panel naukowy i prezentacja II tomu prac pt. „Fenomen pogranicz kulturowych: współczesne tendencje”, wystawa rękodzieła członka PKOT „Odrodzenie” Ireny Ziatkinej-Żelnierowicz, spotkania w Domu Polskim z władzami Berdiańska, z proboszczem parafii rzymokatolickiej w Berdiańsku, podsumowanie konkursu wiedzy o Polsce dla młodzieży szkolnej, zwiedzanie miejsc, związanych z kulturą polską w Berdiańsku, wystawa podręczników do nauki języka polskiego, pokaz filmu „Katyń” Andrzeja Wajdy, koncerty zespołów Centrum Kultury Polskiej „Biesiada”, uroczysta akademicka z okazji Dnia Polonii i Polaków za Granicą i Święta Konstytucji 3 Maja.

Zilele Culturii Polone la Berdiańsk

În zilele de 23 aprilie-3 mai 2010, comunitatea poloneză din Berdiańsk, cu prilejul Sărbătorii Naționale a Constituției din 3 Mai, a organizat o serie de manifestări culturale-educative care, în mod tradițional, sunt numite „Zilele Culturii Polone”. Ele s-au desfășurat în Berdiańsk sub egida și cu participarea Consulului General al R.P. la Harkov – dr. Grzegorz Seroczyński.

În cadrul manifestărilor, la care au participat oaspeți din Polonia și Ucraina, printre altele au avut loc: inaugurarea Anului Chopin în Berdiańsk, expoziția lucrărilor renumitului polonez din Harkov – Alfred Fedeki, discuție științifică și prezentarea vol. II al lucrării intitulate „Fenomenul cultural al zonelor limitrofe: tendințe contemporane”, expoziție a lucrărilor de mână ale membrei Asociației „Odrodzenie” – Irena Ziatkina-Żelnierowicz, întâlnire la Casa Polonă cu autoritățile orașului Berdiańsk, cu parohul bisericii romano-catolice din localitate, rezultatele concursului pentru elevi pe tema cunoștințelor despre Polonia, vizitarea locurilor legate de cultura polonă în Berdiańsk, expoziția de manuale de limba polonă, vizionarea filmului „Katyń” în regia lui Andrzej Wajda, spectacolele ansamblurilor Centrului Culturii Polone „Biesiada”, festivitatea prilejuită de Ziua Mondială a Diasporei și Polonezilor din Străinătate și a Zilei Constituției din 3 Mai.

Nas natomiast z pewnością interesują wydarzenia związane z Bukowiłą. Dni Kultury Polskiej rozpoczęły się uroczystym posiedzeniem Senatu Berdiańskiego Uniwersytetu Managementu i Biznesu z okazji nadania tytułu Doctora honoris causa Zbigniewowi Kowalskiemu z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Kulturalno-Oświatowego „Odrodzenie”. Tytuł Doctora honoris causa nadawany jest osobom zasłużonym w sferze nauki i kultury. Na Uniwersytecie w Berdiańsku otrzymali go między innymi: rektorzy Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Włodzimierz Bonusiak, prof. dr hab. Stanisław Uliasz i prof. dr hab. Stanisław Sagan.

We wniosku Specjalnej Komisji, badającej życiorys, a także informacje o zasługach w nauce i kulturze, czytamy: „Zbigniew Kowalski – etnograf, uczeń prof. Wojciecha Józefa Burszty, absolwent Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu – pasjonat, osoba wielkiej odpowiedzialności, bez reszty oddany swemu powołaniu. Znakomicie potrafi wprowadzać w świat tradycji, kultury ludowej i należących do nich wartości. Kształtował tolerancję wobec różnorodności i odmienności kulturowych. Budzić szacunek wobec wartości innych niż rodzime.

O takiej postawie wobec rzeczywistości kulturowej zaświadcza przede wszystkim realizacja Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania” (20 edycji).

Pe noi ne-au interesat evenimentele legate de Bucovina. Zilele Culturii Polone au început cu o ședință festivă a Senatului Universității de Management și Business din Berdiańsk cu prilejul acordării titlului de Doctor honoris causa lui Zbigniew Kowalski din inițiativa Societății Polone „Odrodzenie”.

În decizia Comisiei Speciale care a analizat biografia, dar și informațiile despre meritele în știință și cultură citim: „Zbigniew Kowalski – etnograf, elevul prof. Józef Burszta, absolvent al Universității „Adam Mickiewicz” din Poznań – pasionat, persoană de mare responsabilitate, dedicat total vocației sale. Știe foarte bine să dea viață tradiției, culturii populare și valorilor ce îi aparțin, să cultive toleranța față de diversitatea și deosebirile culturale, să trezească respectul față de valorile altora decât cele proprii.

Despre o astfel de atitudine față de realitatea culturală stă dovadă, mai ales, realizarea Festivalului Folcloric Internațional „Întâlniri Bucovinene” (20 de ediții).

Formarea din emigranții din Bucovina răspândiți în întreaga lume, dar și din cei care trăiesc până astăzi – ucraineni, români, evrei, germani, polonezi, slovaci, maghiari, armeni, ruși pe stil vechi – a unui mare grup

Stworzenie z emigrantów z Bukowiny rozsianych po całym świecie, a także tych, którzy żyją do dziś – Ukraińców, Rumunów, Żydów, Niemców, Polaków, Słowaków, Węgrów, Ormian, Rosjan – starowierców – wielkiej, dynamicznej, ważnej kulturowo, społecznie i artystycznie grupy ludzi tożsamy z wartościami istniejącymi na Bukowinie. Ludzi obszaru na pograniczu ukraińsko-rumuńskim zwanym „Europą w miniaturze” cechowało poszanowanie tradycji, tolerancja, wzajemne zrozumienie, pielęgnowanie swoich odrębności kulturowych.

Kontynuowania tych pięknych wartości podjął się Zbigniew Kowalski tworząc i organizując corocznie – od 1990 roku – wielki międzynarodowy festiwal, doroczne święto Bukowińczyków i bukowińskiej kultury ludowej. Wśród międzynarodowej społeczności Bukowińczyków Zbigniew Kowalski jest niekwestionowanym autorytetem. Ponadto jest twórcą i realizatorem wielu przedsięwzięć o zasięgu ponadregionalnym. (...)

To on jest doradcą, konsultantem wszystkich zespołów folklorystycznych, teatrów obrzędowych w regionie. Jego działalność jest przykładem, jak można łączyć miejscowe dziedzictwo kulturowe z wartościami kultury z dawnych ojcowizn, dostrzegać wartości innych narodowości (...).”

Po tych uroczystościach w Centrum Języka i Kultury Polskiej na Uniwersytecie Menegamentu i Biznesu odbyła się prezentacja monografii „Specyfika bukowińskiego pogranicza: historia kulturowego polilogu”, autorstwa międzynarodowego ukraińsko-polskiego zespołu w składzie: Lidia Antoszkina, Oleksandr Hadyńko, Helena Krasowska, Piotr Syheda, Lech Suchomłynow.

Rektor prof. dr hab. Lidia Antoszkina we wstępnym słowie podkreśliła, jak ważna jest współcześnie międzynarodowa współpraca. Pomimo różnych dyscyplin i różnego wieku reprezentowanego przez zespół autorów udało się najglówniejszy problem w monografii uchwycić i zarysować. O konstrukcji monografii zapoznał słuchaczy dr Piotr Syheda, a dr Helena Krasowska zaznaczyła wieloletnią współpracę naukowych pracowników uczelni polskich i ukraińskich. Polilog, multikulturalizm, pogranicza są to terminy wieloznaczne i w każdej z reprezentowanych dziedzin wyglądają nieco inaczej. Oleksander Hadenko na przykładzie miasteczka Storożyniec zarysował na czym polega wielokulturowość i wielojęzyczność. Docent dr Lech Aleksy Suchomłynow zapoznał uczestników spotkania z wielokulturowością na temat Bukowiny w przestrzeni internetowej.

Na zakończenie rektor prof. dr hab. Leonid Michow zwrócił uwagę, że Berdiańsk również jest wieloetniczny i należałoby zwrócić uwagę na ten aspekt badawczy. Przykład można czerpać z Bukowiny, a metodyczne przygotowania oraz doświadczenia badawcze skład autorski już posiada.

Książka składa się z trzech części. Pierwsza to – Bukowina – terytorium międzyetnicznego polilogu. Autorzy zwracają uwagę na to, że Bukowina jest unikalnym pograniczem. Często pogranicze jest utożsamiane z rubieżami, przedmurzem czy kresami, co świadczy

dinamic, important din punct de vedere cultural, social și artistic, grup de oameni identici cu valorile existente în Bucovina. Oamenii din zona de frontieră ucraineano-română numită „Europa în miniatură” s-au caracterizat prin respectarea tradițiilor, toleranță, înțelegere reciprocă, cultivarea particularităților lor culturale.

Zbigniew Kowalski s-a angajat în continuarea acestor frumoase valori creând și organizând în fiecare an – din 1999 – un mare festival internațional, o sărbătoare anuală a bucovinenilor și a culturii populare bucovinene. Zbigniew Kowalski este o indiscutabilă autoritate în comunitatea internațională a bucovinenilor. În plus este creatorul și realizatorul multor evenimente care depășesc granițele regiunii. (...)

El este consultantul, consilierul tuturor ansamblurilor folclorice, al teatrelor obiceiurilor din regiune. Activitatea lui este un exemplu de modul cum pot fi unite patrimoniul cultural local cu valorile culturii vechilor patrimoniilor, cum pot fi percepute valorile altor naționalități. (...)

După aceste festivități, la Centrul Culturii și Limbii Polone de la Universitatea de Management și Business a avut loc prezentarea monografiei „Specificul zonei limitrofe bucovinene: istoria dialogului cultural”, lucrare a unui colectiv de autori ucraineni și polonezi alcătuit din: Lidia Antoszkina, Oleksandr Hadyńko, Helena Krasowska, Piotr Syheda, Lech Suchomłynow.

Rectorul prof. dr. Lidia Antoszkina în cuvântul introductiv a subliniat cât de importantă este în prezent colaborarea internațională. În ciuda diferitelor discipline și diferitelor vârste ale colectivului de autori, totuși s-a reușit surprinderea și schițarea în monografie a celei mai importante probleme. Construcția monografiei a fost adusă la cunoștința auditoriului de dr. Piotr Syheda, iar dr. Helena Krasowska a semnalat îndelungata colaborare a oamenilor de știință din instituțiile de învățământ superior poloneze și ucrainene. Oleksander Hadenko, plecând de la exemplul orașului Storożyniec, a schițat pe ce se bazează multiculturalitatea și multilingvismul. Dr. docent Lech Aleksy Suchomłynow a făcut cunoscut participanților la întâlnire multiculturalitatea Bucovinei așa cum apare pe internet. În încheiere, rectorul prof. dr. Leonid Michow a atras atenția că și Berdiańsk-ul este multiethnic și acest aspect ar trebui cercetat. Se poate lua exemplul Bucovinei, iar colectivul de autori posedă deja pregătirea metodică și experiența în cercetare.

Monografia este alcătuită din trei părți. Prima este Bucovina – teren al dialogului interetnic. Autorii atrag atenția asupra faptului că Bucovina este o zonă limitrofă unică. Adeseori zona limitrofă este identificată cu margini, zid de apărare sau zonă de frontieră, ceea ce dovedește politizare și dominația aspectelor geografice. Autorii su-

o pewnej polityzacji i dominancie aspektów geograficznych. Autorzy podkreślają, że polityczne granice to nie abstrakcyjne linie na mapie, to także brzemienne w skutki zmiany losów ludzkich. Miliony ludzi utraciło na zawsze ojczyznę, krainę dzieciństwa. Badacze uważnie przyglądają się aspektom kulturowym wspólnot mieszanych. Pogranicze kulturowe, z którym nierozzerwalnie wiąże się pogranicze językowe, jest zjawiskiem spokrewnionym z multikulturalizmem, interkulturalizmem, heterogenicznością, polilogiem czy dialogiem kultur.

Pogranicze zmienia się w czasie i przestrzeni. Ilustracją powyższych twierdzeń jest historia i specyfika wielu regionów Europy Środkowej, w tym również Bukowiny. W warunkach pogranicza klasyczna antynomia centrum – peryferie traci swój relacyjny charakter, wielokulturowość staje się wartością samą w sobie, punktem nieodśrodkowym, skupiającym w sobie całą energię. Kolejna antynomia swój – obcy też częściowo traci znaczenie, ponieważ w warunkach tygła kulturowego powstaje jakościowo nowy stop – sami swoi. Nawiązując do powyższych twierdzeń autorzy przytoczyli określenie prof. Kazimierza Feleszki, który etnos Bukowiny nazywał mianem własnym *Homo Bucovinensis*.

Jerzy Sopin

prezes Koła Bukowińczyków w Berdiańsku

bliniază că granițele politice nu înseamnă o linie abstractă pe hartă, ci și schimbări ale destinelor oamenilor marcate de consecințe. Milioane de oameni au pierdut pentru totdeauna patria, ținutul copilăriei. Cercetătorii urmăresc cu atenție aspectele culturale ale comunităților mixte. Zonele limitrofe culturale cu care sunt indisolubil legate cele lingvistice sunt un fenomen dublat de multiculturalitate, interculturalitate, heterogenism, dialog al culturilor.

Zona limitrofă se schimbă în timp și spațiu. O ilustrare a afirmațiilor de mai sus o reprezintă istoria și specificul multor regiuni ale Europei Centrale, deci și al Bucovinei. În condițiile zonei limitrofe, clasică antinomie centru-periferie își pierde caracterul său de relație, multiculturalitatea devine o valoare în sine, un punct ce concentrează în el întreaga energie. Următoarea antinomie al său-străin își pierde parțial importanța, pentru că în condițiile creuzetului cultural în fierbere se naște un aliaj nou calitativ – ai noștri. Autorii, afirmând cele de mai sus, s-au raportat la definiția prof. Kazimierz Feleszko care a denumit etnosul Bucovinei cu numele propriu *Homo Bucovinensis*.

Trad. Stanislava Iachimovschi

Dni Polonii niemeckiej

Dnia 2 maja b.r. obchodzony był „Europejski Dzień Polonii i Polaków za granicą”. Dzień ten został ustanowiony w przez Senat RP w 2002 roku. Na styku trzech granic Niemiec, Belgii i Holandii w Vaalas oraz Akwizgranie (Aachen) w dniu 1-2 maja spotkali się przedstawiciele Polonii i Polacy z tych trzech granicznych krajów aby świętować ten dzień. Hasło tegorocznych obchodów to „Europa bez granic”, w wielkim festynie uczestniczyło wielu przedstawicieli placówek konsularnych, wspólnot polonijnych i zrzeszeń integracyjnych. Związek Polaków w Rumunii reprezentował Prezes – Gerwazy Longher. Odbywały się imprezy z udziałem artystów polonijnych z tych trzech sąsiadujących ze sobą krajów. Punktem kulminacyjnym obchodów była Gala Polonii podczas której zostały wręczone nagrody „Polonicus 2010”. Idea tej nagrody wynikła z narastającej potrzeby uhonorowania zarówno Polaków jak i europejskich przyjaciół, którzy swoją postawą, działalnością czy twórczością wzbudzają szacunek i podziw Polonii niemeckiej. W tym roku nagrody „Polonicus” otrzymali wybitni Polacy angażujący się zdecydowanie w umacnianiu pozytyw-nego wizerunku Polonii i Polski w Europie. Nagrodę przyznano w trzech kategoriach: w kategorii dialogu polsko-niemieckiego – prof. Władys-

Zilele Diasporei Poloneze din Germania

În ziua de 2 mai a.c. a fost sărbătorită „Ziua Europeană a Diasporei Poloneze și a Polonezilor din Străinătate”. Această zi a fost stabilită de Senatul R.P. în anul 2002. În punctul de întâlnire a trei frontiere ale Germaniei, Belgiei și Olandei în Vaalas și Akwizgran (Aachen), în zilele de 1-2 mai s-au întâlnit reprezentanții diasporei poloneze și polonezii din aceste trei țări vecine pentru a sărbători această zi. Deviza festivităților de anul acesta a fost „Europa fără frontiere”, la marele festin au participat numeroși reprezentanți ai secțiilor consulare, ai comunităților din diaspora poloneză și ai asociațiilor integratoare. Uniunea Polonezilor din România a fost reprezentată de președintele Ghervazen Longher. Au avut loc manifestări cu participarea artiștilor din diasporă din aceste trei țări vecine. Punctul culminant al festivităților l-a reprezentat Gala Diasporei Poloneze, în timpul căreia s-au înmănat premiile „Polonicus 2010”. Ideea acestui premiu a rezultat din necesitatea tot mai mare de a distinge atât pe polonezi cât și pe prietenii europeni care prin atitudinea lor, prin activitate sau creație trezesc respectul și admirația diasporei poloneze din Germania. În acest an, premiile „Polonicus” le-au obținut polonezi renumiți angajați cu determinare în consolidarea imaginii pozitive a diasporei poloneze și a polonezilor în Europa. Premiul a fost acordat la trei categorii: a dialogului polo-

ławowi Bartoszewskiemu, w kategorii życia polonijnego – prof. Piotrowi Małoszewskiemu, w kategorii polskiej kultury w Europie – prof. Zofii Wisłockiej. Nagrodę honorową Polonia przyznała prof. Jerzemu Buzkowi.

W Niemczech, gdzie żyje ponad 2 miliony Polaków i ludzi pochodzenia polskiego, miesiąc maj stał się miesiącem Polonii. Na terenie całych Niemiec, a w szczególności w zagłębiu Ruhry (Dortmund, Krefeld, Recklinghausen, Oberhausen, Essen, Düsseldorf) ,gdzie zamieszkuje najwięcej Polaków. Na tym terenie istnieje wiele polskich kawiarni, restauracji i klubów, gdzie stałym programem są imprezy polonijne. W tym roku w maju aż ponad 500 imprez odbywa się tylko w samym zagłębiu Ruhry.

Właśnie za granicą z dala od Polski ogarnia Polonusów nostalgia, zaczyna się cenić to czego nie ma się na co dzień, brakuje polskiego języka, polskiej muzyki, polskich smaków i zapachów. Mowa polska jest potrzebna jak chleb powszedni i bez niej nie można żyć, dlatego spotkania polonijne są tak ważne dla wszystkich.

Iwona Olszewska

no-german profesorului Władysław Bartoszewski, a vieții diasporei poloneze profesorului Piotr Małoszewski, a culturii polone în Europa profesorului Zofia Wisłocka. Premiul de onoare a fost acordat prof. Jerzy Buzek.

În Germania, unde trăiesc peste 2 mil. de polonezi și persoane de origine poloneză, luna mai a devenit luna diasporei poloneze. Pe teritoriul întregii Germanii, mai ales în bazinul Ruhr (Dortmund, Krefeld, Recklinghausen, Oberhausen, Essen, Düsseldorf) trăiesc cei mai mulți polonezi. În această regiune există numeroase cafenele, restaurante și cluburi poloneze unde permanent se desfășoară manifestări ale diasporei poloneze. În acest an, în luna mai au loc peste 500 de manifestări doar în bazinul Ruhr.

Departate de Polonia, dincolo de frontierele ei polonezii sunt cuprinși de nostalgie, încep să aprecieze ceea ce nu au în fiecare zi, le lipsește limba polonă, muzica poloneză, savoarea și aromele poloneze. Limba polonă este necesară ca pâinea cea de toate zilele și fără ea nu se poate trăi, de aceea întâlnirile diasporei poloneze sunt atât de importante pentru toți.

Trad. St. Iachimovschi

Konkursy, konkursy...

„Nie przychodzę uczyć dzieci, ani ich bawić. Przychodzę śpiewać z nimi” – te słowa towarzyszyły 2 maja Festiwalowi Poezji Marii Konopnickiej. Poetka

Concursuri, concursuri ...

„Nu vin să învăț copiii, nici să-i distrez. Vin să cânt cu ei” – aceste cuvinte au însoțit Festivalul de Poezie Maria Konopnicka din 2 mai. Poeta le-a scris în scri-

napisała je w liście do ilustratora Piotra Stachiewicza i myślę, że doskonale oddają one charakter jej twórczości dla dzieci. Do dziś jest aktualna, bo pozbawiona natrętnego moralizmu i posiadająca wartości nie tylko wychowawcze. Wiersze Marii Konopnickiej pełne są kolorów, zabawy, otaczającej przyrody – zawierają wszystkie elementy dziecięcego świata, ukazują i pobudzają dziecięcą wrażliwość. Są też wyjątkowo rytmiczne, do wielu z nich powstała muzyka.

Podczas XI. Festiwalu Poezji Marii Konopnickiej na scenie sali widowiskowej Domu Polskiego w Suczawie wystąpiło w 73 recytatorów w wieku od 4 do 15 lat w czterech kategoriach wiekowych. Od kilku lat szczególnie gorąco zachęcamy do udziału najmłodszych i w tym roku grupa dzieci do lat 7 była najliczniejsza. Wystąpiły także dzieci w kategoriach od II do IV klasy, od V do VIII klasy oraz grupa młodzieży licealnej. Recytacje oceniano zaproszone na tę okazję jury – znani już dzieciom z poprzednich konkursów Monika Oksztul – lektor języka polskiego na Uniwersytecie w Jassach i korespondent Polskiego Radia mieszkający w Bukareszcie Tomasz Kluz oraz po raz pierwszy Filip Jacobson – filmoznawca, obecnie odbywający staż w Instytucie Polskim w Bukareszcie.

Jury jak co roku miało twardy orzech do zgryzienia. W kategorii dzieci do lat 7 przyznano podwójne nagrody: miejsce I zajęli Erna Boiciuc z Kaczyki i Daniel Jedynak z Nowego Sokońca, miejsce II Rafael Marculeac z Nowego Sokońca i Denisa Vataresen z Siretu, a III Marius Polaczek z Nowego Sokońca i Karolina Longher z Suczawy. Pozostali najmłodszy recytatorzy zostali obdarowani równorzędnymi nagrodami za piękny występ. W kategorii dzieci z klas II-IV zwyciężyła Gabriela Halewicz, miejsce II zajęła Izabela Atudorei i Klaudia Marculeac – wszystkie z Nowego Sokońca. Wyróżnieni zostali: Stanisław Maierik z Pleszy, Artur Ostrowschi, Antoni Valasciuc, Monika Curuț z Nowego Sokońca oraz Tereza Monica Lehoțchi z Pojany Mikuli. W kategorii III (klasy V-VIII) najlepsze okazały się także dziewczęta: miejsce I zajęła Agata Pietrowschi z Nowego Sokońca, miejsce II Ionela Halewicz z Nowego Sokońca, a miejsce III Carolina Drozdec z Pojany Mikuli. Jury wyróżniło aż 10 recytatorów: Ramonę Bălan z Păltinoasy, Agnieszkę Cohut, Carmen Droszczak, Iulianę Halîțchi, Marianę Marculeac, Danielę Polaczek i Raymonda Wamsidel z Nowego Sokońca oraz Bożenę Irișec, Lucicę Kozminciuc i Marianę Kozminciuc z Pojany Mikuli. W najstarszej kategorii młodzieży licealnej uczącej się w Colegiul „Alexandru cel Bun” w Gura Humorului nie po raz pierwszy najlepszą okazała się Johasia Tereza Drozdec z Pojany Mikuli, II miejsce zajął Victor Ostrowschi, a III Mariana Volosciuc z Nowego Sokońca. Wyróżnienia otrzymały natomiast: Aghata Marculeac i Anelia Poleacek z Nowego Sokońca.

Mimo iż recytacja wierszy Marii Konopnickiej podczas konkursu recytatorskiego jej imienia w Suczawie

soarea către ilustratorul Piotr Stachiewicz și cred că ele redau perfect caracterul creației ei pentru copii. Ele sunt actuale până astăzi, pentru că sunt lipsite de moralism inoportun și conțin valori nu doar educative. Poeziile Mariei Konopnicka sunt pline de culori, joc, de natura înconjurătoare – conțin toate elementele universului copilăriei, prezintă și stimulează sensibilitatea copilului. Sunt și deosebit de ritmice, multe dintre ele fiind puse pe note.

În timpul celei de a XI-a ediții a Festivalului de Poezie Maria Konopnicka, pe scena sălii de spectacole a Casei Polone din Suceava au evoluat 73 de recitatori de la 4 la 15 ani, în patru categorii de vârstă. De câțiva ani încurajăm pe cei mai tineri să participe și, în acest an, grupa copiilor de până la 7 ani a fost cea mai numeroasă. Au evoluat și copii de la clasele II-IV, V-VIII și de liceu. Recitățile au fost apreciate de juriul invitat cu acest prilej – Monika Oksztul - lector de limba polonă la Universitatea din Iași și Tomasz Kluz – corespondent la Radio Polonia, care locuiește în București, cunoscuți copiilor de la concursurile anterioare și, pentru prima dată, Filip Jacobson – filmolog, în prezent stagiar la Institutul Polonez din București.

Ca în fiecare an, juriul a avut probleme în stabilirea rezultatelor. La categoria copiilor până la 7 ani au fost acordate premii duble : locul I l-au ocupat Erna Boiciuc din Cacica și Daniel Jedynak din Solonețu Nou, locul II Rafael Marculeac din Solonețu Nou și Denisa Vataresen din Siret, iar locul III Marius Polaczek din Solonețu Nou și Karolina Longher din Suceava. Ceilalți recitatori mai mici au primit diferite premii pentru frumoasa evoluție. La categoria copiilor din clasele II-IV a câștigat Gabriela Halewicz, locul II l-a ocupat Izabela Atudorei și Klaudia Marculeac – toate din Solonețu Nou. Menționi au primit: Stanisław Maierik din Pleșa, Artur Ostrowschi, Antoni Valasciuc, Monika Curuț din Solonețu Nou și Tereza Monica Lehoțchi din Poiana Micului. La cea de a III-a categorie (cl. V-VIII) cele mai bune s-au dovedit a fi tot fetele: locul I l-a ocupat Agata Pietrowschi din Solonețu Nou, locul II Ionela Halewicz din Solonețu Nou, iar locul III Carolina Drozdec din Poiana Micului. Juriul a acordat 10 mențiuni: Ramona Bălan din Păltinoasa, Agnieszka Cohut, Carmen Droszczak, Iuliana Halîțchi, Mariana Marculeac, Daniela Polaczek și Raymond Wamsidel din Solonețu Nou precum și Bożena Irișec, Lucica Kozminciuc și Mariana Kozminciuc din Poiana Micului. La categoria elevilor de liceu de la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului, nu pentru prima dată cea mai bună s-a dovedit a fi Johasia Tereza Drozdec din Poiana Micului, locul II l-a ocupat Victor Ostrowschi, iar locul III Mariana Volosciuc din Solonețu Nou. Iar mențiuni au primit: Aghata Marculeac și Anelia Poleacek din Solonețu Nou.

Deși recitarea poeziilor Mariei Konopnicka la concursul de recitare ce-i poartă numele desfășurat la Suceava

od kilku lat nie jest już obowiązkowa, aż 37 razy ze sceny usłyszeć można było właśnie jej utwory. W tym roku przypada setna rocznica śmierci poetki, której twórczość jak się okazuje wciąż „żyje” w pamięci i sercach dzieci. Kolejne już pokolenie przygląda się temu, „co słonko widziało”, przysłuchuje się temu, „o czym ptaszek śpiewa” i wierzy w krasnoludki!

W ramach festiwalu odbył się także finał konkursu „Co wiem o Polsce?”. Ogłoszony został w marcu i jego pierwszy etap polegał na rozwiązaniu testu wiedzy o Polsce. Organizatorzy przygotowali materiały, zawierające podstawowe informacje o Polsce, o jej tradycjach, atrakcjach turystycznych i najbardziej znanych Polakach. W konkursie udział wzięli zarówno polscy jak i rumuńscy uczniowie klas V-VIII ze szkół w Nowym Sołońcu, Pârtești de Sus, Kaczyce, Pojanie Mikuli, Mănăstirea Humorului, Păltinoasie i Moarze. Przygotowano bowiem testy w wersji polskiej i rumuńskiej.

Do drugiego finałowego etapu zakwalifikowało się 11 dziewcząt, które najlepiej rozwiązały testy w swoich szkołach: Agnieszka Revai i Mariana Valasciuc z Nowego Sołonce, Veronica Break z Pârteștii de Sus, Editha Filîngher i Alexandra Bălăcian z Kaczyki, Marinela Negură i Mirosława Drozdec z Pojany Mikuli, Elisabeta Alexandrovici z Pleszy, Lorena Tîrnovan z Păltinoasie oraz Diana Biseada i Diana Barbă z Moary. Oprócz rozwiązania kolejnego testu, nieco trudniejszego od tego w pierwszym etapie, finalistki pokazały także przygotowany przez siebie projekt związany z Polską. Były one bardzo różnorodne tematycznie – prezentowały ostatnie tragiczne wydarzenia w Polsce, najpiękniejsze polskie miasta, słynnych Polaków jak papież Jan Paweł II, polski hymn, ale też tradycje Polaków z Pojany Mikuli, czy region, z którego wyemigrowali Polacy mieszkający obecnie w Moarze. Większość została przygotowana w formie prezentacji multimedialnej, były jednak także eseje, piosenki, rysunki, a nawet napisany specjalnie na konkurs wiersz.

Komisja, czyli Stanisława Jakimowska, Danuta Wiczorkowska i Elżbieta Wieruszewska-Calistru, oceniała zarówno wartość poznawczą, jak i ogólne wrażenie, sposób pokazania projektu, kulturę jego prezentacji. Komisja z ogromną przyjemnością wysłuchała i obejrzała wszystkie finałowe prezentacje.

Okazało się, że nie tylko wiedzą o Polsce, ale także poziomem wykonania i zaprezentowania swojego projektu szczególnie wyróżniły się uczennice Szkoły Podstawowej w Kaczyce: Aleksandra Bălăcian i Editha Filîngher oraz uczennica Szkoły Podstawowej w Păltinoasie Lorena Tîrnovan. Oprócz nagród głównych wszystkie uczestniczki finału otrzymały między innymi koszulki z nadrukiem „Wiem wszystko o Polsce”.

va nu mai este obligatorie de câțiva ani, totuși de 37 de ori de pe scenă s-au putut auzi poeziile ei. În acest an se împlinesc o sută de ani de la moartea poetei a cărei creație, după cum se vede, „trăiește” în memoria și sufletele copiilor. O altă generație contemplă „ce a văzut soarele”, ascultă „despre ce cântă păsărica” și crede în pitici!

În cadrul festivalului s-a desfășurat și finala concursului „Ce știi despre Polonia?”. El a fost anunțat în luna martie și prima lui etapă a constat în rezolvarea unui test cuprinzând cunoștințe despre Polonia. Organizatorii au pregătit materiale conținând informații de bază despre Polonia, despre tradițiile ei, atracții turistice și cei mai cunoscuți polonezi. La concurs au luat parte atât elevi polonezi cât și români din cl. V-VIII de la școlile din Solonețu Nou, Pârteștii de Sus, Cacica, Poiana Micului, Mănăstirea Humorului, Păltinoasa și Moara. Testele au fost pregătite în versiune polonă și română.

Pentru etapa a doua finală s-au calificat 11 fete care au rezolvat cel mai bine testele etapei pe școală: Agnieszka Revai și Mariana Valasciuc din Solonețu Nou, Veronica Break din Pârteștii de Sus, Editha Filîngher și Alexandra Bălăcian din Cacica, Marinela Negură și Mirosława Drozdec din Poiana Micului, Elisabeta Alexandrovici din Pleșa, Lorena Tîrnovan din Păltinoasa precum și Diana Biseada și Diana Barbă din Moara. Pe lângă rezolvarea unui test puțin mai greu decât cel din prima etapă, finalistele au prezentat și un proiect pregătit de ele legat de Polonia. Proiectele au fost foarte diferite tematice – au prezentat ultimele evenimente tragice din Polonia, cele mai frumoase orașe poloneze, renumiți polonezi ca papa Ioan Paul al II-lea, imnul polonez, dar și tradițiile polonezilor din Poiana Micului sau regiunea din care au emigrat polonezii care, în prezent, locuiesc în Moara. Majoritatea au fost pregătite în forma unei prezentări multimediale, totuși au fost și eseuri, cântece, desene și chiar o poezie scrisă special pentru concurs.

Comisia, adică Stanislava Iachimovschi, Danuta Wiczorkowska și Elżbieta Wieruszewska-Calistru au apreciat atât valoarea cunoștințelor, cât și impresia generală, modul de prezentare a proiectului, cultura prezentării lui. Comisia a ascultat și a urmărit toate prezentările finale cu mare plăcere.

S-a dovedit că nu doar prin cunoștințele despre Polonia, dar și prin nivelul realizării și prezentării proiectului lor s-au evidențiat, în mod deosebit, elevele Școlii Generale din Cacica: Alexandra Bălăcian și Editha Filîngher precum și eleva Școlii Generale din Păltinoasa Lorena Tîrnovan. Pe lângă premiile principale, toate participantele la etapa finală au primit, printre altele, tricouri cu înscrisul „Știi totul despre Polonia”.

**PIĘKNA NASZA
POLSKA CAŁA**

**FRUMOASĂ ESTE TOATĂ
POLONIA NOASTRĂ**

WARSZAWA – STARE MIASTO VARȘOVIA – ORAȘUL VECHI

Arhitectura Starego Miasta zmieniała się na przestrzeni wieków wraz ze zmieniającymi się stylami w sztuce. Pierwsze średniowieczne kamienice budowane były w stylu gotyckim, za czasów Zygmunta Augusta domy, odnawiane czy odbudowywane po klęskach żywiołowych, miały charakter renesansowy.

W 1944 r. podczas powstania warszawskiego zabudowa Starego Miasta uległa całkowitemu zniszczeniu. Przetrwaly zaledwie dwa budynki. Już 5 listopada 1944 r. Stowarzyszenie Architektów Rzeczypospolitej Polskiej postanowiło

zrekonstruować zniszczone miasto. Duży wkład w odgruzowywaniu Starego Miasta mieli mieszkańcy Warszawy, którzy wykonywali pracę w czynnie społecznym. Do końca roku 1949 oczyszczono 96 kamieniczek i zabezpieczono 45 budynków.

Odbudowa katedry św. Jana i innych kościołów na Starym Mieście trwała nieco dłużej, a była możliwa dzięki powołaniu przez kardynała Augusta Hlonda Rady Prymasowskiej Odbudowy Kościołów Warszawy, jak również dzięki wsparciu państwa. Rekonstrukcja katedry, której przywrócono XV-wieczny wygląd trwała do 1955 r.

Decyzję o odbudowie Zamku Królewskiego sejm podjął w 1949 r., jednak zamierzenia nie zrealizowano. Powołano Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku. W 1975 r. budowla była na etapie stanu surowego. Dopiero od roku 1981 udostępniono zwiedzającym część zrekonstruowanych pomieszczeń.

Stare Miasto stanowi jedyny na świecie obszar planowej i dokończonej odbudowy terenu zabytkowej zabudowy miejskiej po katastrofalnych zniszczeniach sięgających prawie 100%. Projekt rekonstrukcji opracował zespół architektów przy współpracy historyków i historyków sztuki na podstawie zachowanych wizerunków Warszawy, w tym według obrazów Canaletta. Wykorzystano też fragmenty fasad, elementy wystroju wnętrza, które przystosowano do nowych funkcji.

2 września 1980 r. Stare Miasto w Warszawie zostało umieszczone na liście światowego dziedzictwa

Arhitectura Orașului Vechi s-a schimbat de-a lungul veacurilor odată cu schimbarea stilurilor în artă. Primele clădiri din Evul Mediu erau construite în stil gotic, cele din timpul lui Zygmunt August, casele, renovate sau reconstruite după cataclisme, aveau caracter renesantist.

În anul 1944, în timpul insurecției varșoviene, construcțiile Orașului Vechi au fost în totalitate distruse. S-au păstrat numai două clădiri. Deja pe 5 noiembrie 1944 Asociația Arhitecților Republicii Polone a hotărât reconstruirea orașului distrus. Un aport mare în

îndepărtarea molozului l-au avut locuitorii Varșoviei care au muncit benevol. Până la sfârșitul anului 1949 au fost curățate 96 de clădiri, iar 45 erau pregătite pentru curățire.

Reconstrucția catedralei Sf. Ion și a altor biserici din Orașul Vechi a durat mai mult și a fost posibilă datorită înființării de către cardinalul August Hlond a Comisiei Primatului pentru Reconstrucția Bisericilor Varșoviei, precum și datorită ajutorului statului. Reconstrucția catedralei, care a căpătat înfățișarea din secolul al XV-lea, a durat până în anul 1955.

Decizia pentru reconstrucția Castelului Regal s-a luat în cadrul Seimului în anul 1949, dar proiectul nu a fost realizat. A fost înființat Comitetul Cetățenesc de Reconstrucție a Castelului. În anul 1975 clădirea a fost în etapa la roșu. Abia începând din 1981 au fost deschise vizitatorilor o parte din încăperile reconstruite.

Orașul Vechi constituie unicul teren din lume reconstruit, planificat și finisat al construcțiilor orașenești după distrugerile catastrofale în proporție de aproape 100%. Proiectul de reconstrucție a fost pregătit de un colectiv de arhitecți în colaborare cu istorici și istorici de artă, în baza imaginilor păstrate ale Varșoviei, inclusiv a tablourilor lui Canaletto. Au fost folosite, de asemenea, fragmente de fațade, elemente ale decorațiunilor interioare, care au fost adaptate pentru noile funcțiuni.

Pe 2 septembrie 1980, Orașul Vechi din Varșovia a fost înscris pe lista patrimoniului mondial UNESCO

UNESCO jako przykład kompletnej rekonstrukcji. W tekście wyjaśniającym napisano: „Ponad 85% zabytkowego centrum Warszawy zostało zniszczone przez nazistowskie oddziały okupacyjne. Po wojnie mieszkańcy Warszawy podjęli dzieło odbudowy, które doprowadziło do odtworzenia kościołów, pałaców i domów będących symbolem polskiej kultury i narodowej tożsamości. Jest to wyjątkowy przykład całkowitej rekonstrukcji zespołu historycznego”. A na bruku przy ulicy Zapiecek umieszczono tablicę pamiątkową z napisem: „Postanowieniem komitetu dziedzictwa światowego warszawskie Stare Miasto dobrem kultury światowej UNESCO. Wrzesień 1980”.

ca un exemplu de reconstrucție completă. În textul explicativ s-a scris: „Mai mult de 85% din centrul istoric al Varșoviei a fost distrus de detașamentele naziste de ocupație. După război, locuitorii Varșoviei au interpretat acțiunea de reconstrucție care a dus la reconstituirea bisericilor, palatelor și caselor care au fost simbolul culturii poloneze și al identității naționale. Acesta este un exemplu excepțional de reconstrucție totală a unui ansamblu istoric”. Iar pe pavaj, pe strada Zapiecek, a fost montată o tăbliță comemorativă cu inscripția: „Prin hotărârea comitetului patrimoniului mondial, Orașul Vechi din Varșovia este un bun al culturii mondiale UNESCO. Septembrie 1980”.

Barbara Breabăn

Poiana Micului. Primul hram în noua biserică

Sunt aproape doi ani de când a început construcția noii biserici din Poiana Micului. De atunci am trăit zi de zi emoții și bucurii, dureri și încercări, dar toate se transformă acum, la celebrarea primului hram, într-un sentiment puternic de mulțumire adus lui Dumnezeu. Mulțumire pentru că „Dacă Domnul n-ar zidi casa, în zadar ar trudi cei care o zidesc” (Ps 126,1).

Au fost zile cu soare, altele cu ploaie, la propriu, dar și la figurat, timp în care am simțit din plin „mâna” lui Dumnezeu în această lucrare. Am închinat în mod oficial construcția bisericii noastre mijlocirii papei Ioan Paul al II-lea, mijlocire pe care am concretizat-o prin rostirea rugăciunii de beatificare a Sanctității Sale în fiecare săptămână la ora de adorație publică din comunitatea noastră. Un semn al acestei mijlociri a fost o încurajare primită chiar în Wadowice, la un pelerinaj personal, și totodată o binecuvântare personală a Excelenței Sale card. Stanisław Dziwisz, fost secretar al papei Ioan Paul al II-lea, actualmente arhiepiscop de Cracovia, care ar putea participa, în toamnă, la sfințirea acestei biserici.

În această atmosferă de mulțumire adusă lui Dumnezeu am încercat să celebrăm primul hram al comunității noastre în noua biserică. Dar bucuria ne-a fost furată, pentru că inima noastră bate mai puternic, alături de poporul polonez, din cauza durerii provocate de tragicul accident aviatic în care și-au pierdut viața persoane, dintre care pe unele le-am cunoscut personal, îndeosebi pe doamna Krystyna Bochenek, vicepreședintă a Senatului Republicii Polone care a fost alături de noi la deschiderea și sfințirea noii școli din Poiana Micului. Ba chiar l-am întâlnit la Ambasada Poloniei pe însuși președintele Lech Kaczyński, în octombrie în timpul vizitei sale în România. În ziua hramului am incredințat lui Dumnezeu

Pojana Mikuli. Pierwszy odpust w nowym kościele

Minęły prawie dwa lata odkąd rozpoczęła się budowa nowego kościoła w Pojanie Mikuli. Przez ten czas każdego dnia przeżywaliśmy wzruszenia i radość, ból i chwile wystawiania nas na próbę, ale wszystko to przerodziło się w momencie świętowania pierwszego odpustu w ogromne uczucie wdzięczności wobec Boga. Wdzięczności, ponieważ „Jeżeli domu Pan nie zbuduje, na próżno się trudzą ci, którzy go wznoszą” (Ps. 126,1).

Były to dni słoneczne i deszczowe, dosłownie i w przenośni, czas, kiedy odczuwaliśmy w pełni „rękę” bożą w naszej pracy. Powierzyliśmy oficjalnie budowę naszego kościoła wstawiennictwu Papieża Jana Pawła II, któremu poświęciliśmy cotygodniowe modlitwy w intencji Jego beatyfikacji podczas wspólnej adoracji. Jednym ze znaków tego wstawiennictwa było uzyskanie w samych Wadowicach podczas osobistej pielgrzymki wsparcia i równocześnie błogosławieństwa ze strony Jego Eminencji Kardynała Stanisława Dziwisza, byłego sekretarza Jana Pawła II, obecnie Arcybiskupa Krakowskiego, który być może będzie uczestniczył jesienią w poświęceniu naszej świątyni.

W tej właśnie atmosferze wdzięczności wobec Boga świętowaliśmy pierwszy odpust w nowym kościele. Nie było nam jednak dane odczuć pełni radości. Nasze serca bowiem były mocno wraz z całym narodem polskim z powodu bólu wywołanego tragicznym wypadkiem, w którym zginęli także ci, których mieliśmy okazję poznać, na przykład pani Krystyna Bochenek, wicemarszałek Senatu RP, obecna podczas otwarcia i poświęcenia nowej szkoły w Pojanie Mikuli. Nawet sam prezydent Lech Kaczyński, którego poznałem podczas jego wizyty w Rumunii w październiku 2009 r. Zawieźliśmy Bogu w dniu naszego odpustu dusze zmarłych,

sufletele lor, dar ne-am rugat pentru tot poporul polonez pentru a putea trece și peste această grea încercare.

Mulțumim tuturor binefăcătorilor bisericii noastre, mulțumim celor care au participat la hramul nostru și ne încredințăm în continuare rugăciunilor Dumneavoastră, dar și sprijinului financiar pe care ni-l puteți oferi pentru finalizarea acestui proiect, biserica Divina Îndurare din Poiana Micului. Și, bineînțeles, Vă așteptăm la sfârșitul lunii octombrie la sfințirea bisericii noastre!

Pr. Gabriel Bucur

a și modlilimy się za wystawiony na ciężką próbę naród polski.

Składamy w tym miejscu podziękowania wszystkim darczyńcom, tym, którzy uczestniczyli w uroczystościach odpustowych i prosimy o dalsze modlitwy, a także wsparcie finansowe, jakiego możecie Państwo udzielić na rzecz kontynuacji budowy kościoła p.w. Bożego Miłosierdzia w Pojanie Mikuli. I oczywiście zapraszamy na poświęcenie naszej świątyni, które odbędzie się pod koniec października.

Tłumaczenie E. Wieruszewska-Calistru

100-lecie rekoronacji Obrazu Królowej Polski

Rok 2010 upływać będzie na Jasnej Górze pod znakiem jubileuszu 100-lecia rekoronacji Cudownego Obrazu Matki Boskiej. Główne obchody odbędą się 3 maja i 26 sierpnia.

Pierwsza koronacja obrazu miała miejsce 8 września 1717 r. Obraz został przyozdobiony koronami z woli papieża Klemensa XI. Była to pierwsza ceremonia koronacji poza Rzymem. Na uroczystość przybyło wówczas na Jasną Górę 200 tysięcy pielgrzymów, co na tamte czasy było rzeczą niespotykaną.

Korony papieża zostały skradzione w nocy z 22 na 23 października 1909 r. Wiadomość o tym fakcie poruszyła wszystkich Polaków, obiegła też kraje Europy. Wraz ze złotymi koronami skradziono perłową sukienkę i cenne wota. Sprawców nigdy nie wykryto. Z upływem lat utrwaliło się przekonanie, że kradzież stanowiła prowokację polityczną ówczesnych rosyjskich władz zaborczych. Jasna Góra wywierała znaczący wpływ na kształtowanie świadomości narodowej i postaw patriotycznych, stanowiąc poważną przeszkodę w rusyfikacji społeczeństwa polskiego. Na polityczny kontekst wskazuje też zamiar cara Mikołaja II, aby podarować własne korony dla Cudownego Obrazu.

Aby nie dopuścić do takiej profanacji uczuć Polaków, zwrócono się do księdza Adama Sapiehy o interwencję u papieża. Decyzja Piusa X była natychmiastowa – diademy dla wizerunku Jasnogórskiej Królowej Polski zostaną wykonane przez złotnika watykańskiego. Ta postawa papieża została przyjęta z wielką radością przez społeczeństwo polskie.

Centenarul reîncoronării Icoanei Reginei Poloniei

Anul 2010 va decurge la Jasna Góra sub auspiciile jubileului de 100 de ani de la reîncoronarea Icoanei Miraculoase a Maicii Domnului. Principalele festivități vor avea loc pe 3 mai și 26 august.

Prima încoronare a icoanei a avut loc pe 8 septembrie 1717. Icoana a fost împodobită cu coroane la dorința papei Clement al XI-lea. Aceasta a fost prima ceremonie de încoronare desfășurată în afara Romei. Peste două sute de mii de pelerini au sosit la festivități, ceea ce pentru vremurile acelea era un lucru nemaîntâlnit.

Coroanele papei au fost furate în noaptea de 22 spre 23 octombrie 1909. Știrea despre acest lucru

i-a mișcat pe toții polonezii și a făcut înconjurul Europei. Împreună cu coroanele de aur au fost furate o rochie cu perle și wota prețioase. Făptașii nu au fost găsiți niciodată. Cu trecerea anilor, a rămas convingerea că furtul a fost o provocare politică a autorităților ruse de ocupație de atunci. Jasna Góra exercita o influență importantă asupra formării identității naționale și a atitudinilor patriotice, constituind un obstacol major în fața rusificării societății poloneze. Contextul politic era de asemenea indicat de intenția țarului Nicolae al II-lea de a oferi propriile coroane Icoanei Miraculoase.

Pentru a nu permite o asemenea profanare a sentimentelor, polonezii s-au adresat părintelui Adam Sapieha pentru o intervenție a papei. Decizia lui Pius al X-lea a fost imediată – diademele pentru icoana Reginei Poloniei din Jasna Góra vor fi făcute de aurarul Vaticanului. Această atitudine a papei a fost primită cu mare bucurie de către societatea poloneză.

14 kwietnia 1910 r. do Rzymu przybyła delegacja biskupów polskich pod przewodnictwem arcybiskupa Józefa Bilczewskiego po odbiór koron. 21 kwietnia 1910 r. Papież Pius X przekazał delegacji korony mówiąc: „Zaledwie dowiedziałem się, że Polska płacze, postanowiłem ofiarować od siebie korony Matce Najświętszej na miejsce tych, które przesłał jeden z moich poprzedników. Boleję tylko, że moje ubóstwo nie pozwoliło mi złożyć daru tak wspaniałego, jaki zaofiarować pragnęło moje serce. Gdyby to było w mojej mocy, to bym cud uczynił, aby dar mój odpowiadał i gorącemu mojemu nabożeństwu do Bogarodzicy i mojej miłości dla narodu polskiego”. Mimo skromności wypowiedzi papieża korony są wyrobem złotniczym o bardzo wysokiej wartości artystycznej. Udekorowane są brylantami i rubinami. Druga koronacja obrazu miała miejsce 22 maja 1910 r., w której wzięło udział 500 tysięcy pielgrzymów.

Korony świętego Piusa X zdobyły Cudowny Obraz Jasnogórskiej Pani do czasu założenia na niego koron papieża Jana Pawła II oraz nowej bursztynowej sukienki. Korony te zostały poświęcone osobiście przez Jana Pawła II w ostatnich godzinach Jego życia, 1 kwietnia 2005 r.

Na setną rocznicę rekoronacji obrazu przygotowano nowe korony, które już zostały poświęcone przez papieża Benedykta XVI. Zawierają one ponad dwa tysiące diamentów, siedem błękitnych pereł oraz inne drogocenne kamienie. Nowe korony nazwano Koronami Wdzięczności Narodu Polskiego, a wykonał je gdański złotnik Mariusz Drapikowski – twórca wielu dzieł dla jasnogórskiego klasztoru, m. in. różańcowej monstrancji i bursztynowej sukienki. Szaty dla Matki Boskiej i Jezusa są zaprojektowane i trwa zbiórka pieniędzy na ich wykonanie.

Niewykluczone, że przyozdobienie obrazu nowymi koronami nastąpi w sierpniu, w dniu Matki Boskiej Częstochowskiej.

Barbara Breabăn

Pe 14 aprilie 1910, o delegație de episcopi polonezi condusă de arhiepiscopul Józef Bilczewski a venit la Roma pentru a prelua coroanele. Pe 21 aprilie 1910, Papa Pius al X-lea a înmănat delegației coroanele, spunând: „Abia am aflat că Polonia plânge, am hotărât să dăruiesc coroanele Maicii Preasfinte de la sine, în locul acelor care au fost trimise de unul din predecesorii mei. Sunt îndurerat că sărăcia mea nu mi-a permis să ofer un dar atât de minunat pe cât și-ar fi dorit inima mea. Dacă ar fi fost în puterea mea, aș fi înfăptuit o minune pentru ca darul meu să corespundă și venerației mele fierbinți a Născătoarei de Dumnezeu, dar și iubirii mele pentru națiunea poloneză”. În ciuda modestiei din declarația papei, coroanele sunt un produs din aur de o mare valoare artistică. Ele sunt decorate cu briliante și rubine. A doua încoronare a icoanei a avut loc pe 22 mai 1910, la care au participat 500 de mii de pelerini.

Coroanele Sfântului Pius al X-lea au împodobit Icoana Miraculoasă a Doamnei de la Jasna Góra până au fost decorate cu coroanele papei Ioan Paul al II-lea și cu o rochie nouă din chihlimbar.

Pentru aniversarea a 100 de ani de la reîncoronarea icoanei, au fost pregătite coroane noi care au fost deja sfințite de către papa Benedict al XVI-lea. Ele conțin peste două mii de diamante, șapte perle albastre și alte pietre prețioase. Noile coroane au fost denumite Coroanele Recunoștinței Poporului Polonez, fiind realizate de către aurarul din Gdańsk, Mariusz Drapikowski – creator al multor opere pentru mănăstirea din Jasna Góra, printre altele monstranța rozariană și rochia din chihlimbar. Hainele pentru Maica Domnului și Isus sunt proiectate și strângerea fondurilor pentru realizarea lor este în curs.

Nu este exclus ca împodobirea icoanei cu noile coroane să aibă loc în august, de ziua Maicii Domnului de la Częstochowa.

Mariusz Breabăn

„Bucovina catolică”

Expoziția „Bucovina catolică” (așezăminte de cult) este un grăitor exemplu al caracterului multiconfesional al acestui ținut unde, de secole, conviețuiesc în bună înțelegere oameni de diferite religii. Ea a fost organizată în cadrul proiectului „Paștele în Bucovina”, fiind o expoziție documentară al cărei autor este Victor T. Rusu, realizată în strânsă colaborare cu pr. Iosif Răchiteanu, paroh de Rădăuți. Expoziția a fost patronată de Consiliul Județean Suceava, Centrul Cultural „Bucovina”, Centrul pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, Decanatul Romano-Catolic de Bucovina și găzduită de Muzeul de Istorie din Suceava.

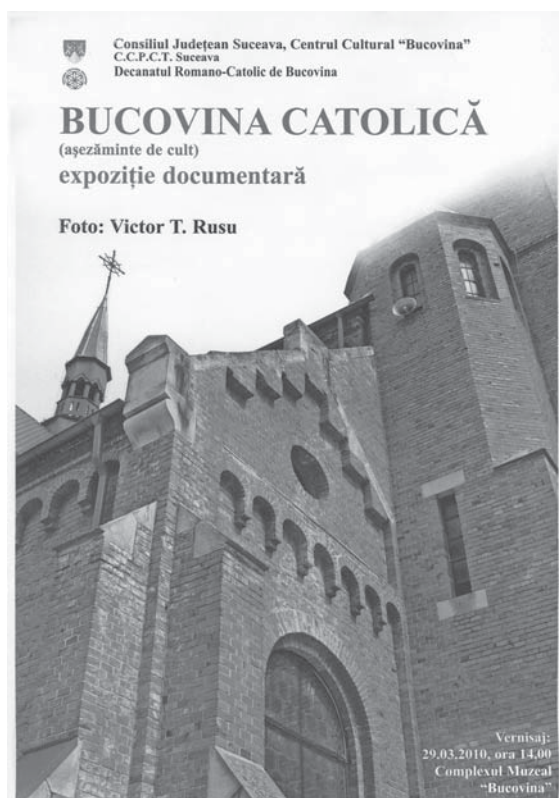
„Katolicka Bukowina”

Wystawa „Katolicka Bukowina” (miejsca kultu) jest wymownym potwierdzeniem wielowyznaniowego charakteru tego regionu, gdzie od wieków współżyją w zgodzie ludzie różnych konfesji. Wystawę, zorganizowaną w ramach projektu „Wielkanoc na Bukowinie”, przygotował Victor T. Rusu we współpracy z ks. Iosifem Răchiteanu, proboszczem parafii rzymskokatolickiej w Radowcach. Patronat nad wystawą objęła Rada Wojewódzka w Suczawie, Centrum Kulturalne „Bukowina”, Centrum Konserwacji i Promocji Kultury Ludowej oraz rzymskokatolicki Dziekanat Bukowiny, a gościło ją Muzeum Historyczne w Suczawie.

Vernisarea expoziției a avut loc în ziua de 29 martie 2010, evenimentul reunind un numeros public. Emil Ursu, directorul Complexului Muzeal „Bucovina”, a urat bun venit celor prezenți, exprimându-și satisfacția de a găzdui această expoziție. În cuvântul său, Vasile Ilie – vicepreședinte al Consiliului Județean Suceava a evidențiat specificul Bucovinei – ținut al conviețuirii pașnice a oamenilor de diferite naționalități și confesiuni. În continuare a luat apoi cuvântul Vasile Ursachi – directorul Centrului Cultural „Bucovina”, evocând implicarea regretatului pr. Ștefan Babiaș, paroh de Suceava și decan de Bucovina, s-a referit la nerăbdarea cu care acesta aștepta vernisarea acestei expoziții. Apoi a propus un moment de reculegere în memoria celui care a plecat prea devreme dintre noi. Au urmat la cuvânt: pr. Iosif Răchiteanu, pr. dr. Alois Fechet din Iași, pr. Andrei Staszkovian – vicar de Suceava, Antonia Gheorghiu – președinte al Forumului Regional German, Daniel Hrenciuc – director al Direcției pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național.

Din partea Uniunii Polonezilor din România a vorbit Stanislava Iachimovschi care s-a oprit la două localități de referință din istoria bisericii catolice din Bucovina: Siret unde a ființat, între 1371-1434, prima episcopie a Moldovei și Cacica – un nume deja legendar prin cultul Maicii Domnului și venerarea icoanei miraculoase. La vernisajul acestei expoziții – eveniment au fost prezenți preoți din decanatul de Bucovina, membrii Asociației Polonezilor din Suceava, iubitori de cultură și artă.

Stanislava Iachimovschi

Vernisajul a avut loc pe 29 martie și a adunat o mulțime de public. Prezentul a fost Emil Ursu, directorul Complexului Muzeal „Bucovina” și a exprimat satisfacția de a găzdui această expoziție. Vasile Ilie – vicepreședinte al Consiliului Județean Suceava în timpul cuvântului său a evidențiat specificul Bucovinei – ținut al conviețuirii pașnice a oamenilor de diferite naționalități și confesiuni. În continuare a luat apoi cuvântul Vasile Ursachi – directorul Centrului Cultural „Bucovina”, evocând implicarea regretatului pr. Ștefan Babiaș, paroh de Suceava și decan de Bucovina, s-a referit la nerăbdarea cu care acesta aștepta vernisarea acestei expoziții. Apoi a propus un moment de reculegere în memoria celui care a plecat prea devreme dintre noi. Au urmat la cuvânt: pr. Iosif Răchiteanu, pr. dr. Alois Fechet din Iași, pr. Andrei Staszkovian – vicar de Suceava, Antonia Gheorghiu – președinte al Forumului Regional German, Daniel Hrenciuc – director al Direcției pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național.

Wernisaż odbył się 29 marca i zgromadził liczną publiczność. Obecnych przywitał Emil Ursu, dyrektor Kompleksu Muzealnego „Bukowina” i wyraził satysfakcję z faktu, że może gościć wystawę w progach muzeum. Vasile Ilie – wiceprzewodniczący Rady Wojewódzkiej w Suczawie w swoim przemówieniu nakreślił specyfikę Bukowiny – regionu pokojowego współistnienia ludzi wielu narodowości i wyznań. Głos zabrał także Vasile Ursachi – dyrektor Centrum Kulturalnego „Bukowina”, przywołując zaangażowanie ś.p. ks. Ștefana Babiaș, proboszcza suczawskiej parafii i dziekana Bukowiny, który niecierpliwie oczekiwał otwarcia tej wystawy. Zaproponował uczczenie minutą ciszy pamięci zmarłego przed-

wcześniej ks. dziekana. Podczas wernisażu przemawiali także: ks. Iosif Răchiteanu, ks. dr. Alois Fechet z Jass, ks. Andrei Staszkovian – wikariusz z Suczawy, Antonia Gheorghiu – prezes Regionalnego Forum Niemieckiego, Daniel Hrenciuc – szef Wydziału Kultury, Wyznań i Dziedzictwa Narodowego. Z ramienia Związku Polaków w Rumunii głos zabrała Stanislava Jakimowska, która skupiła się na dwóch ważnych dla historii Kościoła katolickiego na Bukowinie miejscowościach: Sirecie, gdzie w latach 1371-1434 istniało pierwsze w Mołdawii biskupstwo i Kaczyce – miejscu już legendarnym poprzez kult Matki Boskiej i cześć, jaką otoczony jest cudowny obraz. W wernisażu wystawy, będącej jednocześnie prawdziwym wydarzeniem, udział wzięli księża z całego dziekanatu bukowińskiego, a także członkowie Stowarzyszenia Polaków w Suczawie oraz wielu miłośników kultury i sztuki.

Tłumaczenie E. Wieruszewska-Calistru

Dynamizm myślenia i działania

Prawie w każdej kato-lickiej świątyni – w katedrze, kościele, kościółku, kapliczce jest umieszczony jego wizerunek. W wielu miastach ustawiono jego rzeźbę – w całej postaci względnie samo popiersie. Widziałem witraże z jego podobizną. Co więcej! Większość pielgrzymów z dumą powiesiła fotografię z jakiejś pielgrzymki, najczęściej z Rzymu, na którym jest jego osoba. W bibliotekach szkolnych, parafialnych, prywatnych stoją książki zawierające jego wiersze, poematy, a nade wszystko jego przemówienia, encykliki, katechezy i inne

Dinamismul gândirii și acțiunii

Aproape în fiecare sanctuar catolic – catedrală, bisericuță, capelă se află am-plasat chipul lui. În multe orașe sunt ridicate statui ale lui, eventual busturi. Am văzut vitralii cu portretul lui. Ce mai mult! Majoritatea pelerinilor cu mândrie au atârnat o fotografie dintr-un pelerinaj, adeseori din Roma, în care apare persoana lui. În bibliotecile școlare, parohiale, particulare se găsesc cărți ce cuprind poeziile, poemele lui, dar mai ales discursurile lui, enciclicile, catehezele și alte documente. Există multe filme care privesc vizitele lui în diferite țări. Despre

dokumenty. Sporo jest filmów dotyczących jego wizyt w poszczególnych krajach. O kogo chodzi? O Sługę Bożego Jana Pawła II – papieża. Minęło już pięć lat, jak odszedł do domu Ojca. Miało to miejsce 2 kwietnia Roku Pańskiego 2005 w Rzymie. I choć przyzwyczailiśmy się już do tego, że papież Benedykt VI spełnia posługę Piotra, to jednak od czasu do czasu jakaś nostalgia ogarnia nasze serca. Nic dziwnego, bowiem dwadzieścia siedem lat kierował Kościołem katolickim – „łodzią piotrową” – tym samym odcisnął szczególny rys na całym Kościele. Był niezwykle dynamiczny, pracowity, rozmodlony. Pan Bóg dał nam Karola Wojtyłę – Jana Pawła II, abyśmy skorzystali z tego niezwykłego daru. Czy wykorzystaliśmy dar tak wielkiego Człowieka? Na to pytanie każdy musi odpowiedzieć sam. Pozwól, Drogi Czytelniku „Polonusa”, że odpowiem nań w swoim imieniu.

Nie zamieniłem z Janem Pawłem II ani jednego słowa – po prostu nie było mi to dane. Nie mam z nim wspólnej fotografii – po prostu, nie fotografowałem się razem z nim. Nie dotknąłem też nigdy jego dłoni, choć byłem blisko niego, ale nie tak blisko, aby być owym „szczęściarzem”. Pomimo tego nie czuję się mniej wartościowy. To wcale mi nie przeszkadza, abym myślał o tym papieżu w kategoriach bliskiego mi Człowieka. Miał tak wspaniały dar słowa, że gdy przemawiał, to ja czułem, że mówi osobiście do mnie. Ale to nie tylko ja mam takie odczucie. Wielu ludzi mówi i czuje tak samo jak ja. Od samego początku, czyli od 16 października 1978 r., starałem się śledzić wszelkie poczynania Jana Pawła II, ale było to niemożliwe, aby wszystko ogarnąć. W trakcie studiów, każdego szesnastego dnia miesiąca, uczestniczyłem z moimi współbraćmi i innymi wiernymi na Eucharystii, aby wnikać w posługę Piotra naszych czasów. Studiowałem treść encyklik i innych ważnych dokumentów, wnikałem w treść przemówień i katechez na „Anioł Pański”, ale nie miałem na tyle czasu, sił i zapału, aby to wszystko ogarnąć, czego dokonał ten jeden Człowiek. Chwytałem więc niejako „na gorąco” to, co akurat pokazywano w TV, słuchałem wiadomości w Radiu Watykańskim, śledziłem niektóre gazety, jak opisywały zagraniczne pielgrzymki, kupowałem książkowe wydania zawierające przemówienia i fotografie z jego pielgrzymek, szczególnie polskich, choć i te zagraniczne mają ogromny walor dla mnie. Byłem na sztuce opartej na dramacie Karola Wojtyły. Dotyczyła postaci Adama Chmielowskiego (święty Brat Albert) pod tytułem

cine este vorba? Despre Slujtorul Domnului Ioan Paul al II-lea – papa. Au trecut cinci ani de când a plecat la casa Domnului. S-a întâmplat în ziua de 2 aprilie Anul Domnului 2005, la Roma. Și deși ne-am obișnuit deja cu faptul că papa Benedict al XVI-lea îndeplinește slujba lui Petru, totuși, din când în când, inimile noastre sunt cuprinse de nostalgii. Nu e de mirare, căci a condus timp de douăzeci și șapte de ani Biserica catolică – „cu barca lui Petru” – cu aceasta a lăsat o urmă deosebită asupra întregii Biserici. A fost deosebit de dinamic, harnic, cufundat în rugăciune. Dumnezeu ni l-a dat pe Karol

Wojtyła – Ioan Paul al II-lea, pentru ca să ne bucurăm de acest dar deosebit. Oare am profitat de darul unui Om atât de mare? La această întrebare fiecare trebuie să răspundă singur. Permite-mi, Dragă Cititorule al „Polonus-ului”, să răspund la ea în numele meu.

Nu am schimbat cu Ioan Paul al II-lea niciun cuvânt – pur și simplu nu mi-a fost dat. Nu am o fotografie împreună cu el – pur și simplu nu m-am fotografiat cu el. Și nu i-am atins niciodată mâna, deși am fost aproape de el, dar nu prea aproape ca să fiu cel „norocos”. În ciuda acestui fapt, nu mă simt mai puțin valoros. Nu mă deranjează să mă gândesc la acest papă în categorii ale Omului apropiat mie. Avea un atât de excepțional dar al cuvântului încât, atunci când vorbea, simțeam că îmi vorbește. Dar nu doar eu am un asemenea sentiment. Mulți oameni spun și simt ca și mine. Chiar de la început, adică din ziua de 16 octombrie 1978, am căutat să urmăresc tot ceea ce a întreprins Ioan Paul al II-lea, dar era imposibil să cuprinzi totul. În timpul studiilor, în fiecare a 16-a zi a lunii luam parte împreună cu confrății mei și alți credincioși la Euharistii, pentru a pătrunde în slujirea lui Petru al timpurilor noastre. Studiam conținutul enciclicilor și al altor documente importante, pătrundeam în conținutul discursurilor și catehezelor din timpul rugăciunii „Îngerul Domnului”, dar nu aveam atâta timp, putere și ardoare ca să cuprind tot ce acest singur om a realizat. Deci apucam oarecum „la cald” ceea ce tocmai era arătat la TV, ascultam știrile la Radio Vatican, urmăream unele ziare cum descriau pelerinajele peste hotare, cumpăram cărți ce cuprindeau discursurile și fotografiile pelerinajelor lui, mai ales ale celor poloneze, deși și cele de peste hotare au pentru mine o uriașă valoare. Am fost la piesa bazată pe drama lui Karol Wojtyła. Se referea la figura lui Adam Chmielowski (Sf. Frate Albert)

„Brat naszego Boga”. Oglądałem też film (medytacja o miłości i małżeństwie) w reżyserii Michaela Andersona pod tytułem „Przed sklepem jubilera”. „Promieniowanie ojcostwa” – czytałem.

Jest jeszcze coś innego w postaci i działalności Jana Pawła II, coś takiego, co osobiście mnie – misjonarza i wykładowcę – nieustannie pociąga. Tym czymś jest dynamizm jego myślenia i działania. Jan Paweł II swym nauczaniem i posługą sprawił, że wciąż poszukuję nowych form posługiwania w moim kapłańskim życiu. Wciąż szukam nowych sposobów przepowiadania Ewangelii, wytyczam nowe drogi, aby dotrzeć do zagubionych, tłumaczę zniechęconym, że nie warto się poddawać i że Kościół w swej istocie jest wspólnotą Boga i ludzi. Cza-sami wydaje mi się, że wielu wiernych jakby zapomniało to wszystko, co zdziałał nasz wielki Papież. Wielu weszło w stare koleiny i wciąż nimi idzie, nie zwracając uwagi na to, że przecież trzeba wytyczać nowe drogi do ludzkich serc i umysłów. „Tyle jest dróg do Boga, ile jest ludzi” – mawiał Jan Paweł II. Wołał, abyśmy otworzyli drzwi naszych serc Chrystusowi. Niestety! Daleko nam jeszcze do tego. Wciąż tak wiele ludzkich serc jest zamkniętych na prawdę Ewangelii. Wciąż tak wiele ludzkich oczu patrzy krótkowzrocznie i widzą tylko siebie. I wiele ludzkich umysłów nadal nie otwiera się na działanie Ducha Pocieszyciela. No cóż, nie wszyscy akceptują ów personalistyczny rys nauczania naszego Rodaka.

Zapewne znane są nam wszystkim te sceny, kiedy to Jan Paweł II przebywał podczas odpoczynku w górach. Wielokrotnie bowiem wyruszał na piesze wędrówki. Szedł wówczas gdzieś przed siebie. Nie mógł być sam, bo za nim podążała watykańska ochrona, czasami także dziennikarze, turyści. Ale zapewne gdzieś tam, w górach, gdzie już nikt go nie podpatrywał – tam był sam na sam z Trójjedynym. Teraz jest już z Nim na wieki. Ja zaś jeszcze idę szlakiem, który wytycza mi każdy następny dzień. Ufam Bożej Opatrzności, że dojdę celu.

*Andrzej Ziółkowski – lazarysta
Storożyniec na Bukowinie Północnej
Wielkanoc Anno Domini 2010*

purtând titlul „Fratele Dumnezeului nostru”. Am văzut și un film (meditație despre iubire și căsătorie) în regia lui Michael Anderson cu titlul „În fața prăvăliei bijutierului”. Am citit „Răspândirea paternității”.

Mai este și altceva în figura și activitatea lui Ioan Paul al II-lea, ceva ce pe mine personal – misionar și profesor – mă atrage fără încetare. Acest ceva este dinamismul gândirii și acțiunii. Ioan Paul al II-lea cu învățăturile sale și slujba sa a făcut ca eu să caut mereu noi forme de slujire în viața mea de preot. Caut mereu noi modalități de a predica Evanghelia, trasez noi căi, pentru a ajunge la cei rătăciți, explic celor descurajați că nu trebuie să cedeze și că Biserica în esență este comunitatea dintre Dumnezeu și oameni. Uneori mi se pare că mulți credincioși parcă ar fi uitat ceea ce a făcut marele nostru Papă. Mulți urmează mereu vechile căi, fără să vadă că trebuie să jaloneze altele către inimile și mințile oamenilor. „Sunt atâtea căi către Dumnezeu, câți oameni sunt” – spunea Ioan Paul al II-lea. Ne chema să deschidem ușile inimilor noastre lui Cristos. Din păcate! Încă mai avem mult până acolo. Tot mai sunt multe inimi închise la adevărul Evangheliei. Tot mai sunt mulți ochi miopi care se văd doar pe ei. Și mai sunt multe minți care nu se deschid la ceea ce face Duhul Mângâietor. Ei bine, nu toți acceptă această trăsătură proprie a învățăturilor Compatriotului nostru.

Cu siguranță ne sunt cunoscute aceste scene când Ioan Paul al II-lea, în timpul odihnei, se afla în munți. Căci de multe ori pornea pe jos în călătorii. Atunci mergea undeva unde îl purtau pașii. Nu putea fi singur, pentru că era urmat de paza Vaticanului, alteleori și de ziaști, turiști. Dar, cu siguranță, undeva acolo, în munți unde nimeni nu îl observa – acolo era singur cu Dumnezeu în Trei Persoane. Acum este deja cu El în veci. Iar eu încă mai merg pe drumul trasat de fiecare nouă zi. Mă încred în Providența Divină că voi ajunge la destinație.

Trad. St. Iachimovschi

De două ori Katyń...

Katyń – nume gravat cu litere de sânge în inimile polonezilor, loc în care, în aprilie 1940, au fost împușcați peste 22 de mii de ofițeri polonezi de către NKVD, la ordinul lui Stalin.

Și printr-o coincidență tragică, încă o dată Katyń. După 70 de ani de la sângerosul genocid, în ziua de 10 aprilie 2010, la Smolensk, nu departe de pădurea Katyń s-a prăbușit avionul prezidențial cu delegația oficială ce urma să participe la comemorarea martiriului, vrând să aducă un omagiu celor mai buni fii ai poporului polonez a căror unică vină a fost că erau polonezi. Cele mai

Katyń po raz drugi...

Katyń – nazwa odcisnięta krwawymi literami w sercach Polaków, miejsce – symbol zbrodni na ponad 21 tysiącach Polaków dokonanej przez NKWD na rozkaz Stalina.

Poprzez tragiczny splot okoliczności – Katyń zdarzył się po raz drugi. Po 70 latach od krwawego aktu ludobójstwa, 10 kwietnia 2010 r. pod Smoleńskiem, niedaleko katyńskiego lasu rozbił się prezydencki samolot z oficjalną delegacją udającą się na uroczystości rocznicowe dla uczczenia pamięci najlepszych synów polskiej ziemi, których jedyną winą było to, że byli Polakami.

înalte personalități ale lumii politice, armatei, Bisericii, familiilor și urmașilor Katyń-ului au devenit ele însele victime ale teribilului accident.

Pădurea Katyń-ului freamătă, iar din gropile comune se aude vaietul celor condamnați la o moarte atroce, fără judecată și sentință. Soarta a fost cu ei cu atât mai nedreaptă, cu cât mai bine de 50 de ani adevărul despre Katyń a fost ascuns sau mistificat, iar guvernele Poloniei postbelice s-au bazat pe minciună.

A fost nevoie de această nouă tragedie, pentru ca întreaga lume să afle ce s-a petrecut în pădurea de la Katyń. Această tragedie conferă o nouă și simbolică dimensiune acestui loc care, deși pe pământ străin, este și va fi pe veci legat cu Polonia. Nevindecata rană a Katyń-ului sângerează din nou.

În numele adevărului, dar și din sincera nevoie de înțelegere dintre două popoare vecine, președintele Lech Kaczyński a scris tezele alocuțiunii sale „Libertate și adevăr”. Pe ele se bazează scrisoarea din 3 aprilie, transmisă în ziua de 6 aprilie organizatorilor plecării Familiilor Katyń-ului (asociația urmașilor victimelor) pentru a participa la comemorare.

Stanislava Iachimovschi

* * * * *

„Szanowni Przedstawiciele Rodzin Katyńskich!
Szanowni Państwo!

W kwietniu 1940 roku ponad 21 tysięcy polskich jeńców z obozów i więzień NKWD zostało zamordowanych. Tej zbrodni ludobójstwa dokonano z woli Stalina, na rozkaz najwyższych władz Związku Sowieckiego. Sojusz III Rzeszy i ZSRR, pakt Ribbentrop-Mołotow i agresja na Polskę 17 września 1939 roku znalazły swoją wstrząsającą kulminację w zbrodni katyńskiej. Nie tylko w lasach Katyń, także w Twerze, Charkowie i w innych, znanych i jeszcze nieznanach miejscach straceń wymordowano obywateli II Rzeczypospolitej, ludzi tworzących podstawę naszej państwowości, nieugiętych w służbie ojczyzny. W tym samym czasie rodziny pomordowanych i tysiące mieszkańców przedwojennych Kresów były zsyłane w głąb Związku Sowieckiego, gdzie ich niewypowiedziane cierpienia znaczyły drogę polskiej Golgoty Wschodu.

Najbardziej tragiczną stacją tej drogi był Katyń. Polskich oficerów, duchownych, urzędników, policjantów, funkcjonariuszy straży granicznej i służby więziennej zgładzono bez procesów i wyroków. Byli ofiarami niewypowiedzianej wojny. Zostali zamordowani z pogwałceniem praw i konwencji cywilizowanego świata. Zdeptano ich godność jako żołnierzy, Polaków i ludzi. Doły śmierci na zawsze miały ukryć ciała pomordowanych i prawdę o zbrodni. Świat miał się nigdy nie dowiedzieć. Rodzinom ofiar odebrano prawo do publicznej żałoby, do oplakania i godnego upamiętnienia najbliższych. Ziemia przykryła ślady zbrodni, a kłamstwo miało wymazać ją z ludzkiej pamięci.

Ukrywanie prawdy o Katyniu – efekt decyzji tych, którzy do zbrodni doprowadzili – stało się jednym z fundamentów polityki komunistów w powojennej Polsce:

Jednak ci ważni przedstawiciele polskiego życia politycznego, Kościół, głównodowodzący Wojskiem Polskim, przedstawiciele Rodzin Katyńskich sami stali się ofiarami przerażającego wypadku.

Las katyński szumi, a zbiorowe mogiły wznoszą lament skazanych na okrutną śmierć bez sądu i wyroku. Los był dla nich tym bardziej niesprawiedliwy, że ponad 50 lat prawdę o Katyniu skrywano lub wypaczano, a rządy w powojennej Polsce oparto na kłamstwie.

Trzeba było nowej tragedii, aby cały świat dowiedział się, co wydarzyło się w katyńskim lesie. Tragedia pod Smoleńskiem nadaje nowego i symbolicznego wymiaru temu miejscu, które choć w obcej ziemi, jest i pozostanie na wieki związane z Polską. Otwarta rana Katyńia krwawi po raz kolejny.

W imię prawdy, ale i ze szczerzej potrzeby zgody pomiędzy dwoma sąsiednimi narodami prezydent Lech Kaczyński napisał tezy swojego przemówienia „Wolność i prawda”. Na ich podstawie powstał 3 kwietnia list, przekazany 6 kwietnia organizatorom wyjazdu Rodzin Katyńskich na obchody rocznicowe.

Tłumaczenie E. Wieruszewska-Calistru

* * * * *

„Stimați Reprezentanți ai Familiilor Katyń-ului.
Stimate Doamne și stimați Domni!

În aprilie 1940, peste 21 de mii de prizonieri polonezi din lagărele și închisorile NKVD-ului au fost omorâți. Acest genocid a fost executat din voința lui Stalin, la ordinul celor mai înalte autorități ale Uniunii Sovietice. Alianța dintre cel de al III-lea Reich și URSS, pactul Ribbentrop-Molotov și agresiunea asupra Poloniei la 17 septembrie 1939 și-au găsit oribila culme în crima de la Katyń. Nu doar în pădurile Katyń-ului, ci și în Tver, Harkov și în alte cunoscute și încă necunoscute locuri ale execuției au fost uciși cetățeni ai celei de a II-a Republici, oameni care formau baza statalității noastre, inflexibili în slujba patriei. În același timp, familiile celor uciși și mii de locuitori ai zonelor de frontieră dinainte de război au fost deportați în adâncul Uniunii Sovietice unde nespusele lor suferințe au marcat drumul Golgotei Răsăritului.

Cea mai tragică stație a acestui drum a fost Katyń. Ofițeri polonezi, preoți, funcționari, polițiști, din paza de frontieră și gardieni au fost uciși fără procese și sentințe. Au fost victime ale unui război neobișnuit. Au fost omorâți cu violarea drepturilor și convențiilor lumii civilizate. A fost călcată în picioare demnitatea lor de soldați, polonezi și oameni. Gropile morții aveau să ascundă pentru totdeauna trupurile celor uciși și adevărul despre crimă. Lumea trebuia să nu afle niciodată. Familiilor victimelor le-a fost luat dreptul la doliul public, de a-i plânge și de a-i comemora demn de către cei mai apropiați. Pământul a acoperit urmele crimei, iar minciuna urma să o șteargă din memoria oamenilor.

Ascunderea adevărului despre Katyń – efect al deciziei celor care au condus la crimă – a devenit unul din fundamentele politicii comuniste din Polonia postbe-

założycielskim kłamstwem PRL. Był to czas, kiedy za pamięć i prawdę o Katyńiu płaciło się wysoką cenę. Jednak bliscy pomordowanych i inni, odważni ludzie trwali wiernie przy tej pamięci, bronili jej i przekazywali kolejnym pokoleniom Polaków. Przenieśli ją przez czas komunistycznych rządów i powierzyli rodakom wolnej, niepodległej Polsce. Dlatego im wszystkim, a zwłaszcza Rodzinom Katyńskim, jesteśmy winni szacunek i wdzięczność. W imieniu Rzeczypospolitej składam najgłębsze podziękowanie za to, że broniąc pamięci o swoich bliskich, ocaliliście Państwo jakże ważny wymiar naszej polskiej świadomości i tożsamości.

Katyń stał się bolesną raną polskiej historii, ale także na długie dziesięciolecie zatrul relacje między Polakami i Rosjanami. Sprawmy, by katyńska rana mogła się wreszcie w pełni zagoić i zablźnić. Jesteśmy już na tej drodze. My, Polacy, doceniamy działania Rosjan z ostatnich lat. Tą drogą, która zbliża nasze narody, powinniśmy iść dalej, nie zatrzymując się na niej ani nie cofając.

Wszystkie okoliczności zbrodni katyńskiej muszą zostać do końca zbadane i wyjaśnione. Ważne jest, by została potwierdzona prawnie niewinność ofiar, by ujawnione zostały wszystkie dokumenty dotyczące tej zbrodni. Aby kłamstwo katyńskie zniknęło na zawsze z przestrzeni publicznej. Domagamy się tych działań przede wszystkim ze względu na pamięć ofiar i szacunek dla cierpienia ich rodzin. Ale domagamy się ich także w imię wspólnych wartości, które muszą tworzyć fundament zaufania i partnerstwa pomiędzy sąsiednimi narodami w całej Europie.

Oddajmy wspólnie hołd pomordowanym i pomódlmy się nad ich głowami. Chwała bohaterom! Cześć Ich pamięci!”

Źródło: Gazeta Wyborcza

* * * * *

Smoleńsk 2010

Sobota – 10 kwietnia 2010 r.

W godzinach porannych samolot z polską delegacją lecącą na uroczystości katyńskie rozbił się tuż przed pasem startowym lotniska w Smoleńsku. Pierwsze, niepotwierdzone informacje o katastrofie pojawiły się około godziny 9.24, Polska Agencja Prasowa nadała pilną informację: „Prezydencki samolot rozbił się w Smoleńsku”. W ciągu pierwszych godzin do dziennikarzy docierały sprzeczne informacje o ilości ofiar i przyczynach katastrofy. O 10.55 rosyjskie MSZ potwierdziło – nikt nie przeżył katastrofy. Zginęło 96 osób, w tym prezydent Lech Kaczyński z małżonką. Na pokładzie prezydenckiego samolotu byli także między innymi: ostatni prezydent na uchodźstwie Ryszard Kaczorowski, Aleksander Szczygło – szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego, wicemarszałek Sejmu Jerzy Szmajdziński, wicemarszałek Senatu Krystyna Bochenek, posłanki: Izabela Jaruga Nowacka, Jolanta Szymanek-Deresz, ministrowie w kancelarii prezydenta – Paweł Wypych i Władysław Stasiak, prezydencki minister Mariusz Handzlik, Sekretarz Rady Ochrony Pamięci, Walk i Męczeństwa Andrzej Przewoź-

lică: acceptata minciună a RPP. Au fost timpuri în care pentru memoria și adevărul despre Katyń s-a plătit scump. Totuși apropiații celor uciși și alții, oameni curajoși au fost fideli acestei amintiri, au apărat-o și au transmis-o viitoarelor generații de polonezi. Au dus-o prin vremurile regimurilor comuniste și au încredințat-o compatrioților Poloniei libere și independente. De aceea lor, dar mai ales Familiilor Katyń-ului, le datorăm respect și recunoștință. În numele Republicii aduc cele mai profunde mulțumiri pentru că, apărând memoria celor apropiați, ați salvat o importantă dimensiune a conștiinței și identității poloneze.

Katyń-ul a devenit o rană dureroasă a istoriei poloneze, iar timp de multe decenii a otrăvit relațiile dintre polonezi și ruși. Să facem ca rana Katyń-ului să poată, în sfârșit, să se vindece și să se cicatrizeze. Ne aflăm deja pe acest drum. Noi, polonezii apreciem acțiunile din ultimii ani ale rușilor. Pe acest drum, care apropie popoarele noastre, ar trebui să mergem mai departe, fără a ne opri sau a da înapoi.

Toate împrejurările crimei de la Katyń trebuie cercetate și clarificate până la capăt. Este important ca nevinovăția victimelor să fie confirmată legal, toate documentele privitoare la această crimă să fie făcute publice. Fie ca minciuna despre Katyń să dispară pentru totdeauna din spațiul public. Cerem aceste acțiuni mai ales luând în considerare memoria victimelor și respectul pentru suferințele familiilor lor. Dar le cerem și în numele valorilor comune care trebuie să formeze baza încrederii și parteneriatului între popoare vecine din întreaga Europă.

Să aducem împreună un omagiu celor uciși și să ne rugăm la căpătăiul lor. Slavă eroilor! Cinste memoriei lor!”

Trad. St. Iachimovschi

Smolensk 2010

Sâmbătă – 10 aprilie 2010

La orele dimineții, avionul cu delegația poloneză care zbura la comemorarea victimelor Katyń-ului s-a prăbușit în apropiere de pista aeroportului din Smolensk. Primele informații neconfirmate despre catastrofă au apărut în jurul orei 9,24, Agenția Poloneză de Presă a informat „Avionul prezidențial s-a prăbușit la Smolensk”. În primele ore, la ziariști ajungeau informații contradictorii despre numărul victimelor și cauzele catastrofei. La orele 10,55 Ministerul rus de Externe a confirmat – nimeni nu a supraviețuit catastrofei. Au murit 96 de persoane, printre acestea președintele Lech Kaczyński cu soția. La bordul avionului prezidențial s-au aflat, printre alții: ultimul președinte în emigrație Ryszard Kaczorowski, Aleksander Szczygło – șeful Biroului de Securitate Națională, vicemareșalii Senatului și Seimului Krystyna Bochenek și Jerzy Szmajdziński, deputatele: Izabela Jaruga Nowacka, Jolanta Szymanek-Deresz, miniștrii de la cancelaria președintelui Paweł Wypych și Władysław Stasiak, ministrul președintelui Mariusz Handzlik, secretarul Consiliului pentru Păstrarea Memoriei, Luptelor și Martiriului Andrzej Przewoźnik,

nik, wiceszef klubu PO Grzegorz Dolniak, preses stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Maciej Płażyński, posłowie PiS: Przemysław Gosiewski i Zbigniew Wassermann, szef NBP Sławomir Skrzypek i szef IPN Janusz Kurtyka, całe dowództwo wojska polskiego, przedstawiciele kościołów, rodzin katyńskich. Początkowo nikt – na czele z mediami – nie mógł uwierzyć w to, co się stało. Informacja o tragedii szybko obiegła światowe media, stając się najważniejszą wiadomością w tym dniu. Wstrząśnięci Polacy zaczęli spontanicznie zbierać się pod Pałacem Prezydenckim. Zapalali znicze, przynosili kwiaty, modlili się w ciszy i skupieniu. Marszałek Sejmu Bronisław Komorowski, który przejął obowiązki prezydenta ogłosił tygodniową żałobę narodową, która została przedłużona w natępnych dniach do czasu pogrzebu pary prezydenckiej. W sobotę wieczorem na miejscu katastrofy pojawiły się polskie i rosyjskie władze. Brat prezydenta Jarosław Kaczyński zidentyfikował zwłoki Lecha Kaczyńskiego.

Przez dziewięć dni cała Polska była pogrążona w wyjątkowej żałobie. Tysiące Polaków, którzy nie mogli otrząsnąć się po smoleńskiej tragedii, oddawało hołd Marii i Lechowi Kaczyńskim przed Pałacem Prezydenckim, a potem uczestniczyło w ich ostatniej drodze na Wawel. Padały słowa o patriotyzmie i polsko-polskim pojednaniu. Dziś, od dnia katastrofy minął ponad miesiąc, lecz tamte dni we wspomnieniach wielu osób nadal trwają, wszystkie dni żałoby dla wielu Polaków w Polsce, jak i poza jej granicami były tak samo ważne.

11 kwietnia – niedziela

Do Polski wróciła trumna z ciałem prezydenta. W uroczystości na warszawskim Okęciu brali udział najbliżsi Lecha Kaczyńskiego, a także władze państwa i parlamentarzyści. Na trasie przejazdu konduktu do Pałacu Prezydenckiego hołd prezydentowi oddawały tysiące warszawiaków. Hołd 18 parlamentarzystom, którzy zginęli w katastrofie pod Smoleńskiem oddali ich koledzy z poselskich i senackich ław, zapalając pod Sejmem setki zniczy.

12 kwietnia – poniedziałek

Do Moskwy przyjechały rodziny, by zidentyfikować ciała swoich bliskich, którzy zginęli w katastrofie prezydenckiego samolotu. Udało się rozpoznać ciało Pierwszej Damy Marii Kaczyńskiej, m.in. dzięki charakterystycznej obrączce, jaką nosiła. Do ksiąg kondolencyjnych wpisywali się światowi przywódcy i zwykli ludzie. Prezydent Rosji Dmitrij Miedwiediew napisał: „W imieniu narodu Federacji Rosyjskiej proszę przekazać słowa współczucia rodzinom i bliskim zabitych, całemu narodowi polskiemu. Przyjmijcie nasze kondolencje”.

13 kwietnia – wtorek

Do kraju wojskową Casą przywieziono trumnę z ciałem Marii Kaczyńskiej. W uroczystości na warszawskim Okęciu brali udział jej najbliżsi, a także władze

vicepreședintele grupului Platforma Cetățenească Grzegorz Dolniak, președintele Asociației „Wspólnota Polska” Maciej Płażyński, deputații partidului Adevăr și Justiție Przemysław Gosiewski și Zbigniew Wassermann, guvernatorul Băncii Naționale a Poloniei Sławomir Skrzypek și directorul Institutului Memoriei Naționale Janusz Kurtyka, comandanții ai armatei polone, reprezentanții ai bisericilor, ai urmașilor victimelor de la Katyń. La început nimeni – nici chiar mediile de informare – nu putea să creadă ce s-a întâmplat. Informația despre tragedie a făcut înconjurul mediilor din întreaga lume, devenind cea mai importantă știre a zilei. Cutremurați, polonezii au început să se adune spontan în fața Palatului Prezidențial. Au aprins candelă, au adus flori, s-au rugat în tăcere și reculegere. Mareșalul Seimului – Bronisław Komorowski, care a preluat obligațiile președintelui, a decretat 7 zile de doliu național ce s-au prelungit în zilele următoare până la înmormântarea perechii prezidențiale. Sâmbătă seara, la locul catastrofei au venit autoritățile poloneze și ruse. Fratele președintelui Jarosław Kaczyński a identificat rămășițele lui Lech Kaczyński.

Timp de nouă zile, întreaga Polonie a fost cufundată în doliu. Mii de polonezi, care nu au putut să își revină după tragedia de la Smolensk, au adus un omagiu Mariei și lui Lech Kaczyński în fața Palatului Prezidențial, iar apoi i-au condus pe ultimul drum la Wawel. S-au auzit cuvinte despre patriotism și unitatea polono-polonă. Astăzi, a trecut mai bine de o lună de la ziua catastrofei, dar zilele acelea au rămas în amintirea multor oameni, zilele de doliu au fost tot atât de importante pentru mulți polonezi din țară și străinătate.

Duminică – 11 aprilie

Siciul cu trupul președintelui s-a întors în Polonia. La primirea de pe aeroportul Okęcie din Varșovia au luat parte cele mai apropiate persoane ale lui Lech Kaczyński, dar și autorități ale statului și parlamentari. Pe traseul străbătut de cortegiul funerar până la Palatul Prezidențial, mii de locuitori ai Varșoviei au adus un omagiu președintelui. Deputații și senatorii au adus un omagiu colegilor lor – celor 18 parlamentari morți în catastrofa de la Smolensk, aprinzând în fața clădirii Seimului sute de candelă.

Luni – 12 aprilie

La Moscova au sosit familiile pentru a identifica trupurile celor apropiați care au pierit în catastrofa avionului prezidențial. S-a reușit recunoașterea trupului Primei Doamne Maria Kaczyńska, printre altele după verigheta pe care o purta. În cărțile de condoleanțe au semnat conducătorii lumii și oameni obișnuiți. Președintele Rusiei Dmitri Medvedev a scris: „În numele poporului Federației Ruse vă rog să transmiteți compasiunea noastră familiilor și apropiaților celor morți, întregului popor polonez. Primiți condoleanțele noastre”.

Martți – 13 aprilie

Siciul cu trupul Mariei Kaczyńska a fost adus în țară cu un avion militar. La primirea pe aeroportul Okęcie din Varșovia au luat parte cei mai apropiați, dar și auto-

państwa i parlamentarzyści. Warszawiacy witali Pierwszą Damę jej ulubionymi kwiatami, czyli tulipanami, które rzucali na całej trasie przejazdu konduktu do Pałacu Prezydenckiego. Na Krakowskim Przedmieściu z minuty na minutę przybywało ludzi, którzy ustawiali się w ogromnej kolejce, by oddać hołd prezydenckiej parze przed ich trumnami wystawionymi na widok publiczny w Pałacu. W Sejmie Zgromadzenie Narodowe uczciło pamięć ofiar katastrofy. W ławach, gdzie siedzieli parlamentarzyści, którzy zginęli pod Smoleńskiem, położono kwiaty i ich portrety przepasane kirem. Rodzina i metropolita krakowski kardynał Stanisław Dziwisz uzgodnili, że Maria i Lech Kaczyńscy spoczną na Wawelu.

14 kwietnia – środa

Przybywało ludzi pod Pałacem Prezydenckim. By oddać hołd parze prezydenckiej, w kolejce trzeba było czekać nawet kilkanaście godzin. Pojawiły się nowe fakty w sprawie okoliczności katastrofy pod Smoleńskiem. Wiadomo już było, że samolot po uderzeniu lewym skrzydłem w drzewo, które ściął, runął na ziemię. Na miejscu tragedii trwały intensywne prace, podnoszone były cięższe elementy samolotu. Udało się znaleźć wieniec, który miał w Katyniu złożyć prezydent, a który wyszedł z katastrofy nieuszkodzony. Hołd ofiarom oddał Parlament Europejski. W Brukseli odczytano nazwiska wszystkich, którzy tragicznie zginęli. Po południu do kraju przywieziono trumny z ciałami 30 ofiar m.in. Władysława Stasiaka, Jerzego Szmajdzińskiego, Pawła Wypycha, Piotra Nurowskiego i Sławomira Skrzyпка. „Wróciliście do ojczyzny, wróciliście do swych bliskich, ale dziś wasi bliscy płaczą, płacze cała ojczyzna” – powiedział premier Donald Tusk podczas uroczystości na warszawskim Okęciu.

15 kwietnia – czwartek

Do Polski przywieziono trumnę z ciałem ostatniego prezydenta II RP. „Witamy po raz ostatni, gdyż pan prezydent Ryszard Kaczorowski wraca do Polski na zawsze. Czas odpocząć polski pielgrzymie, czas odpocząć druhiprezydencie, czas odpocząć dobrego żołnierzu” – powiedział marszałek Sejmu Bronisław Komorowski podczas uroczystości na warszawskim Okęciu. Trumna z ciałem Ryszarda Kaczorowskiego została wystawiona na widok publiczny w Belwederze. Po południu do kraju przywieziono kolejne trumny z ciałami ofiar katastrofy pod Smoleńskiem. „Wszyscy chcieliśmy innego powitania. Tragiczny los chciał, że wróciliście w trumnach okrytych biało-czerwonymi sztandarami. Wróciliście jako bohaterowie, ale przecież chcieliśmy widzieć was tu żywych” – powiedział premier Donald Tusk.

Warszawscy radni nadali tytuł honorowego obywatela miasta Lechowi Kaczyńskiemu. Nad Europą zaczęła się rozszerzać chmura wulkanicznego pyłu nad Islandii, paralizując kolejne lotniska. Pod znakiem zapytania stanął udział zagranicznych delegacji w niedzielnym pogrzebie Lecha i Marii Kaczyńskich.

rități și parlamentari. Locuitorii Varșoviei au întâmpinat-o pe Prima Doamnă cu florile ei preferate – lalelele pe care le aruncau pe tot traseul străbătut de cortegiul funerar până la Palatul Prezidențial. Pe str. Krakowskie Przedmieście, din clipă în clipă soseau oameni care se așezau la o uriașă coadă pentru a aduce omagiul lor perechii prezidențiale la catafalcul amplasat pentru public în Palat. În Seim Adunarea Națională a omagiat memoria victimelor catastrofei. În băncile unde ședeau parlamentarii morți la Smolensk, s-au pus flori și portretele lor cu panglică de doliu. Familia și mitropolitul Cracoviei card. Stanisław Dziwisz au decis ca Maria și Lech Kaczyński să-și doarmă somnul de veci la Wawel.

Miercuri – 14 aprilie

Oamenii soseau în fața Palatului Prezidențial. Pentru a aduce un omagiu perechii prezidențiale, trebuia să stai la rând chiar câteva ore. Au apărut noi date legate de împrejurările catastrofei de la Smolensk. Se știa deja că avionul, după ce a lovit cu aripa stângă un copac pe care l-a rețezat, s-a prăbușit la pământ. La locul tragediei se desfășurau lucrări intense, erau ridicate elementele mai grele ale avionului. S-a găsit coroana pe care avea să o depună la Katyń președintele, coroană intactă după catastrofă. Parlamentul European a omagiat victimele tragediei. La Bruxelles s-au citit numele tuturor celor ce au pierit atât de tragic. După amiază au fost aduse în țară sicriele cu trupurile a 30 de victime, printre alții ale lui Władysław Stasiak, Jerzy Szmajdziński, Paweł Wypych, Piotr Nurowski și Sławomir Skrzypek. „V-ați întors în patrie, v-ați întors la familiile voastre, dar astăzi ele plâng, patria întreagă plânge” a spus premierul Donald Tusk la ceremonia de pe aeroportul Okęcie din Varșovia.

Joi – 15 aprilie

Sicriul cu trupul ultimului președinte al celei de a II-a Republici Polone a fost adus în Polonia. „Bun venit, pentru ultima oară, căci domnul președinte Ryszard Kaczorowski se întoarce în Polonia pentru totdeauna. Pelerinule polonez, e timpul să te odihnești, camarade-președinte, e timpul să te odihnești, bunule soldat” a spus mareșalul Seimului Bronisław Komorowski la ceremonia de pe aeroportul Okęcie din Varșovia. Sicriul cu trupul lui Kaczorowski a fost depus pentru public în palatul Belvedere. După amiază au fost aduse alte sicrie cu trupurile victimelor catastrofei de la Smolensk. „Toți am vrut o altă primire. Destinul tragic a vrut să vă întoarceți în sicrie acoperite cu drapelul alb-roșu. V-ați întors ca eroi, dar noi am vrut să vă vedem aici vii”, a spus premierul Donald Tusk.

Consilierii orașului Varșovia au acordat lui Lech Kaczyński titlul de cetățean de onoare. Deasupra Europei a început să se împrăștie norul de cenușă vulcanică din Islanda, paralizând pe rând aeroporturile. Participarea delegațiilor din străinătate la înmormântarea de duminică a lui Lech și a Mariei Kaczyński a stat sub semnul întrebării.

16 kwietnia – piątek

Kolejne kraje europejskie zamykały przestrzeń powietrzną. Chmura pyłu wulkanicznego nadciągnęła nad Polskę. Zagraniczne delegacje nie odwołały jeszcze jednak swojego uczestnictwa w niedzielnym pogrzebie. Na warszawskich Powązkach odbył się pogrzeb wice-szefa MON Stanisława Komorowskiego. „Byłeś jednym z najbardziej odpowiedzialnych ludzi, jakich spotkałem” – mówił minister obrony narodowej Bogdan Klich. Wieczorem do Warszawy przyleciały z Moskwy dwa samoloty z trumnami z ciałami ośmiu ofiar sobotniej katastrofy pod Smoleńskiem. Do kraju wrócił m.in. szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, generał Franciszek Gagor. „To już szósty dzień, gdy Polska wita swoich bohaterów. Tu, na lotnisku spotyka się swoista warta honorowa składająca się z rodzin ofiar, władz państwowych, żołnierzy. Pełnimy tę wartę na cześć ludzi, którzy oddali swoje życie będąc w służbie” – powiedział premier Donald Tusk podczas uroczystości na warszawskim Okęciu.

17 kwietnia – sobota

Rano o 8.56, a więc o godzinie, w której jak początkowo sądzono doszło do katastrofy pod Smoleńskiem, w całym kraju rozległ się dźwięk syren i dzwonów, a Polacy zatrzymywali się, by oddać hołd ofiarom. W południe w stolicy na placu Piłsudskiego odbyły się uroczystości ku czci ofiar. Wzięło w nich udział 100 tys. osób. „Nikt z nas nie pamięta, aby kiedykolwiek tak wielu, tak wybitnych zginęło w jednej okrutnej chwili. Ta lista to jak cała Polska i jak cała nasza historia” – mówił premier Donald Tusk. Po południu trumny z ciałami pary prezydenckiej zostały przewiezione na armatniej lawecie (tak był wieziony marszałek Piłsudski) z Pałacu Prezydenckiego do Archikatedry św. Jana, gdzie po mszy św. odbyło się całonocne czuwanie w intencji zmarłych.

18 kwietnia – niedziela

Rano trumny z ciałami prezydenckiej pary zostały przewiezione na warszawskie lotnisko. Na trasie przejazdu konduktu, który miał wymiar symbolicznego pożegnania pary prezydenckiej ze stolicą (przejechał obok ratusza na pl. Bankowym, gdzie Lech Kaczyński pełnił funkcję prezydenta stolicy i obok Muzeum Powstania Warszawskiego, które powstało na jego polecenie), Lecha i Marię Kaczyńskich żegnały setki warszawiaków. Potem witał zaś Kraków. W Bazylice Mariackiej odbyła się uroczysta msza św., w której oprócz rodziny pary prezydenckiej uczestniczyły władze państwowe i zagraniczne delegacje, którym udało się przybyć do Krakowa, w tym prezydent Rosji Dmitrij Miedwiediew. Po mszy, trumny z ciałami pierwszej pary zostały – z pełnymi honorami – przewiezione na Wawel. Bił dzwon Zygmunta, ludzie klaskali, krzyczeli „Lech Kaczyński, dziękujemy”. Na prośbę rodziny, w złożeniu do sarkofagu uczestniczyli tylko najbliżsi. Wieczorem krypta była już dostępna dla osób, które chciały oddać hołd Lechowi i Marii Kaczyńskim.

„Katyń stał się bolesną raną polskiej historii, ale także na długie dziesięciolecie zatrął relacje między

Vineri – 16 aprilie

Pe rând, țările europene își închideau spațiul aerian. Norul de cenușă vulcanică s-a abătut asupra Poloniei. Totuși delegațiile din străinătate încă nu au revocat participarea lor la înmormântarea de duminică. La cimitirul Powązki din Varșovia a avut loc înmormântarea lui Stanisław Komorowski, adjunctul ministrului apărării naționale. „Ai fost unul dintre cei mai responsabili oameni pe care i-am întâlnit” a spus Bogdan Klich – ministrul apărării naționale. Seara, au sosit de la Moscova două avioane cu sicriele a opt victime ale catastrofei de la Smolensk. Printre alții, s-a întors în țară comandantul Statului Major al Armatei Polone, generalul Franciszek Gagor. „Este deja a șasea zi în care Polonia își primește eroii. Aici, pe aeroport se întâlnește o gardă de onoare deosebită formată din familiile victimelor, autoritățile statului, soldați. Facem de gardă în onoarea oamenilor care și-au dat viața la datorie”, a spus premierul Donald Tusk în timpul ceremoniei de pe aeroportul Okęcie din Varșovia.

Sâmbătă – 17 aprilie

Dimineața la ora 8,50, deci la ora la care se credea inițial că a avut loc catastrofa de la Smolensk, în toată țara s-a auzit sunetul sirenelor și clopotelor, iar polonezii s-au oprit pentru a aduce un omagiu victimelor. La prânz, în capitală, în Piața Piłsudski a avut loc o ceremonie în onoarea victimelor. La ceremonie au luat parte 100 de mii de oameni. „Nimeni dintre noi nu ține minte ca vreodată să moară, într-o singură teribilă clipă, atâția oameni remarcabili. Această listă este ca întreaga Polonie și ca întreaga noastră istorie” – a spus premierul Donald Tusk. După amiază, sicriele cu trupurile perechii prezidențiale au fost duse pe afet de tun (ca la mareșalul Piłsudski) de la Palatul Prezidențial la Arhicedrala Sf. Ioan unde, după Sf. Liturghie, s-a vegheat întreaga noapte pentru cei morți.

Duminică – 18 aprilie

Dimineața, sicriele cu trupurile perechii prezidențiale au fost aduse pe aeroportul din Varșovia. Pe traseul străbătut de cortegiu care a fost o simbolică despărțire a perechii prezidențiale de capitală (a trecut pe lângă primăria de pe str. Bankowa, unde Lech Kaczyński a îndeplinit funcția de președinte al capitalei, și pe lângă Muzeul Insurecției din Varșovia care a luat ființă la recomandarea lui) sute de varșovieni și-au luat rămas bun de la Lech și Maria Kaczyński. Iar apoi i-a salutat Cracovia. În Bazilica Sf. Marii a avut loc o Sf. Liturghie solemnă la care, pe lângă familia perechii prezidențiale, au participat autoritățile statului și delegațiile străine care au reușit să ajungă la Cracovia, între acestea președintele Rusiei Dmitri Medvedev. După liturghie, sicriele cu trupurile primei perechi au fost aduse cu toate onorurile la Wawel. A bătut clopotul lui Zygmunt, oamenii au aplaudat, au strigat „Lech Kaczyński, multumim”. La cererea familiei, la depunerea în sarcofag au participat doar cei mai apropiați. Seara în criptă s-a permis accesul celor care voiau să aducă un omagiu lui Lech și Maria Kaczyński.

„Katyń-ul a devenit o rană dureroasă a istoriei poloneze, dar a și otrăvit zeci de ani relațiile dintre polonezi

Polakami i Rosjanami. Sprawmy, by katyńska rana mogła się wreszcie w pełni zagoić i zablźnić. Jesteśmy już na tej drodze” – takie między innymi słowa miał wypowiedzieć prezydent Lech Kaczyński w 70. rocznicę zbrodni katyńskiej. Po tragicznych wydarzeniach pod Smoleńskiem cały świat usłyszał o Katyniu, zawno ofiary sprzed 70. lat, jak i tragicznicznie zmarli pasażerowie prezydenckiego samolotu już na zawsze pozostaną w naszej pamięci.

Iwona Olszewska

Ludzka solidarność

Minęło kilka tygodni od katastrofy lotniczej, która wstrząsnęła nie tylko Polską, ale każdym Polakiem mieszkającym poza jej granicami. Skończyła się żałoba narodowa, ale ból i rozpacz pozostały. Odejście do wieczności znajomej osoby pogrąża nas w smutku, cóż dopiero tylu osób w sile wieku, pełniących najważniejsze funkcje w kraju i reprezentujących najważniejsze stanowiska w państwie.

Krótki moment po katastrofie, telefon z Polski. Spadł samolot prezydencki z całą delegacją lecącą na uroczystości żałobne do Katynia. Siedzę w samochodzie i słucham radia. Nie ma jeszcze żadnej informacji. Trudno uwierzyć. Po godzinie pierwsze wiadomości. Coraz więcej szczegółów. Poza Prezydentem i jego Małżonką elita polityczna Polski. Osoby z pierwszych stron gazet, osoby znane z telewizji. Niemal cały Sztab Wojska Polskiego, posłowie, senatorowie, biskupi, księża... Wśród nich i tacy, których poznałam osobiście. Pamiętam wizytę Macieja Płażyńskiego, wówczas Marszałka Sejmu, w Konstancy. Prefektura wezwała mnie jako tłumacza. Towarzyszył mu Ambasador Michał Klinger.

2 lutego 2007 roku. Spotkanie z Prezydentem w Ambasadzie Polskiej w Bukareszcie. Odznaczenie, uścisk dłoni, kilka ciepłych słów, wspólne zdjęcie. Te chwile pozostaną na zawsze w pamięci.

Otrzymuję dziesiątki kondolencji. Bez przerwy dzwoni telefon. Znajomi, bliscy i dalsi, łączą się w bólu, płaczą. Dzwonią organizacje mniejszościowe, wysyłają faksy z wyrazami współczucia. W kościele odprawia się Requiem w intencji Prezydenta i pozostałych członków delegacji. Zaprasza mnie do swojej siedziby mniejszość żydowska. Zbierają się członkowie wraz z prezesem panem Friedmanem. Mimo podeszłego wieku przyszli, aby złożyć kondolencje, wyrazić swoje opinie.

Ta ludzka solidarność sprawia, że mimo tej tragedii nie jesteśmy sami. Tutaj w Konstancy, podobnie jak w całej Rumunii, ludzie odczuwają ten sam ból. Kilka dni później z grupą Rumunów jesteśmy w Krakowie. Stoimy w ogromnej kolejce do krypty z sarkofagiem pary prezydenckiej. Zadumane, pełne powagi twarze. Ze skupieniem kłaniamy się oddając hołd tragicznie zmarłemu Prezydentowi Rzeczypospolitej.

Na usta cisną się pytania: dlaczego? Jak na razie bez odpowiedzi.

Barbara Breabăn

și ruși. Să facem ca rana Katyń-ului să poată în sfârșit să se vindece și să se cicatrizeze. Ne aflăm deja pe acest drum” – astfel de cuvinte, printre altele, trebuia să rostească președintele Lech Kaczyński la împlinirea a 70 de ani de la crima de la Katyń. După tragicele evenimente de la Smolensk, lumea întreagă a auzit despre Katyń, amintirea victimelor de acum 70 de ani ca și a pasagerilor avionului prezidențial ce au murit în chip tragic va rămâne pentru totdeauna în memoria noastră.

Trad. St. Iachimovschi

Solidaritate umană

Au trecut câteva săptămâni de la catastrofa aviatică care a cutremurat nu numai Polonia, dar și pe fiecare polonez care locuiește în afara granițelor țării. S-a încheiat doliul național, dar durerea și disperarea au rămas. Plecarea spre veșnicie a unei persoane cunoscute ne umple de tristețe, cu atât mai mult atunci când ne părăsesc atâtea personalități în puterea vârstei, exercitând cele mai importante funcții în țară și ocupând cele mai înalte poziții în stat.

Un telefon din Polonia la scurt timp după catastrofă. A căzut avionul prezidențial cu toată delegația care se deplasa la ceremoniile comemorative de la Katyń. Stau în mașină și ascult radioul. Încă nu există nicio informație. Greu de crezut. După o oră primele știri. Din ce în ce mai multe detalii. În afara Președintelui cu Soția, elita politică a Poloniei. Persoane din primele pagini ale ziarelor, persoane cunoscute de la televizor. Aproape întregul stat-major al Armatei Polone, deputați, senatori, episcopi, preoți... Printre ei și unii pe care i-am cunoscut personal. Îmi amintesc vizita lui Maciej Płażyński, pe atunci Mareșal al Seimului, la Constanța. Prefectura m-a chemat să fiu translator. Era însoțit de domnul Ambasador Michał Klinger.

2 februarie 2007. Întâlnire cu Președintele la Ambasadă Poloniei din București. Decorație, strângere de mâini, câteva cuvinte calde, o poză comună. Aceste momente rămân pentru totdeauna în memorie.

Primesc zeci de condoleanțe. Fără încetare sună telefonul. Cunoștințe, mai apropiate sau mai depărtate, se unesc în durere, plâng. Sună organizațiile minorităților, trimit faxuri cu cuvinte de compasiune. La biserică se celebrează Requiemul pentru Președinte și ceilalți membri ai delegației. Mă invită la sediul său comunitatea evreiască. Se adună membrii ei împreună cu președintele, prof. Friedman. Mulți dintre ei, în ciuda vârstei înaintate, au venit ca să transmită condoleanțe, să-și exprime compasiunea.

Această solidaritate umană face ca, în ciuda tragediei, să nu fim singuri. Aici la Constanța, la fel ca în toată România, oamenii simt aceeași durere. Câteva zile mai târziu, cu un grup de români suntem la Cracovia. Stăm la o coadă imensă pentru a trece prin fața criptei cu sarkofagul perechii prezidențiale. Fețe îngândurate, pline de gravitate. Ne închinăm cu reculegere aducând un omagiu Președintelui Poloniei tragic decedat.

Pe buze vin întrebări: de ce? Până acum fără nici un răspuns.

Zile de doliu pentru polonezii din Bucovina

Sâmbătă, 10 aprilie. Am deschis televizorul pe TVPolonia, pentru a urmări transmisiunea în direct a comemorării victimelor de la Katyń. Totul era pregătit: altarul, corul armatei, garda de onoare. Se aștepta doar sosirea delegației oficiale poloneze. Și deodată s-a anunțat că avionul prezidențial s-a prăbușit în apropiere. Derută, știri contradictorii neconfirmate. Imediat, noi cei ce lucrăm la Casa Polonă am fost mobilizați de președintele Uniunii Polonezilor din România Ghervazen Longher. Până seara am amenajat, în club, un colț cu fotografia președintelui Poloniei Lech Kaczyński, candelile și flori. S-au dat comunicate de presă, s-au trimis scrisori de condoleanțe în Polonia

Duminică dimineața, la liturgia în limba polonă s-a oficiat un recviem în memoria victimelor catastrofei aviatice. De la biserică membrii Asociației Polonezilor din Suceava și nu numai au venit la Casa Polonă ca să se roage pentru odihna celor ce au murit în împrejurări atât de tragice și neașteptate.

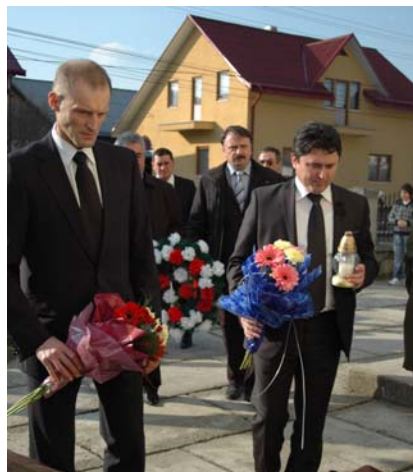
În următoarele zile au venit ca să prezinte condoleanțe grupuri (de ex. din partea primăriei din comuna Moara, a polonezilor din Moara cu preotul Iulian Ceobanu) și concetățeni de-ai noștri. Au fost zile în care am simțit că toți bucovinenii, indiferent de naționalitate, ne-au fost alături. Mișcătoare dovezi de solidaritate umană ce se verifică în momente de cumpănă. Dăm, mai jos, câteva fragmente din Cartea de Condoleanțe de la Casa Polonă: „Sincere condoleanțe. Suntem alături de poporul frate polonez (...) un popor puternic și solidar” (Hapenciuc Adriana Klara – UDMR Suceava) „Din toată inima, cele mai sincere condoleanțe poporului polonez (...) suferim cu toții în urma acestei mari tragedii” (Gavrilovici Hortensia – com. Bosanci), „Cele mai sincere condoleanțe comunității poloneze din Suceava pentru imensa pierdere suferită prin tragedia aviatică din acest „aprilie însângerat”. Toată afecțiunea și admirația pentru poporul polonez care va găsi calea de a renaște, ca de atâtea alte ori din propria-i cenușă” (prof. univ. Elena-Brândușa Steiciuc – Suceava), „Sincere regrete pentru pierderea vieții atâtor oameni de valoare. Sper ca poporul polonez să treacă peste aceste momente grele” (Halina Janicka Păltinaș, membră a Asociației Polonezilor din Suceava dinaintea de război), „Catastrofa aviatică de la Smolensk ne doare, ne-a impresionat până la lacrimi. Suntem frați de suferință cu poporul polonez (...) Ne rugăm bunului Dumnezeu să-l întărească ca să își conducă destinele cu aceeași înțelepciune și curajul ce-l caracterizează” (Ana Candrea Constantin – pictor).

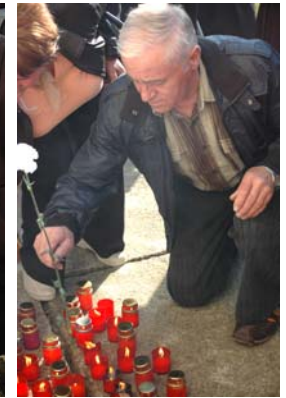
Dni žaloby dla Polaków z Bukowiny

Sobota 10 kwietnia. Włączyłam telewizor na kanał TVPolonia, żeby obejrzeć bezpośrednią transmisję uroczystości poświęconych ofiarom katyńskiej zbrodni. Wszystko było przygotowane: ołtarz, chór wojskowy, honorowa warta. Czekano jedynie na przybycie polskiej delegacji. I nagle pojawiła się wiadomość, że prezydencki samolot rozbił się w pobliżu. Dezorientacja, niepotwierdzone sprzeczne informacje. Niemal natychmiast pracowników Domu Polskiego w Suczawie zebrał prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher. Do wieczora w klubie ustawiliśmy zdjęcia zmarłego tragicznie prezydenta Lecha Kaczyńskiego, znicze i kwiaty. Wysłaliśmy informacje do lokalnej prasy oraz listy kondolencyjne do Polski.

W niedzielny poranek msza w języku polskim odbyła się w intencji ofiar katastrofy. Członkowie Stowarzyszenia Polaków w Suczawie spotkali się zaraz po mszy w Domu Polskim na modlitwach za wieczny odpoczynek tych, którzy zginęli w tak tragicznych i nieoczekiwanych okolicznościach.

W ciągu kolejnych dni do Domu Polskiego przychodziły z kondolencjami grupy ludzi (na przykład delegacja gminy Moara czy Polaków z Moary z ks. proboszczem Iulianem Ceobanu) i wielu naszych rodaków, Polaków i Rumunów. Były to dni, podczas których odczuliśmy, że wszyscy Bukowińczycy, niezależnie od narodowości, byli przy nas. Dawali nam wzruszające dowody ludzkiej solidarności, przejawiające się w momentach ciężkich doświadczeń. W Książce Kondolencyjnej w Domu Polskim w Suczawie zapisano między innymi: „Szczerze kondolencje. Łączymy się z przyjacielskim narodem polskim (...) narodem silnym i solidarnym” (Adriana Klara Hapenciuc – Związek Demokratyczny Węgierski w Rumunii – Suczawa), „Z całego serca, najszczerze kondolencje dla narodu polskiego (...) wszyscy cierpimy z powodu tej wielkiej tragedii” (Hortensia Gavrilovici – gmina Bosanci), „Najszczerze kondolencje dla polskiej mniejszości z Suczawy z powodu ogromnej straty spowodowanej tragedią lotniczą tego „krwawego kwietnia”. Wyraży sympatii i podziwu dla narodu polskiego, który znajdzie drogę do powstania, jak wielokrotnie, z popiołów” (prof. Elena-Brândușa Steiciuc – Suczawa), „Szczerze wyrazy ubolewania z powodu śmierci tylu wartościowych ludzi. Wyrażam nadzieję, że naród polski przezwycięży te ciężkie chwile” (Halina Janicka Păltinaș, przedwojenna jeszcze członkini Stowarzyszenia Polaków w Suczawie), „Katastrofa lotnicza pod Smoleńskiem wywołuje w nas ból, wzrusza do łez. Łączymy się w bólu z narodem polskim (...) Modlimy się do dobrego Boga, żeby go wzmocnił, aby los swój poprowadził dalej z mądrością i odwagą, jakie go charakteryzują” (Ana Candrea Constantin – malarka).

În ziua de 13 aprilie, la orele 18,00 la Solonețu Nou a avut loc o Sf. Liturghie funebră în memoria victimelor tragicului accident aviatic. Biserica s-a dovedit a fi neîn-căpătoare pentru marele număr de polonezi veniți din întreaga Bucovină. Sf. Liturghie a fost oficiată de Excelența Sa Petru Gherghel, episcopul diecezei de Iași asistat de 10 preoți concelebranți din decanatul de Bucovina. În predica rostită, Preasfinția Sa a punctat tragicele momente din istoria atât de încercatului popor polonez „care a știut să transforme suferința și calvarul în înviere și victorie”. Despre acest adevăr ne vorbesc, a spus în continuare, Maica Domnului de la Jasna Góra, marii regi și sfinți polonezi, Maximilian Kolbe, eroii de la Katyń, marele primat – cardinalul Wyszyński și papa Ioan Paul al II-lea, eroii de sămbătă cu marele președinte Lech Kaczyński. În continuare, a citat cuvintele unui cântec religios din săptămâna patimilor:

De ce, Isuse, atâtea lacrimi?(...)

De ce, Isuse, așa o cruce?(...)

De ce, Isuse, așa o moarte?(...)

Răspunsul este unul singur – Isus, cel care „a ales să sufere, să moară în locul nostru, biruitorul morții și speranța noastră!”. A citat, apoi, un fragment din discursul necitat al președintelui Kaczyński. A încheiat spunând că acest discurs este „Un testament plin de credință, de fidelitate față de adevăr”, căci „adevărul și numai adevărul îi face liberi pe oameni”.

La liturghia funebră a participat Excelența Sa Wojciech Zajączkowski – ambasadorul R.P. la București, autoritățile jud. Suceava au fost reprezentate de: Vasile Ilie – vicepreședintele Consiliului Județean Suceava, Radu Ionuț Crețuleac – subprefect și Ion Lungu – primarul municipiului Suceava.

Joi 15 aprilie 2010, la orele 18,00, în Sala de Artă a Bibliotecii Bucovinei „I.G. Sbiera” a avut loc o seară muzical-literară intitulată „Solidaritate cu Polonia”. Manifestarea a fost organizată de Consiliul Județean Suceava, Biblioteca Bucovinei și Forumul Regional al Germanilor din Bucovina și coordonată de doamna Angela Furtună. În cadrul Integralei Johann Sebastian Bach s-au audiat Concertele nr. 5 și 6. Lecturile publice au cuprins fragmente din Adam Michnik „Scrisori din închisoare” și din Karol Wojtyła „Țărături pline de liniște”. Manifestarea s-a încadrat în seria de acțiuni organizate în Bucovina, în urma catastrofei aviatice de la Smolensk și a fost încă o dovadă a solidarității umane în asemenea momente tragice.

Duminică, 18 aprilie, în ziua de doliu decretată în România, la biserica catolică din Suceava a avut loc o liturghie-recviem în memoria celor 96 de victime ale tragicului accident de la Smolensk. Liturghia a fost oficiată de pr. Isidor Mocanu de la Iași asistat de pr. Andrei Staszkovian – vicar de Suceava. La liturghie au luat parte înalte autorități ale județului și municipiului Suceava: Gheorghe Flutur – președintele Consiliului

13 kwietnia o godzinie 18,00 w Nowym Sokołcu odprawiona została msza św. w intencji ofiar katastrofy. Kościół nie był w stanie pomieścić tak wielu Polaków przybyłych z całej Bukowiny. Mszy, odprawionej przez 10 księży z dziekanatu bukowińskiego, przewodniczył J.E. biskup Jass Petru Gherghel. W kazaniu J.E. biskup przywołał tragiczne momenty w historii tak doświadczanego narodu polskiego, „który potrafił jednak ból i męki przekształcić w odrodzenie i zwycięstwo”. Prawdę tę potwierdzają – mówił – Matka Boska z Jasnej Góry, wielcy królowie i święci polscy, Maksymilian Maria Kolbe, bohaterowie z katyńskiego lasu, wielki prymas kardynał Stefan Wyszyński i papież Jan Paweł II, bohaterowie sobotniej tragedii z prezydentem Lechem Kaczyńskim. Przytoczył także słowa pieśni pasyjnej:

Dlaczego Jezu tyle lez?(...)

Dlaczego Jezu taki krzyż?(...)

Dlaczego Jezu taka śmierć?(...)

Odpowiedź może być jedna – Jezus, ten, który „wybrał cierpienie, śmierć za nas, zwycięzca śmierci i nasza nadzieja!”. Zacytował następnie fragment niewypowiedzianego przemówienia prezydenta Kaczyńskiego. Zakończył mówiąc, że przemówienie to jest „testamentem pełnym wiary i wierności prawdzie”, bowiem „prawda i tylko prawda czyni ludzi wolnymi”.

We mszy żałobnej uczestniczył J.E. Wojciech Zajączkowski – ambasador RP w Bukareszcie, a lokalne władze reprezentowali: wiceprzewodniczący Rady Wojewódzkiej Vasile Ilie, wicewojewoda Radu Ionuț Crețuleac oraz burmistrz Suczawy Ion Lungu.

W czwartek 15 kwietnia o godzinie 18,00 w sali sztuk pięknych Biblioteki Wojewódzkiej im. I.G. Sbiera odbył się wieczór muzyczno-literacki zatytułowany „Solidarność z Polską”, zorganizowany przez Radę Wojewódzką w Suczawie, Bibliotekę Wojewódzką i Bukowińskie Regionalne Forum Niemieckie pod kierunkiem Angeli Furtună. Podczas wieczoru, w ramach cyklu poświęconego Janowi Sebastianowi Bachowi wysłuchano Koncertów brandenburskich nr 5 i nr 6 oraz fragmentów „Listów z Białoleki” Adama Michnika i „Wybrze-ży pełnych ciszy” Karola Wojtyły. Wieczór wpisał się w serię wydarzeń zorganizowanych na Bukowinie po katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem i była kolejnym dowodem ludzkiej solidarności w takich tragicznych momentach.

W niedzielę 18 kwietnia, ogłoszoną w Rumunii dniem żałoby narodowej, w kościele katolickim w Suczawie ks. Isidor Mocanu z Jass wraz z suczawskim wikariuszem Andreiem Staszkovianem odprawili mszę św. w intencji 96 ofiar tragicznego wypadku pod Smoleńskiem. Uczestniczyli w niej przedstawiciele najwyższych władz wojewódzkich i miejskich: Gheorghe

Județean, senatorul Orest Onofrei, Ion Lungu – primarul municipiului Suceava precum și deputații Eugen Uricec și Ioan Bălan.

La funeraliile președintelui Poloniei Lech Kaczyński și ale soției sale de la Cracovia a participat președintele Uniunii Polonezilor din România – Ghervazen Longher. Polonezii din Bucovina au ținut să trimită o delegație de 30 de persoane, pentru a aduce un ultim omagiu președintelui Poloniei care s-a întâlnit de două ori cu reprezentanții comunității poloneze din România, cu prilejul vizitelor sale oficiale. De asemenea, au scris în Cartea de Condoleanțe aflată la intrarea în Dom Polonii lângă portretul președintelui Asociației „Wspólnota Polska” – Maciej Płażyński.

Stanislava Iachimovschi

Sincere condoleanțe și sentimente de tristețe ca urmare a tragicei morți în catastrofa aviatică de la Smolensk a Domnului Președinte al R.P. Lech Kaczyński și a Soției Sale Maria precum și a remarcabililor Reprezentanți ai Instituțiilor Statului, Armatei, Bisericii și a multor oameni de valoare printre care s-a aflat Maciej Płażyński, Mareșalul Seimului celei de a III-a legislaturi, Protector al Diasporei Poloneze din întreaga lume, ultimul Președinte al Asociației „Wspólnota Polska”.

**în numele Comunității Poloneze din România vă adresează
Ghervazen Longher
Președintele Uniunii Polonezilor din România**

Flutur – conducătorul Rady Wojewódzkiej, senator Orest Onofrei, burmistrz Ion Lungu și poștowie Eugen Uricec și Ioan Bălan.

W uroczystościach pogrzebowych prezydenta Lecha Kaczyńskiego i jego małżonki odbywających się w Krakowie uczestniczył prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher, a także 30-osobowa delegacja Polaków z Bukowiny, aby oddać ostateczny hołd prezydentowi, z którym mieli okazję spotkać się dwukrotnie podczas jego oficjalnych wizyt w Rumunii. Wpisali się oni także do Księgi Kondolencyjnej w Domu Polonii w Warszawie – siedzibie Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” – wystawionej obok zdjęcia prezesa Macieja Płażyńskiego.

Tłumaczenie E. Wieruszewska-Calistru

Wyrazy najgłębszego współczucia i żalu z powodu tragicznej śmierci w katastrofie samolotowej w Smoleńsku Pana Prezydenta R.P. Lecha Kaczyńskiego i Jego Małżonki Marii oraz towarzyszącym im w drodze do Katynia wybitnych Przedstawicieli Urzędów Państwowych, Wojska, Kościoła i wielu wartościowych osób wśród których był Maciej Płażyński, Marszałek Sejmu III kadencji, Opiekun Polonii na świecie, ostatnio Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

**w imieniu POLONII RUMUŃSKIEJ składa
Gerwazy Longher
Prezes Związku Polaków w Rumunii**

